

HATIRLA MARAŞ
ALİ YILDIRIM

YOL BİLİM KÜLTÜR ARAŞTIRMA DİZİSİ

Ali YILDIRIM

aleviyol@yahoo.com

Aralık 2018

HATIRLA MARAŞ

ALİ YILDIRIM

‘Maraş ne ilk ne de son katliamdır...!’

'40.yılında,
Maraş'ta katledilen
Canların anısına
Saygıyla...'

40.YILINDA MARAŞ KATLIAMI TARİHSEL KÖTÜLÜĞÜ OKUMAK

Maraş katliamı yalnız Alevilerin değil insanlığın da görmüş olduğu en vahşi, en barbar katliamlardan biridir. Katliamcılarının amaçları açısından düşünüldüğünde bir soykırım olarak da nitelenebilir. İnsanlar salt Alevi oldukları için genç yaşlı, kadın erkek, anne karnında bebek denilmeksizin katledilmişlerdir.

Katilleri o güne kadar hiçbir sorun yaşamadıkları komşuları, iş ve okul arkadaşları, mahalle bakkalı ve oy verdikleri mahalle muhtarı olmuştur.

Alevilere yönelik tarihsel kötülük, yüzyıllarca adeta toplumun bilinçaltında sessizce yaşamaya devam etmiş uygun zemini bulunca hortlayarak sıradan insanları birer katile dönüştürmüştür.

KERBELA MARAŞ

Maraş Katliamı Alevi tarihinde ancak Kerbela Katliamı ile karşılaştırılabilir. İki acıyı yanyana koyduğumuzda ise Maraş'ta Alevilerin yaşamış olduğu zulmün ölçsüz olduğu görülecektir.

Elbette acılar karşılaştırılmaz.

Her acının kendi tarihi doğası vardır.

Ama iki olgu olarak gerekçelendirilmesi oluş biçimi kullanılan araçlar karşılıklı güçler mağdurlar ve faillerin nitelik ve özellikleri bize bir takım sonuçlar söyleyebilir.

Bu açıdan bakıldığında:

1.Kerbela'da sayısal ve nitelik olarak dengesiz de olsa karşılıklı iki ayrı güç bulunmaktadır.

Maraş'ta ise katiller ve karşısında mağdurlar yer almaktadır. Yani iki ayrı güç değil yalnızca saldıran bir taraf vardır.

2.Kerbela'da iki taraf karşı karşıya saf tutmuştur. Bu karşılıklı güçler vuruşacaklarını bilmektedir.

Maraş'ta ise bırakın karşılıklı duruşu tamamen sinsice, kah-pece insanları sırtından vurulması sözkonusudur.

3.Kerbela'da katledilen bir kadın olmamıştır. Öldürülen kadın yoktur.

Maraş'ta ise ondan fazla kadın katillerin elinde hayatını kaybetmiştir.

4.Kerbela'da yalnızca babası İmam Hüseyin'in kucağında bebek Ali Asker katledilmişti.

Maraş'ta ikisi anne karnında olmak üzere ondan fazla çocuk vahşice öldürülmüştü.

5.Kerbela'da katillerin arasında kadın bulunmamaktaydı.

Maraş'ta ise katillere elebaşlık yapan, tahrik ve teşvik eden ondan fazla katil kadın vardı.

6.Kerbela'da katiller işleri öldürmek olan profesyonel askerlerdi.

Maraş'ta sıradan insanlar katile dönüşmüştü.

7.Kerbela'da ateşte insan yakma, yakarak insan öldürme olmamıştı.

Maraş'ta ateşe atılıp yakılan insanlar olmuştu.

Evet vahşet vahşetle ölçülmezdi.

KATİL KOMŞULAR

Maraş'ta bir çok öldürme, yaralama ve yakma fiilinde failer hep tanıdık insanlardı.

Mağdurlar faillerini yakından tanıyorlardı.

Çoğunda katilleri karşı komşuları idi.

Yıllardır birlikte yaşadıkları, ateş alıp ateş verdikleri, ekmeklerini paylaştıkları insanlardı.

O güne kadar ne çocuk ne tavuk yüzünden aralarında bir kavga çıkmamış insanlar birdeb eli kanlı katillere dönüşmüştü.

Toplumsal, ekonomik açılardan bakıldığında, kaderleri, yaşadıkları yoksulluk tıpatıp aynıydı. Ama aynı sokağın çamurunu çiğneyen komşu Aleviler denildi mi, acımasız bir katildi.

TARİHSEL ALEVİ DÜŞMANLIĞI

Maraş'ta yaşananları ne sağ/sol çatışmasıyla, ne de iktisadi güçlerini yitiren kesimlerin egemenliği tekrar ele geçirme girişimi olarak açıklamak sözkonusu olamazdı.

Maraş Katliamını Alevilik perspektifinden okumadıkça bu gerekçeler birçok şeyi açıklamakta tümüyle yetersiz kalacaktı.

Nazım'ın dediğine katmamız gerekenler olacaktı. Nazım Bedreddin destanında yenilgiyi anlatırken:

‘Tarihsel, sosyal, ekonomik şartların

zaruri neticesi bu!

deme bilirim!

O dediğin nesnenin önünde kafamla eğilirim.

Ama bu yürek

o, bu dilden anlamaz pek.

O "hey gidi kanbur felek,

hey gidi kahbe devran hey"

der.

diyerek bir başka izahta bulunuyordu.

Maraş katliamında tarihsel Alevi düşmanlığının izi sürülmedikçe okumalarımız hep eksik kalacaktı.

Yeni Maraşlar olmasın istemi ancak maraşları yaratan zihniyeti ortaya çıkarmak ve ortadan kaldırmakla mümkün olabilecekti.

Katliamcı zihniyet altan alta varlığını sürdürürken Maraşı hatırlamak aslında kaydılarından uzak bir gelecek inşa etmek için bir zorunluluktur.

İNSAN ACILARI KÖTÜLÜKLERİ UNUTMAK İSTER

İnsan ruhu acılarla yaşamaktan yaraları kanatmaktan hoşlanan bir yapıya sahip değildir.

Tersine acıları unutmak, yaraların üstünü kapatmaya eğilimlidir.

Diğer türlü acı çekmekten hoşlanan mazoşist, hastalıklı bir varlık haline gelir.

Peki Alevilerin tarih boyu yaşadıkları acıları hatırlaması, o acıları cemlerinin vazgeçilmez bir ritüeli haline getirmeleri, o an orda oluyormuş gibi gözyaşı dökmeleri hastalıklı bir ruh halinin ürünü müdür?

Dahası hatırlamak mı hastalıklı bir durumdur?

Yoksa acıları unutmak mı?

Eğer bir toğluma aynı gerekçelerle aynı acılar tekrar tekrar yaşatılıyorsa bir daha yaşanacak acının önlenmemesi adın

düşünüldüğünün tersine unutmak hastalıklı bir ruh halini ifade edecektir.

Bir toplum çizgisinden, yolundan, duruşundan, erkanından dolayı yeniden yeniden katliam tehditleri altında yaşarken unutmayı, üstünü kapatmayı seçerse kendi geleceğinin bizzat kendisi katili olmaz mı!

RAHATSIZ OLMALIYIZ

RAHATSIZ ETMELİYİZ

Bu kitap bir belgesel anlatıdır. Kullanılan materyalin tamamı orta yerde duran bilgi ve belgelerdir. Bu açıdan özellikle Maraş Davası yargılamalarının ‘Gerekçeli Karar’ı ve İddianamesi çok zengin bir bilgi kaynağı niteliğindedir. Burada yer verilen belgeler ve bilgilerin tamamına yakını bu kaynaklardan-
dır.

Yapmaya çalıştığım 40.yılında Maraş’ı hatırlatma, resmi belgeleri Alevi perspektifinden okuma anlama çabasıdır...

Maraş toplumumuzun kanayan yarasıdır. Şurası çok açıktır ki sistemin sürekli olarak canlı tuttuğu genetik kötülük yalnızca insanların insanca yaşadığı bir eşitlikçi toplumda ortadan kalkabilir.

Kitabın kapağından ben de razı değilim.

Elbette çok rahatsız edici bir resim sözkonusu.

Resim 25 Aralık 1978 günlü Günaydın gazetesinde yayınlanmış ve başbakan Bülent Ecevit tarafından olayın vahametini anlatmak üzere meclisi kürsüsünden milletvekillerine göstermişti.

O resimin öyküsünü bebeği elinde tutan doktor Alaittin Yazıcıoğlu Hürriyet'ten Sedat Ergin'e anlatacak o da anlatılanları 28 Aralık 2011 tarihli köşesine aktaracaktı:

'MARAŞ KATLİAMININ HASTANEDEKİ TANIĞI ANLATIYOR

"Yazınızı okudum. O günleri okumak yüreğimdeki diken yerinden oynattı. Rahmetli Esmâ Suna'yı ameliyat eden cerrah benim" diye söze girmiş Dr. Alaittin Gültekin Yazıcıoğlu. Gönderdiği not, cumartesi günü yayımlanan "Maraş Katliamı Başka Bir Kıtada Yapılmadı" başlıklı yazımda, bir doktoru ameliyat masasında bir kadının rahminden çıkarttığı bebek ölüsünü tutarken gösteren fotoğrafla ilgiliydi.

Fotoğraf, 1978 Aralık ayındaki kanlı Maraş olayları sırasında kentin devlet hastanesinin ameliyathanesinde çekilmişti. Deklanşöre basan, o tarihte Günaydın gazetesinin Adana Büro Temsilcisi olan Kurtar Çakın adlı gazeteciydi. Günaydın'da manşet olan bu fotoğraf, Kahramanmaraş'taki katliamın Türk kamuoyu tarafından daha çarpıcı bir şekilde anlaşılmasını sağlamış, bu arada dönemin Başbakanı Bülent Ecevit de Meclis kürsüsünden yaşanan vahşeti anlatmak için bu fotoğrafı göstermişti milletvekillerine.

Bir döneme damgasını vuran bu fotoğrafın, geçen cuma günü Radikal'de yeniden yayımlanması beni bu konuda bir yazı yazmaya yöneltti. Bu arada yazımda kullandığım, doktorun bebek ölüsüyle "poz verdiği" ifadesinin maksadını aşan bir Türkçe kullanımı olduğunu Yazıcıoğlu'nun elektronik postasını karşımda bulunca anladım. Alınmıştı.

Dün telefonda yaptığımız sohbette "Ben böyle bir şeyi istismar edecek bir insan değilim" dedi.

"Tam üç gün üç gece ameliyathanede bütün gücümle çalıştım. Hastanenin bodrum katı ölüm tarlasına dönmüştü. Kurtarabildiğim yaralılar da oldu, kurtaramadıklarım da. Bir hastamı kanımı vererek kurtardım. Bu olayların acısı yıllarca bir zift gibi beynimden çıkmadı, çıkmıyor. Bazıları kurşun yara-

sıyla gelmişti, bazıları ise keserle, baltayla yaralanmış halde. Gördüğüm vahşet bugün de içimi acıtıyor.”

O gün ne olmuştu?

Şöyle konuşuyor Yazıcıoğlu: “Esmâ Suna hastaneye geldiğinde yaralıydı. Hamileydi... Ailesini tanıyordum. Elbistan’dan gelip Maraş’a yerleşmiş Alevi bir çiftçi ailesindendi. Vücudunda üç kurşun vardı. Gelişigüzel ateş etmişlerdi. Bir kurşun arkadan girip karnından çıkmıştı. Bir kurşun yandan girip çıkmıştı. İlk tetkikte bebeğin ölmüş olduğunu anladım. Biz anneyi kurtarmaya çalıştık. Çocuğu aldık. Bir kurşun bebeğin omuriliğinden vurup çıkmıştı. Çok uğraştım ama anneyi kurtaramadım.

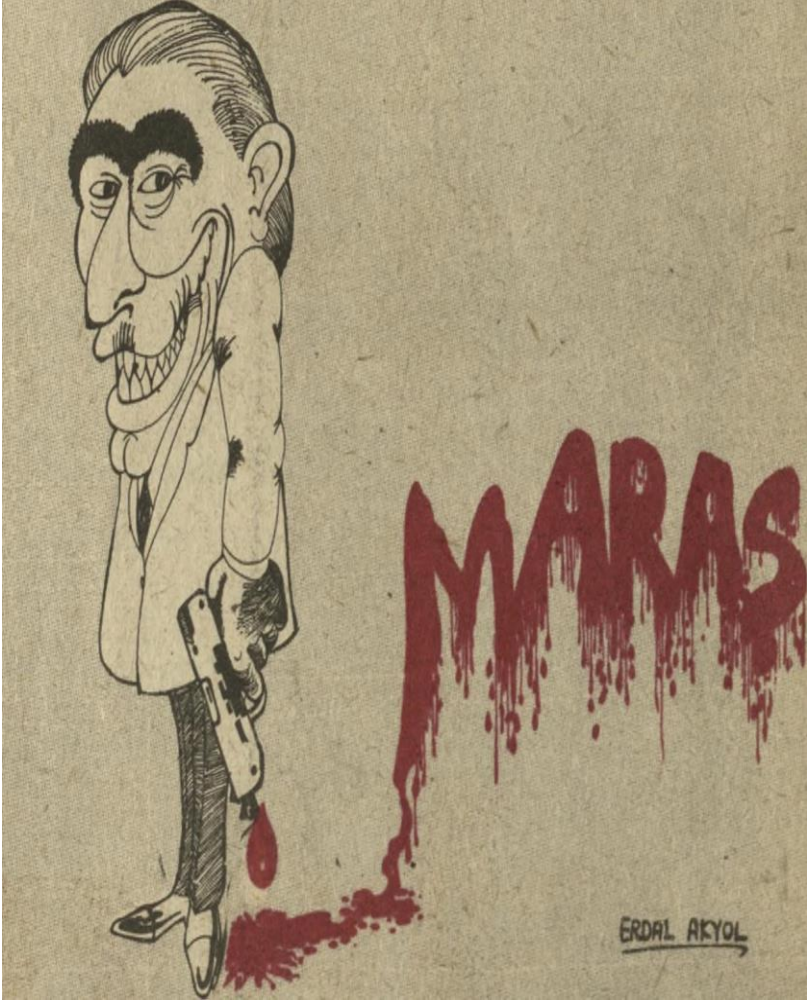
Peki fotoğraf nasıl çekilmişti?

Burada ilginç bir detay var. Yazıcıoğlu, kapıda bekleyen gazetecilerin içeriden görüntü almak istediğini ve bir gazetecinin ameliyat gömleği giyerek içeri girmesine izin verdiklerini anlatıyor ve şöyle devam ediyor:

Çocuğu alınca gazeteciye gösterdim. Gözyaşlarımı içime akıtarak bu vahşeti bütün dünyaya, bütün insanlara göstermek istedim. Bunu insafsızlığı göstermek, insanları etkilemek için yaptım.”

TANRILAR KURBAN İSTİYOR
PLANLI PROGRAMLI KATLİAM

Egemen güçler 12 Mart Muhtırası ile toplumsal muhalefetin önünü kesmiş olsalar da istedikleri sonucu tam olarak elde edememişlerdi. Muhalefetin öncüleri katledilmiş, darağacına gönderilmiş, işkencelerden geçirilmiş, zindanlara atılmış olsa

da varlığı ortadan kaldırılamamıştı. 1973'te yapılan genel seçim sonuçları ve 1974 Af Kanunu sonrasında oluşan ortam göstermekteydi ki 'toplumsal uyanış' adeta kaldığı yerden devam ediyordu.

Ne var ki 26 Ocak 1974'te Bülent Ecevit başkanlığında kurulan CHP-MSP koalisyon hükümeti ancak 9 ay yaşayabildi ve 18 Eylül 1974'te dağıldı. Aslında bu tarih Türkiye için sonun başlangıcı karanlık günlerin habercisiydi.

Bunu fırsat bilen dinci milliyetçi partiler hemen kolları sıvadılar. 31 Mart 1975 tarihinde, anti-komünizm propagandasıyla birleşen AP, MSP, MHP ve CGP aralarında milliyetçi güç birliği oluşturarak "Birinci Milliyetçi Cephe Hükümeti" olarak bilinen hükümeti kurdular. Nisan 1975'te güvenoyu alan hükümetin başında Süleyman Demirel bulunuyordu.

Demirel hükümeti demek aslında ırkçı MHP ile dinci MSP'nin devleti ele geçirmesi, devlet içinde her alanda kadrolaşması demektir. Devlet içinde resmi sokakta ise sivil güçler ile halkın üzerine gideceklerdi.

Demirel hükümetinin halkın sorunlarına çözüm üretmesi bir yana hükümet politikaları nedeniyle ülkede büyük bir huzursuzluk yaşanmaya başlamıştı.

1 Mayıs 1977'de İstanbul Taksim Meydanında 1 Mayıs kutlamalarına yönelik saldırıda 34 kişi yaşamını yitirmişti.

Katliamda rol alıp tetiği çeken karanlık güçler sonraki üç yıl boyunca da ellerini tetikten hiç çekmeyecek, her karanlık olayda onların parmağı olacak binlerce insan katledilecekti.

Kimdi bu karanlık güçler?

Kanlı 1 Mayıs olayı 70'lerde yaşanan en büyük toplumsal travmaydı. MC Hükümeti, toplumsal muhalefeti bastırmak için her yola başvuruyor, bu olayın da aydınlatılmasını istemiyordu. Bu durum, olayın faili olarak MC Hükümeti'ni hedef tahtası haline getiriyordu. Nitekim Bülent Ecevit 7 Mayıs 1977'de İzmir'de yaptığı konuşmada failleri halka ilan ediyordu. Bu işte devlet içinde yapılan karanlık güçlerin par-

mağı vardı: “Devlet içindeki, fakat demokratik hukuk devletinin denetimi dışındaki bazı örgütler ve güçler gün yitirilmeksizin kontrol altına alınmalıdır. Kontrgerilla hareket halindedir, 1 Mayıs’ta parmağı vardır.”

Evet Ecevit’in deyimiyle Kontrgerilla harekete geçmişti ve artık yüreğimizi yakacak olan bir çok olayda hep hareket halinde olacaktı.

5 Haziran 1977’de yapılan erken genel seçimlerde CHP % 41,38 oranında oy alıp 213 milletvekili çıkararak birinci parti olmasına rağmen 2.kez hükümeti kuracak olan Demirel olacaktı. Koalisyon hükümetinde MSP’ye 8, MHP’ye 5 bakanlık verilmişti. 2.MC olarak adlandırılacak olan bu hükümet sürecinde de saldırılar, tertipler ve katliamlar bir kez daha iktidar gücünü yanına alarak hız kesmeden devam edecekti.

Toplumsal her kesiminde tam bir keşmekeş hüküm sürüyordu. Büyük şehirlerin kalabalık yerlerinde, sağda solda bombalar patlamaya; fabrikalara, yolcu vapurlarına sabotajlar düzenlenmeye başlandı. Çöp kutularında, elektrik direklerinde, gelişigüzel yerlerde bombalar patlıyor; özellikle halkın yoğun olarak bulunduğu yerlerde, yüksek tahrip gücüne sahip bombaların patlamadan ele geçirildiği "yetkili makamlar" tarafından açıklanıyor ve bütün bu haberler bir kısım sağ basın tarafından halk içinde bir panik ve dehşet ortamı yaratacak şekilde manşetlerden veriliyordu.

Artık kahvehanelerin bombalanması, belediye otobüslerinin taranması bile sıradan olaylar haline gelmiş bulunuyordu.

Halkın can güvenliği sorunun gündemin ilk maddesine yerleşmişti. İşsizlik, pahalılık, yoksulluk ise gittikçe derinleşiyor, insanları yaşamını çekilmez hale getiriyordu.

II.MC’nin iktidarı döneminde, 18 ayda 155 yurttaş yaşamını yitirecekti.

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in 11 bağımsız milletvekili ile hükümet kurarak başbakan olmasını Milliyetçi Cephe çevreleri asla içlerine sindiremediler.

Ortamı teörize ederek Ecevit hükümetini düşürme planlarını yürürlüğe koymaya başladılar.

Sahne de olan karanlık güçler olarak nitelenen Kontr-Gerillaydı.

16 Mart 1978'de, İstanbul Üniversitesi Merkez binasından öğrenciler toplu halde çıkarken atılan bomba ile 7 öğrenci katledildi.

17 Nisan günü akşam saat 17.30 sıralarında, Ankara'dan postalanmış olan bir bombalı paketin patlaması sonucunda, Malatya Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu, gelini ve torunuyla birlikte parçalanarak hayatını kaybetti. Bu olay, kısa süre içinde, "Hamido solcular tarafından öldürüldü" şeklinde, Malatya'nın her tarafına yayıldı. Bu haber, günlerdir bir barut fıçısı haline getirilen şehirde Alevilere saldıranın bir gereğesi oldu.

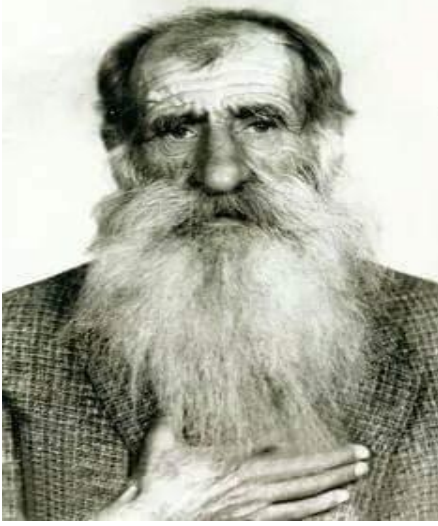
14 Nisan 1978'de Fendoğlu'nun öldüğü tertipte bir bombalı paket de, Kahramanmaraş Pazarcık CHP ilçe Başkanı Memiş Öz dal'ın adresine gönderilmiş, Öz dal'ın şüphelenip paketi almaması üzerine posthanede açılan paket patlamış ve bir çalışanın ölümüne neden olmuştu.

Yapılan inceleme sonucu bombalarda kullanılan patlayıcı maddenin Nükleer Araştırma Merkezinden alındığını ortaya koyunca bu kuruluş kapatılarak soruşturma başlatılmıştı. Başbakanı Ecevit, bombalarla Ülkü Ocaklarının ilişkisinin araştırıldığı açıklamıştı.

MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş ise Milli Direnme hakkının doğduğunu Malatya benzeri olayların Erzurum ve Kahramanmaraş'ta da çıkabileceği söylemekten sakınmıyordu.

Türkeş'in kehaneti Maraş'ta gerçekleşecekti.

3 Nisan 1978'de Yörükselîm Mahallesi'nde Alevî ve solcuların gittiği Saray Kahvehanesi'ne iki otomobilden önce pat-

layıcı madde atılmış, arkasından da kahve otomatik silahlarla taranmıştı. Saldırı sonucu ahvede televizyon izleyen 81 yaşındaki Sabri Özkan (Gıjık Dede) yaşamını yitirmişti. Ardından şehirde bir dizi patlama yaşanmıştı.

16 Nisan 1978 günü Maraşta güvenlik kuvvetleri tarafından bir dizi operasyon gerçekleştirildi. Sabaha kadar yapılan

aramalar sonucunda 34 kişi gözaltına alındı. Aramalarda birçok otomatik silah, tabanca, dinamit ve mermi ele geçirildi. Tutuklanan 27 kişi, ifadelerinde birçok yeri bombaladıklarını, ‘Türk Yıldırım Komandoları’ ve ‘Esir Türkleri Kurtarma Ordusu’ adlı gizli örgütlerin üyeleri olduklarını açıkladılar. Bu ifadeler sonucu bir caminin avlusunda toprağa gömülmüş ve etrafı sıvanarak fitilleri dışarıda bırakılmış patlamaya hazır beş adet dinamit bulundu.

Tutuklananların arasında oğlunun da bulunduğunu öğrenen Kahramanmaraş MHP Milletvekili Yusuf Özbaş, 2. Asliye Ceza Yargıcı Kazım Demirus’u tartakladı.

Polisin elde ettiği belgeler arasında ‘Türk Yıldırım Komandoları’ adlı örgütün ‘mührü’ ile ‘yazışmalar’ı vardı.

Ele geçirilen patlayıcı maddelerin bir bölümünün ise sağ kuruluşlara atılmasının planlandığı, dinamit paketlerinin üzerine yazılan isimlerden anlaşılıyordu. Komandolar özellikle kendi kuruluşları olan derneklere bombayı atıyor, sonra da suçu solcu gruplara yüklemek istiyorlardı.

GÜNEŞ NE ZAMAN DOĞACAK

Maraşta yaşanacakları işaretli Güneş Ne Zaman Doğacak filiminin oynatılmaya başlanmasıyla verilmişti.

Cüneyt Arkin'ın başrolünü oynadığı, Rusya'dan kaçıp Türkiye'ye sığınan bir ajanla, aşık olduğu bir genç kızın öyküsünü anlatan film komünizm karşıtı kaba bir propaganda filmi niteliğindedi.

Ülkücü Gençlik Derneği tarafından getirilmiş 16

Aralık 1978 Cumartesi gününden itibaren olağan program akışı kesilerek Çiçek Sinemasında gösterilmeye başlamıştı. Dernek filmi izlemeye çevre köylerden ve mahallelerden sürekli adam taşıyordu.

Daha önce gösterildiği yerlerde çeşitli olayların çıkmasına neden olan bu filmin, Film Denetleme Yüksek Kurulu'ndan geçen kopyası 68 dakika olmasına karşın, piyasada gösterilen kopyası 85 dakikaydı.

Film başlamadan önce izleyicilere "Liseli Genç" dergisi ile "POL-BİR" dergisi satılıyor, ayrıca film oynarken seyirciler tarafından "Müslüman Türkiye", "Milliyetçi Türkiye", "Başbuğ Türkeş", "Komünistler Moskova'ya", "Katil iktidar" sloganları atılıyordu.

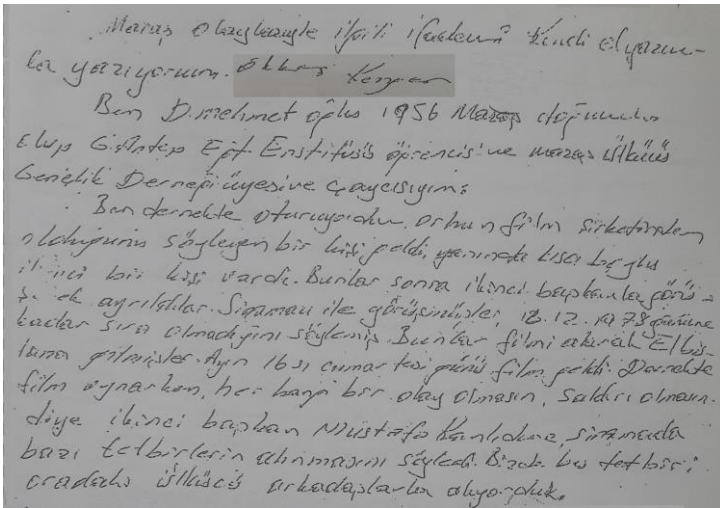
19 Aralık 1978 Salı günü akşamı da seans saat 20.00 de başlamıştı.

Sinema doluydu. Filmin ilk yarısı bitmiş saat 20.45 sıralarında ara verilmiş salon ve balkon ışıkları açılmıştı. Bir kısım seyirciler araya çıkıyordu.

Bu sırada sinemanın salon kısmının sahnedeki bakıldığında sol tarafında, arkaya doğru onuncu sırasının başındaki koltuğun bulunduğu yerde bir patlama oldu. Bu patlamanın üzerine büyük panik yaşayan seyirciler çıkış kapısına doğru koşmaya başladılar. Saldırıda ölen olmadı. Çünkü bombanın tahrip gücü yoktu! Gerek patlamadan gerekse de çıkan kargaşadan dolayı 9 kişi hafif yaralandı.

Patlama sonrasında sinemadan çıkan 150-200 kişilik bir grup sinemanın önündeki boşlukta toplanarak “Milliyetçi Türkiye”, “Müslüman Türkiye”, “Katil İktidar”, “Komünistler Moskova’ya” diye slogan atarak yürüyüşe geçtiler. Sinemanın yakınındaki PTT binasını, ve onun yanındaki CHP il binasının camlarını ve bu arada olay yerine gelen polis arabalarından birinin camlarını attıkları taşlarla kırıp tahrip ettiler.

Filim başlamadan ve sinemaya bomba atıldıktan sonra kendisini Ülkü Ocağı Çaycısı olarak tanıtan Ökkeş PTT'den Ankara'da bulunan genel merkeze telefon ederek durumla ilgili rapor verecekti. Gerekli ortam hazırlanmıştı. Artık harekete geçilebilirdi.

ÖĞRETMENLERİN KATLİ VE CENAZE TÖRENİ

Kahramanmaraş Endüstri Meslek Lisesi öğretmenlerinden Hacı Çolak ile Mustafa Yüzbaşıoğlu 21.12.1978 günü akşamüzeri okuldan çıkıp evlerine gitmekte iken silahlı saldırıya uğramışlardı. Hacı olay yerinde yaşamını yitirmiş Mustafa ise ağır yaralı olarak hastahaneye kaldırılmıştı. Saat 24.00'te son nefesini vermeden önce katillerinin eşgalini vermişti polise:

"Ellerinde Umman marka tabanca bulunan iki zorbanın saldırısına uğradık. Bunlardan biri önce benim bacağıma ateş etti. Daha sonra Hacı Çolak'a sürekli ateş ederek yere düşürdü. Daha sonra silahı bana doğrultup, göğsümden ve kasığımdan vurarak beni yere yıktı. O şahsı görürsem tanırım, üzerinde mavi bir ceket, koyu renk bir pantolon olan bu şahıs 1.65 boyunda, kıvrıkcık saçlı ve alnı açıktı.

Bu komployu hazırlayanlar okulda öğrenimi engelleyen Mürkerrem, Ömer ve Hamdi adlı MHP'li komandolardır. Biz disiplin kurulu yöneticisiydik. Bunlar okulda saldırı ve anarşi çıkarıyorlardı. Bunlar, bize bunun için bu saldırıyı düzenlediler."

Öğretmen Hacı'nın cenazesi olay yerinden yakınlan tarafından alınarak evine götürülmüştü. Öğretmen Mustafa'nın ameliyata alındığı Devlet Hastanesi civarında öğrencileri ve sevenleri toplanmıştı.

İki öğretmenin öldürülmesi büyük tepkiler yaratmıştı.

Öğretmenlerin cenaze töreninin cuma günü yapılması için hazırlıklara başlanılmıştı.

Öldürülen öğretmenler için cenaze töreni yapılacağına öğrenilmesi üzerine vali tarafından durum saat 19.20 de İçişleri Bakanlığına bildirilerek cenaze töreni sırasında olay çıkması kuvvetle muhtemel görüldüğünden bahisle yeteri kadar jandarma komandosu gönderilmesi istenilmiştir Yine vali tarafından ilgili birimlere yazılar yazılarak yardım talebinde bulunulmuştu.

İki öğretmenin öldürülmesinden sonra Milli Eğitim Müdürü, ile Eğitim Enstitüsü Müdürü valiyi telefonla arayarak öğrenciler arasında havanın çok gergin olduğunu, bildirmişler ve Okulların tatil edilmesini istemişlerdi. Valilik, okulları 1 gün süreyle tatil etmişti.

Cuma günü sabah erken saatlerden itibaren devlet hastahanesi önünde devrimciler buluşmaya başlamıştı. Hacı Öğretmenin evde bulunan cesedi otopsi yapılmak üzere saat 09.30 sıralarında doğumevi morguna getirilmişti.

Otopsiyi yapacak Cumhuriyet Savcısının ancak saat 11.00 sıralarında doğumevi morguna- gelmesi otopsilerin saat 14.30'a kadar uzaması nedeniyle hastane önünde toplanan insanların sayısı her geçen saat daha artmış, ildeki orta ve yüksek okul öğrencilerinin de katılması ile saat 14.30'da kitle 4-5 bin kişiye ulaşmıştır.

Kitle cenazeleri almak için doğumevi dışında beklerken "Hacılar Mustafalar ölmez, analar doğurur faşistler öldürür, katiller bulunsun hesap sorulsun, kahrolsun faşistler, katil Türkeş, hoş hoş köpekler vatan sizden ne bekler, MHP kapatılsın,

faşizme geçit yok, Halkımız saflara, Maraş faşistlere mezar olacak” gibi sloganlar atıyordu.

Açılan pankartlarda da benzer sloganlar yer alıyordu.

Hastane önündeki durum bu merkezde iken cenaze namazının kılınacağı Ulucami önünde ve çevresinde saat 12:00 den itibaren gerek Cuma namazını kılmak amacı ile gelenler, gerekse cenaze namazının kılınmasına engel olmak isteyenlerin oluşturduğu bin kişi civarında sağ görüşlü bir topluluk meydana gelmişti.

Günlerden Cuma olması, Cuma namazının ilde genellikle büyük bir cemaatle Ulucami de kılınması ve otopsilerin uzaması; Ulucami önünde ve çevresinde toplanan kalabalığın sayısının heran bir miktar daha artmasına neden olmuştu. Cuma namazının kılınmasından sonra bir kısım cemaat cami çevresinden ayrılmamış, aşırı sağ görüşlü kimselerin ‘komünistlerin cenaze namazı kılınmaz” şeklindeki tahrikleri ile saat 15.00 sıralarında Ulucami, önünde, çevresinde, caminin üst tarafındaki Kuyumcular sokağında, eski belediye meydanına açılan tüm sokaklarda binaların balkonlarında ve çatılarında biriken ve ellerinde, sopalar, kepenk demiri, kalın hortum ve taşlar bulunan sağ görüşlü ve tanık belediye reisi Ahmet Uncu’nun beyanına göre “korkunç” topluluğun sayısı 8 -10 bin kişiye ulaşmıştır.

Bir kısım sağ görüşlü kişiler de kale üzerinde toplanmıştı. Ulucami ve çevresinde oluşan 8 -10 bin kişilik bu topluluk, içlerinden birinin Türk bayrağı çıkarması üzerine hep birlikte istiklâl marşı söylemiş, tekbir getirilerek “Müslüman. Türkiye, komünistlerin cenaze namazı kılınmaz, ölürüz de dönmeyiz; katil iktidar, katil Ecevit, Milliyetçi Türkiye, komünistler Moskovaya, Komünist Pol-Der, katil polis, kanımız aksa da zafer İslamın, Ordu Millet el el ele” gibi sloganlar atılmışlardı.

Otopsiler saat 14.00 sıralarında bitmişti.

Korteje katılanların üzeri orada bulunan güvenlik kuvvetlerince aranmış, bazı şahısların ellerinde bulunan sopa ve taş gibi maddeler toplanmıştı. Jandarma kuvvetlerinin 70'i kortejin sağına, 70'i kortejin soluna 5' er metre aralıklarla dizilmiş, polisler de kortejin ön ve arkasında tertibat almışlardır.

Etrafı bu şekilde güvenlik kuvvetleri ile sarılmış olan 4-5 Bin kişilik cenaze korteji, saat 14.30 sıralarında hareket ederek Şehit Çuhadar Ali caddesi yolu ile Endüstri Meslek Lisesi önüne gelmiş ve burada saygı duruşunda bulunulmuştu. Yolda kortejin içindeki bazı kişiler ellerindeki kırmızı yağlı boya ve fırçalarla zaman zaman duvarlara çeşitli sloganlar yazmak istemişler, ancak bunlara fırsat verilmeyerek ellerindeki boyalar dökülmüş ve fırçalar kırılmıştı.

Endüstri Meslek Lisesinden geriye dönen kortej sloganlarına devam ederek Şehit Çuhadar Ali caddesi ve Uzunluk caddesi yolu ile saat 15.00 sıralarında PTT kavşağına kadar gelmişti. Cenaze korteji PTT kavşağına gelene kadar slogan atılması dışında herhangi bir taşkınlık ve tahrip yapmamış, normal bir şekilde hareket etmişti.

Ulucami önünde ve çevresinde büyük insan topluluğu bulunduğu ve birtakım olaylar çıkabileceğini, cenaze namazının kılınmasına imkân olmadığını telsiz anonsundan öğrenen Yüzbaşı Teoman ve Emniyet Müdür Muavini Hüsnü korteji durdurmuşlardı. Cenaze kortejinin başmdakilere “Ulucaminin etrafında sağ gruba mensup büyük bir topluluğun biriktiğini, bunların cenaze namazını kıldırmak istemediklerini, cenaze namazını kılmakta ısrar ederlerse kolluk kuvvetlerinin azlığı sebebiyle önüne geçemeyecekleri birtakım kötü olayların olabileceğini” ileterek “civardaki camilerden birine gitmelerini” söyleyen Emniyet Müdür Muavini Hüsnü’nün bu teklifi kortejdeki kişiler tarafından kabul edilmemiş “Eğer devlet otoritesi varsa cenaze namazı bu camide kılınır” denilmişti.

Emniyet Müdür Muavini cenaze kortejinin önünü kapatarak ileri gitmelerine engel olmuş ve beklemelerini söylemiş, bu defa Ulucami önündeki sağ gruba giderek bu grubun başmdakilere “Hepimiz. Türküz, müslümanız, cenaze namazının kılınmasına müsaade edin” demiş, kendisine korteje zorla sokulmuş kızkardeşlerinin olduğu bûdirilerek onlann bırakılmaları istenilmiş ve devamlı olarak “komünistler Moskovaya, Komünistlerin namazı bu camide kılınmaz” diye slogan atılmıştır.

Tekrar cenaze kortejinin bulunduğu yere gelen Emniyet Müdür Muavini Işıklı, kortej içinde, yürüyüşe mecbur bırakılmış kişiler varsa ayrılmalarını söylemiş, ancak kortejden kimse ayrılmamıştı.

Ulucami çevresindeki sağ görüşlü topluluğun cenaze namazını kıldırmayacağı hatta korteje karşı bir harekette bulunabileceği. anlaşıncı; sağ gruba dağılmaları için güvenlik güçleri tarafından megafonla birçok kerteler ihtar yapıldığı halde topluluk dağılmamakta direnmişti.

Bunun üzerine sağ görüşlü topluluğun zorla dağıtılmasına karar verilerek durum vilayetteki harekât odasında bulunan valiye bildirilmişti.

Vali tarafından Garnizon Komutanlığı emrindeki birliklerinin yardıma geldikten sonra topluluğun zorla dağıtılması telsizle bildirilmişti.

Bu sırada cenaze kortejindeki jandarmaların tamamı ve kortejdeki 20 toplum polisi ile iki grup arasında barikat kurulmuştu.

Garnizondan istenilen askerlerin eski belediye meydanına gelmesinden sonra mevcut güvenlik kuvvetleri, Ulucami ve çevresinde tüm ihtarlara rağmen yukardaki sloganları söyleyerek dağılmamakta direnen sağ grubu cop ve dipçik kullanarak 100 metre kadar kuyumcular sokağına doğru geriletilmişlerdi.

Cami önünden dağılan topluluk Ulucami bahçesine ve içine sığınarak ellerine geçirdikleri taş, sopa, takunya, tokyo ve benzeri cisimleri güvenlik kuvvetlerinin özellikle polisin üzerine atmaya, “komünistlerin cenaze namazı kılınmaz, ölürüz de dönmeyiz, katil iktidar, katil polis, katil Ecevit, komünist pol-der” diye sloganlar atmaya başlamışlardı.

Bunun üzerine güvenlik kuvvetleri tarafından müştereken uyarı mahiyetinde havaya ateş edilmişti.

Nisbeten dağılan topluluk tekrar birleşmiş, bu arada bu topluluktan ayrılan 200 - 300 kişilik bir grup arka taraftan kaleye çıkmıştı.

Bu sırada meydandaki heykelin yanına kadar gelmiş olan cenaze kortejine kale üzerinde, civar evlerin balkonlarında ve damlarında birikmiş olan sağ gruplar tarafından taş yağdırılmaya başlanılmıştı.

Birçok kişi atılan bu taşlardan yaralanmış, bazı dükkanların camları kırılmış, bu arada polisler de amansızca saldırılmış ve nereden bir polis görülürse saniyede yüzlerce taş kafasına atılmıştı. Cenaze kortejinde bulunanlarda, Ulucami önü ve çevresinde bulunan karşı gruba taş atmışlardı. Atılan taşlar sonucu kortejdekiler cenazeleri yere bırakarak bir kısmı Yörükselim mahallesine doğru kaçmak zorunda kalmışlar, bir

kısım ve özellikle kız öğrenciler civardaki evlere ve Boğazkesen camiine sığınmışlardı. Bunlar polislerin himayesinde yaya olarak veya askeri araçlarla Yörükselim mahallesindeki sağlık okuluna, askeri gazinoya tahliye edilmişler, yerdeki cenazeler de iki ayrı askeri araçla hastaneye gönderilmişti. Cami ve çevresindeki sağ grubun cenaze kortejinden dağılanları takip etmesi güvenlik kuvvetlerince önlenmişti.

Bu arada güvenlik kuvvetleri zaman zaman havaya ikaz atışlarına devam etmişlerdi. Bu sırada saldırılarına devam eden sağ grup, Ulucami önünde park etmiş bulunan bir trafik aracı ile Emniyet hizmetine tahsis edilmiş olan Devlet Su İşlerine ait bir münübüsü yakmıştı. Gölbaşı Jandarma Komando Bölüğüne ait iki aracın camını kırmışlar, öldürülen öğretmen Mustafa'nın amcaoğluna ait Foto Spor dükkanını tahrip etmişler, vilayete gitmekte olan Emniyet Müdür Muavini Işıklının makam arabasına taş ve sopalarla saldırarak bütün camlarını kırmışlar ve bu şahsı başından yaralamışlardı.

Ulu Caminin yanında yanmakta olan Emniyet otolarını söndürmeye gelen üç itfaiye arazözünü engelleyerek, araçlardaki yangını söndürmemişlerdi. Kalede biriken kalabalık Taburda ihtiyatta beklemekte olan Destek Bölüğü tarafından dağıtılmıştı.

Ellerinde Türk bayrağı ile cami etrafında toplu halde durmakta ve "Müslüman Türkiye, Milliyetçi Türkiye, komünistlere ölüm" diye slogan atmakta olan saldırgan grup eski belediye meydanındaki CHP'li ve Alevilere ait mağaza ve vitrinleri tahrip etmişlerdi.

Bu grup alev alev yanmakta olan polis araçlarını söndürmeye gelen itfaiyeyi olay yerine yaklaştırmamış, "Allah aşkına, din aşkına vurun, satılmış polisler" diye slogan atmışlardı.

Kale bölgesinden aşağıya inen sağ gruplar da eski belediye önündeki dükkanlara taş atarak içindeki malzemeyi ve camlarını kırmışlardı.

Bu arada olayların büyük boyutlara ulaşması üzerine çevre illerden yıldırım telsiz mesajı ile kuvvet talebinde bulunulmuştu.

Cami önünde dağıtılan gruptan ayrılan 1000 - 1500'er kişilik topluluklar Trabzon caddesi, Kuyumcular çarşısı ve Uzunoluk caddelerine dağılarak sol görüşlülere, CHP lüere ve Aevilere ait dükkan, mağaza ve işyerlerinde yangın çıkararak tahribat ve yağmaya başlamışlardı.

Yan yana bulunan iki dükkandan biri sağ görüşlüye ait ise, bitişikteki sol görüşlüye ait dükkandaki malları dışarı çıkarıp yakarak tahrip etmişler ve sağ görüşlü kişini dükkânına ve malına zarar vermemeye çalışmışlardı.

Bu topluluklar camlarına MHP yazılmış veya üç hilâl çizilmiş olan işyerlerine dokunmamıştı.

Aynı sağ topluluktan bir kısmı da Uzunoluk caddesi üzerindeki CHP il binasını yakmaya çalışmışlar, ancak Jandarma erlerinin müdahalesi ile yangın itfaiye gelmeden söndürülmüş binayı yakanlardan bir kısmı yakalanmıştı.

Trabzon caddesi üzerinde ve diğer yerlerde bilinçsiz bir şekilde taş ve sopalarla tahribat yapmakta olan sağ gruplar askeri birlikler tarafından kovalanarak saat 18.00 civarında dağıtılmıştı.

KATİLLERLE PAZARLIK

Saat 16.20 sıralarında Ulucami karşısındaki bir dışçının bürosuna gelmiş olan Belediye Reisi Ahmet ile yüzbaşı Teoman Ulucami önündeki saldırgan gruptan 10 kişilik bir heyet ile görüşmüşlerdi.

Saldırgan topluluğun temsilcileri “Okullardaki tahriklerin kalkmasını, Karakollardaki baskıların sona erdirilmesini, devlet dairelerindeki sol görüşlü memur ve işçilerin tahriklerinin önlenmesini, okulların polis yerine asker tarafından korunmasını, cenaze defin töreninin yapılmamasını, solcu polislerin ve solcu öğretmenlerin derhal tayin edilmesini, Pol-Der ve Töb-Der’in kapatılmasını” istemişler, bu istekler il valisine iletilmişti.

Belediye Reisi ile yüzbaşı bir askeri araca binerek sağ toplulukların bulunduğu yerlere gitmişler, saat 18.30 sıralarında vilayete dönmüşlerdi.

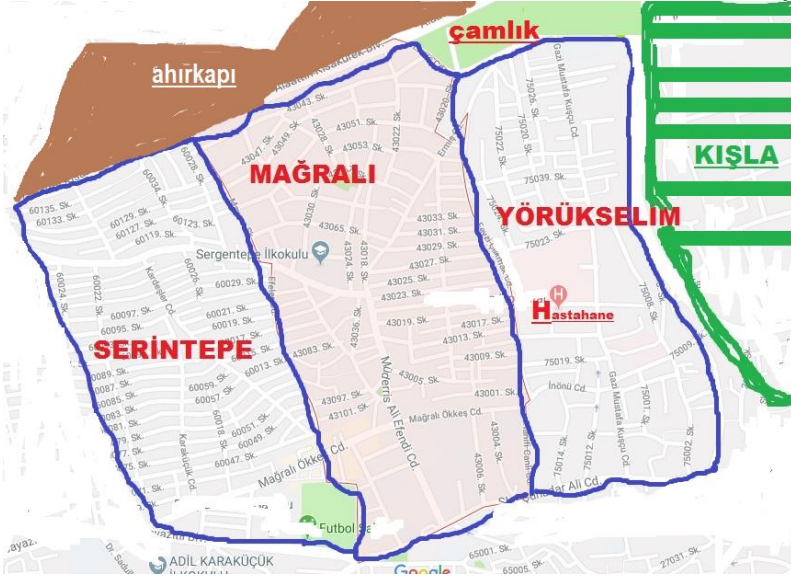
ÖLEN SALDIRGANLAR

Cenaze kortejinin dağılmasından sonra Mağaralı mahallesi sakinlerinden Memili, saat 17.45 sıralarında koma halinde Yörükselim mahallesinden Cemil isimli şahıs da saat 18.25 sıralarında ölü olarak devlet hastahanesine getirilmiştir. Memili yarım saat sonra hastanede ölmüştü. Yine Mağaralı mahallesinden Hamza saat 17.30 sıralarında ağır yaralı olarak Ortaseki sağlık ocağına getirilmiş, yapılan tıbbi müdahaleye rağmen saat 18.00 de ölmüştü.

Saldırıları nedeniyle on ayrı cadde üzerinde 80 -100 işyeri tahrip edilmişti.

39 vatandaş, ve 11 güvenlik görevlisi hafif şekilde yaralanmıştı.

YÖRÜKSELİM KATLİAM VE DİRENİŞ

Yörükselim Mahallesi adını Maraş işgaline karşı verilen direnişte ön saflarda yer alan genç bir zabitten, yüzbaşı Yörük Selim'den alıyordu. Mahalle Ahırdağı eteklerinde bulunuyordu.

Ne var ki Yörükselim adı Alevilerin yaşadığı en derin acılardan birinin adı olacaktı.

Resmi olarak ise Yörükselim şöyle tarif ediliyordu:

'Kahramanmaraş ilinin kuzey kısmında bulunan Yörükselim Mahallesi'nde çoğunlukla Alevi kökenli vatandaşlar, mahallenin özellikle güney ve batı kısımlarında ise Sünni kökenli vatandaşlar oturmaktadır.

Mahallenin doğusunda Kahramanmaraş tabur komutanlığına bağlı askeri bölge vardır.

Askeri bölge ile Yörükselim Mahallesi'ni hastanenin önünden geçip yukarı doğru çıkan Çamlık Caddesi (Hastane Caddesi)

ayırmaktadır. Mahallenin kuzeyinde de çamlık bulunmaktadır.

Yörükselim Mahallesi'nin güneyinde Doğumevi, karşısında Sağlık Okulu, altında Devlet Hastanesi, daha aşağıda da Cezaevi, İl jandarma Alay Komutanlığı vardır.

Yörükselim Mahallesi'nin batısında Sünni kökenli vatandaşların oturduğu Mağralı Mahallesi yer almaktadır.

Mahallenin kuzey kısmında da Zeytinlikler ve tepelerin teraslanarak parsellenmesinden elde edilmiş arsalar bulunmaktadır.'

Yörükselim'de yaşayan Aleviler geceyi uykusuz geçirmişti.

Dün cenaze törenine yapılan saldırı sonrası cenazeye katılanlar panik halinde geldikleri istikamete yani Yörükselim'e doğru kaçmışlardı. İnsanlar başka mahallelerdeki evlerine gidememiş, ayrıca güven içinde olacaklarını düşündükleri için Yörükselim'den ayrılmamışlardı.

Onlarca yaralıları vardı.

Şehir içindeki bütün işyerleri tahrip edilmişti.

Ama malı düşünecek zaman değildi.

Güvenlik güçlerinin saldırganları dağıttığı sırada çatışmaya giren saldırganlardan üçünün öldüğü haberi şimşek hızında tüm Maraşa yayılarak Yörükselim'e de ulaşacaktı.

Bu ölen şahıslardan ikisi Mağralı'da, biri ise Yörükselim'de oturuyordu.

Akşam geceye dönerken saldırganların cenazeleri bahane edilerek evlerde, camilerde toplanmalar başladı.

Cenaze haberiyle birlikte yarın Alevilerin camileri bombalayacağı, tahrip edilen işyerlerinin öcünü alacakları haberi Maraş sınırlarını da aşarak köylere kasabalara ulaştırıldı. İnsanlar dinlerine, camilerine sahip çıkmaya evlerinde hangi alet varsa onunla silahlanarak sabah hastahane önünde, Ulucami'de olmaya çağırıldı.

Yatsı namazından başlayarak tüm camilerden, ‘bugün komünistler tarafından katledilen üç kardeşimizin cenazesi saat 10.00’da hastahaneden alınarak, Ulucami’de öğle namazını mütakip cenaze namazları kılınacaktır. Bütün hemşehrilerimiz davetlidir...’ anonsları kesintisiz tekrarlanıyordu.

Vilayette ise durum çok daha gergindi.

Bugün yaşanlar valiliğin büyük bir zafiyet ve acz içinde olduğunu ortaya koymuştu. Masum bir cenaze töreni yapılamamış, güvenlik güçleri saldırganlara karşı yeterli ve gerekli önlemleri alamamış, onları etkisiz hale getirememişti. Vali’nin çevre il ve ilçelerden destek talebi ancak akşam saatlerinde karşılık bulabilmiş, Tuğgeneral Mahmut Boğuşoğlu komutasındaki Gaziantep Zırhlı Tugayından 3 bölük Maraş’a gelmişti. Paşa şehirde incelemelerde bulunmuş tahrip edilen dükkanları, yakılıp yıkılan işyerlerini kendi gözleriyle görmüştü.

Vali’nin başkanlığında General Boğuşoğlu ve askeri birlik komutanlarının katıldığı güvenlik toplantısında, bir istihbarat masaya yatırılıyordu. İstihbarat bilgisi çok dikkat çekiciydi. İstihbarata göre yarın Mağralı Mahallesi’nde oturan Sünniler Yörükselim Mahallesi’nde oturan Alevilere karşı harekete geçeceklerdi.

Gecedan itibaren bu istihbarata göre güvenlik önlemleri alınması kararlaştırıldı.

Yörükselim ile diğer mahalleler arasında birliklerin yerleştirilmesine karar verilerek toplantı bitirildi.

Sokağa çıkma yasağı konulması önerisi ise vali Tahsin Soylu tarafından hukuk anlayışına göre valiliğin sokağa çıkma yasağı koymak yetkisi olmadığı gerekçesiyle uygun bulunmamıştı.

Sabah Aleviler katliama uyanacaktı.

den itibaren evlerinden çıkan saldırganlar birer ikişer sokağa dökülmüş, hastahane önüne, şehir merkezine inmiştir.

Bu Sünni topluluklara, gönderilen yalan haberler üzerine çevre köylerden akın akın gelen ve şehre ara yollardan sızan büyük bir Sünni köylü topluluğu da eklenmiştir'

Akşam yapılan görevlendirmeye göre askeri birlikler, sabah 06.00'dan itibaren;

Bir tim Yörükselim mahallesinin güneyindeki İl Jandarma Komutanlığı binasından batıya doğru kapalı spor salonuna kadar Şehit Çuhadar Ali Caddesi üzerinde;

Bir tim Yörükselim mahallesinin güneyindeki İl jandarma komutanlığı binasından doğuya doğru Şehit Çuhadar Ali Caddesi - Işık caddesi - Pınarbaşı caddesi üzerinde;

Bir tim PTT önündeki Boğazkesen caddesi üzerinde ter-
tiplenerek, şehrin güney kesiminden Yörükselim mahallesine çıkan sokak başlarını tutmuşlardır.

Diğer timler de Eğitim Enstitüsü ve çevresinde, çarşı karakolu ve itfaiye meydanında, Vilayet önünde, Kıbrıs meydanında; şehrin giriş ve çıkış yolunda konumlanmışlardır.

**Bunlar
İnsan mı ?**

Kahramanmaraş'ta yapılan vahşeti anlamak bir insan için çok güç. Adeta olanaksız. Çocuktur, kadındır demeden insan canına kıymak, aile

yuvalarını yıkmak yakmak insan aklının alabileceği işler değil. Askeri birlikler, bir yandan süregiden vahşeti önlemeye çalışırken,

bir yandan da olayların başını çekenleri toplamaya çalışıyordu. Gözaltına alınan bu suçlulara, artık insan diye bakılabilir mi?

Şehrin her tarafından Yörükselime doğru bir kuşatma başlatılmıştı.

Önce şehir merkezine gidiyorlar oradan mahallelere yöneliyorlardı.

Sabah erken saatlerden itibaren ellerinde silah, sopa ve bayraklar bulunan saldırganlar Kahramanmaraş devlet hastanesi önünde toplanarak çeşitli sloganlar atarak devlet hastanesinin üst tarafında yer alan Yörükselim mahallesine doğru ilerleyecekler,

aynı anda Yörükselim mahallesinin üst tarafındaki Ahır dağı eteklerindeki Çamlık bölgeden de Yörükselim mahallesine diğer bir saldırgan grup girecekti.

Yüzbaşı Timur o sabahı ve şehir merkezinden gelip Yörükselimi basmak isteyen bir gurupla yaşadıklarını anlatıyor:

‘Cumartesi günü 04:30-05:00 civarında Jandarma Komutanlığı (Şehit Çuhadar Ali Caddesinin doğuya uzanan kısmı - Işık Caddesi - Pınarbaşı Caddesi) tertibat aldım. Uğrak Pastanesinin bulunduğu köşedeki yola (Uzunoluk Caddesi - Işık Caddesi), şehirden gelip Askeri Gazinoya çıkan yola (Enstitü Caddesi), Vilayet Konağına çıkan yola (Pınarbaşı Caddesi) ve bunlardan özellikle Uzunoluk Caddesinin Işık Caddesi ile kesiştiği Uğrak Pastanesinin bulunduğu köşeye askerleri yerleştirerek kendim de elimdeki telsizle Uğrak Pastanesinin önünde yer aldım.

Saat 07:00 sıralarında gün yeni ışımaya başlarken Belediye hoparlöründen,

‘Dünkü olaylarda şehit edilen 2 din kardeşimizin bugün cenazesi kaldırılacaktır. Bütün din kardeşlerimiz buna katılınsınlar, din kardeşlerimiz son görevinizi yapın ’

şeklinde ve genel mahiyeti itibarıyla sağ görüşlü kişileri toplamayı amaçlayan anonsların yapıldığını duydum. Anonsların

Bu anonslar üzerine köşe başını tuttuğumuz yollardan şehir merkezine doğru şahıslar birer ikişer inmeye başladılar.

Uğrak Pastanesinin köşesinde 15 asker ile bir yandan grubun hareketlerini devamlı olarak merkeze bildirirken bir yandan da yolun ortasına bir makineli tüfek yerleştirerek beklemeye başladım.

Ne istiyorsunuz, başınız kim ise gelip o konuşsun dediğimde grubun önünde lider pozisyonundaki üç kişi gayet küstahça ve ellerindeki sopalarla bana doğru ilerleyerek, ‘Söyle biziz’ dediler. Bu üç kişiyi dünkü cenaze töreni olayları sırasında Ulucami önündeki sağ grubun en ön saflarında görmüştüm ve tahrik edici davranışlarda bulunduklarını fark etmiştim.

Bunlara buradan asla geçemeyeceklerini, bu hususta emir aldığımı, geçmeye kalkıştıkları takdirde makineli tüfekle ateş ettireceğimi ve ne pahasına olursa olsun buradan geçirtmeyeceğimi söyledim.

Grubun içinde dalgalanmalar oldu.

Guruptan bazı şahıslar ‘Bizim Orduyla işimiz yok, bırakın bizi yukarıya geçelim’ şeklinde sözler söylediler.

O başlarındaki üç kişi ise topluluğa dönüp, ‘Yörükselim Mahallesinde arkadaşlarımız şehit ediliyor, gidelim’ diyerek grubu tahrik etmeye çalıştılar.

Çocukları aralarına alarak kendilerine kalkan yapmışlardı.

Toplulukta bulunanlara çocukları niçin aranızda aldınız bir olay halinde doğacak bir panikte çocukların ezilip ölebileceklerini söylediğimde, ‘Onlar davalarına inanan kişiler, bu yaşta davalarına hizmet ediyorlar’ diye cevap verdiler.

Bu arada şehir içinde muhtelif yerlerden, özellikle Yörükselim Mahallesinden yoğun bir şekilde makineli tüfek sesleri gelmeye başlamıştı.’

Şehir merkezinden gelen saldırganlar kısa bir süreliğine durdurulsa da farklı kollardan Yörükselim kuşatılmış ve saldırılar başlamıştı. Silah sesleri saldırıların başladığını haber vermektedir.

Bir başka subay hoparlörden yapılmakta olan tahrik edici yayınları duyduğunda kendi bölgesindeki Belediye binasına gitmiş, yayın odasına girdiğinde kimseyi bulamamıştı. Bele-

diyede bulunanlara "Bu yayını kim yaptı" diye sorduğunda ise "bilmiyoruz" cevabını almıştı.

Sözde mechul şahıslar anons için bir duyuru metni getirip bırakıp gitmişlerdi. Yapılan anonslar ise yazılı metnin dışında açık açık kin ve düşmanlık içeriyor, adeta katliam çağrısı yapıyordu.

Vali Soylu erkenden vilayete gelmiş makamında oturuyordu. Belediye hoparlöründen halkı tahrik edici yayınların yapıldığının kendisine bildirilmesi üzerine hemen telefona sarılarak Adalet Partili Belediye Başkanı Uncu'dan yayınların derhal durdurulması istenilmişti.

Şehirde tansiyon alabildiğine yükselmışti. Hastane civarı başta olmak üzere şehrin birçok noktasında kalabalık grupların toplandığı bildiriliyordu. Şehrin her tarafından silah sesleri geliyordu. Artık daha fazla yetki tartışması yapmanın bir anlamı kalmamıştı.

Vali soylu tarafından saat 09.40'da sokağa çıkma yasağı konulmasına karar verildi. Karar metni hoparlörle halka duyurulması için bir polisle belediyeye gönderildi.

Saldırganlar tüm polisleri POL-DER'li, ve solcu olarak görüyorlardı. Bu nedenle valilik polis kuvvetlerinin saat 10.00'dan itibaren görev dışı bırakılmasına, sadece askeri birliklere rehberlik yapmasına, güvenlik önlemlerinin tamamen askeri birliklere geçmesine de karar verecekti.

Sokağa çıkma yasağını belediyeye getiren polisi belediye memurlarından kimse kale alıp dinemedi. Valilik emrini umurlarında değildi, yayınlamaktan geri duruyorlardı. Polis çaresiz kalmıştı. O durumu merkeze, merkez de gereğinin yapılmasını telsizle belediye binasının bulunduğu bölgedeki bir subaya bildirildi.

Sokağa çıkma yasağı emrinin belediye hopörlerinden yayınlılması emrini alan yüzbaşı tekrar belediye binasına geldiğinde emri getiren polis kendisine belediye görevlilerinin lakaytlığını, kendisini muahatap almadıklarını söyleyecekti. Yayın odasına giren subay orada bulunan memurlara Valilik emrini neden yayınlamadıklarını sorduğunda "Şu anda Belediye Başkanı uyuyor, onun emri olmadan yayın yapamayız" cevabını alacaktı. Memurlar adeta dalga geçiyorlardı. Bunun üzerine yüzbaşı valilik emrinin yayınlanması için belediye reisinin iznine gerek olmadığını sokağa çıkma yasağına ilişkin yazı metninin yayınlanmaması halinde yayın odasına el koyup yayın yapmayanları tutuklayacağını söyleyince memurlar geri adım atmak zorunda kaldılar. Saat 10.00'dan itibaren sokağa çıkma yasağı konulduğuna ilişkin Valilik emri belediye hoparlöründen zoraki yayınlanmaya başlanacaktı. Ne var ki sokağa çıkacak olanlar çoktan çıkmıştı. Valilik emrini ne duyan olacaktı ne de dinleyen.

Maraş Jandarma Komutanlığı Yörükselim mahallesinin güneyinde Çuhadır Ali Caddesi üzerindeydi. Daha sabahın ilk saatlerinde silah sesleri jandarmanın burnunun dibinden gelmeye başlamıştı. Saldırıya uğrayan insanlardan kaçabilenler gelip yardım talebinde bulunuyor, imdat telefonları susmak bilmiyordu. Az ilerideki Ortaseki Sağlık Ocağına başarabilenler yaralılarını taşıyorlardı. Çoğu kurşunla yaralanmıştı.

Kuşatma dört koldandı.

Ama saldırının kuzeyden, Yörükselimin saldırıya açık olan kısmından yapılması planlanmıştı. Merkez tarafında alınan önlemleri görmüşler yön değiştirmişlerdi.

Bir saldırgan gurupta Mağralı Mahallesi'nin güneyinde toplanmıştı. "Müslüman Türkiye, Komünistler Moskova'ya "diye sloganlar atıyorlardı. Taşlı, sopalı ve silahlı bu saldırgan top-

luluğu da sağa sola ateş edip evleri yakarak Alanya Sokak ve civarından kuzeydeki zeytinliğe doğru gidiyorlardı.

Önlerine ne geliyorsa saldırıp tahrip ediyorlardı. İşine gitmekte olan resmi giysili bir polisin önünü çevirmişler, tabancasını istemişler, neci olduğunu sormuşlar, aldıkları cevaptan tatmin olmayınca da polisi gösterdikleri Alevi evlerine ateş etmeye zorlamışlardı. Polisin bu isteklerini kabul etmemesi üzerine de saldırıp kolunu kırmışlar, silahını gaspetmişlerdi.

Saldırganlar her sokaktan Yörükselimi zorluyorlardı. Ulucami ve PTT önünden Yörükselim'e çıkan Boğazkesen Caddesi üzerinde bulunan Alevi ve solculara ait ev ve işyerlerine saldırarak tahrip eden çoğunluğunu gençlerin ve çocukların oluşturduğu saldırganlar askerlerin kurduğu barikatın önüne kadar gelmişlerdi. Tehditkar söz ve hareketlerde bulunan saldırganlar o an için durdurulmuş olsa da bir süre sonra askerlerin çekilmesiyle Yörükselim'e doğru harekete geçeceklerdi.

Çamlık bölgesi Yörükselim'in kuzeyinde bulunuyordu. Sabahın erken saatlerinde gecekondlu yapımı için teraslanmış setlerde ve sırtlarda ellerinde Türk Bayrakları, taş, sopa ve tüfekler bulunan büyük bir kalabalık toplanmıştı. Mahallenin bu kesiminde hiçbir güvenli önlem bulunmuyordu. Saldırıya tamamen açıktı.

Kalabalığın önünde onları tahrik ve teşvik eden yaşlı sakallı elebaşları bulunuyordu.

Bir süre sonra bu saldırganlara Serintepe Mahallesi'nden gelen ve ellerinde üç hilâlli bayraklar bulunan ve "ordu, millet elele, komünistlere ölüm" diye sloganlar atan kalabalık bir grup daha katılacaktı. Saldırganlar büyük sayılara ulaşmıştı.

Saldırganlardan bazıları hemen önlerinde bulunan Alevilere ait bir inşaat şantiyesini bastılar. Şantiyede bulunan kazmalar, kürekler, kazma ve kürek sapları, demir manivelaları aldılar. Mazot fiçilerini devirerek ellerindeki boş yağ tenekelerine mazot doldurdular. Teçhizatları tamamlanmıştı. Artık kuzeyden saldırıya geçebilirlerdi.

Durumdan haberdar olup olay mahaline gelen 3-5 askerler ise önlem olarak Çamlık bölgesindeki Alevileri evlerine sokmaya çalışıyordu. Askerler durumun vahametini merkeze bildirince vilayet önünde beklemekte olan yedek güçler harekete geçeceklerdi.

Yardıma gelecek güçler yollarda Yörükselim Mahallesiine doğru yürümekte olan başka saaldırgan guruplarının arasından geçerek mahalleye geleceklerdi.

Yörükselim ile Mağarah Mahallesi arasındaki yoldan yukarı doğru mahallenin üst tarafındaki çamlık bölgesine çıkarken yolda yaralılar, feryatlar, yardım çağlıkları, silah sesleri duymuş ve görmüşlerdi.

Askerler çamlıkta, setlerde, sırtlarda toplanan ve Yörükselim Mahallesiine yürümek isteyen saldırganlar üzerine kariyerler sürülerek, havaya ikaz atışı açılarak durdurulmaya çalışılmışlarsa da sonuç alamamışlardı.

Saldırganlar acımasızca saldırıya geçmişlerdi. Yörükselim Mahallesiinin kuzey kesinindeki evlere saldırarak yangınlar çıkarmışlar, tahribat yapmışlar, insanlara hücum etmişlerdi.

Mağaralı ve Serintep Mahallelerinde de yer yer büyük kalabalıklar birikmiş, bunların mevcudu gittikçe artmıştı.

Uzaktaki Serintep Mahallesiindeki evlere saldırıldığı, dumanların, alevlerin yer yer yükseldiği görülüyor patlama ve silah sesleri duyuluyordu.

Tepelerdeki silahlı gruplar çıplak gözle dahi görülebiliyordu. Dağılan gruplar ise bir başka yerde yeniden toplanıyor ve evlere saldırıyorlardı.

Ellerinde tüfek, tahra, balta ve daha başka silahlar olan; "Müslüman Türkiye" diye slogan atan ve Alevileri imha ve tahrip için kesin kararlı görünen bu gruplar evlere saldırmakta, yakıp yıkmakta ve içindekileri katletmekteydiler.

Askerler timlere ayrılarak saf düzeninde yayılmıştı. Ne var ki saldırganları dağıtamamışlar, saldırıları durduramamışlardı.

Zeytinlik bölgesinde saldırganları dağıtmaya çalışan askerlerin başında bulunan general Mahmut'u saldırganlar "bizi niçin durduruyorsunuz komutan, onlar komünist seni de öyle vuracaklar" diye tahrik ediyor, karşıdaki bir evden kendilerine ateş edildiğini ileri sürüyorlardı. Gösterilen eve silah aramak için giren paşa evde ölüm korkusu ile saklanmış çocuk ve kadınlardan oluşan 25-30 kişilik bir topluluk bulacaktı.

Şehrin her tarafından alevler, dumanlar yükselmeye, her taraftan silah sesleri gelmeye başlamış ortalık bir harp sahnesi gibi olmuştu.

Yörükselim'e saldırı mahallenin doğu ve kuzeyinden başlamıştı.

Bir yandan da saldırganlar doğudan saldırıya geçmek amacındaydı.

Hastahaneden kuzeye doğru uzanan Çamlık Caddesinde, Doğumevinden yukarıda Aleviler yaşamaktaydı. Hastanenin aşağı tarafından "Müslüman Türkiye, Milliyetçi Türkiye, Komünistlere Ölüm" diye sloganlar atan elleri bayraklı, sopalı, tüfekli büyük bir kalabalık Yörükselim Mahallesindeki Alevilere saldırmak için yukarıya doğru harekete geçmişti.

Hastane önünde toplanmış olan kalabalık başlangıçta barikatı geçip Yörükselim Mahallesi'ne gidememişti. Ancak, topluluğun içindeki elebaşıları slogan ve tekbirlerle halkı askerlerin

bulunduğu bölgeden, Yörükselim Mahallesi'ne doğru geçirmek için sürekli faaliyet göstermişti.

Mahallede evi bulunan ve çevrede sakallı motorsikletli hoca diye tanınan Mahmut elinde av tüfeği ve fişeklikleri olduğu halde sabah saatlerinden itibaren şehrin çeşitli kesimlerinden gelerek yeni bir saldırganlar gurubu oluşturanları sürekli olarak

“yetişin ey ümmeti müslüman gün bu gündür, komünistlere, kâfirlere ölüm, müslümanları durdurmayın”

sözleri ile tahrik ve teşvik ediyordu.

Yörükselim’de oturan Judo öğretmeni olarak tanınan Güngör de evinin damına çıkıp elindeki tüfekle yöredeki Alevi evlerine ateş ederek saldırıyı yönlendiriyordu.

Bir süre sonra saldırganlar asker barikatını aşarak ve çevreden dolaşarak Yörükselim Mahallesinin yukarılarına doğru ilerleyecek ve yangın, talan, katliama başlayacaklardı.

Saldırganlardan bir kısmı Çamlık Çaddesi üzerindeki evlerden bazılarının önündeki odunları ve bir arabayı yakıp taşıyarak ve sloganlar atarak mahallenin kuzeyindeki Çamlığa çıkmışlardı.

Saldırganlar il jandarmanın önünden geçerken, binayı korumakta olan görevli astsubaylara "Aleviler bir astsubayı öldürdüler, cesedini rehin aldılar, on eri de şehit ettiler, niçin duruyorsunuz, o silahları ne zaman kullanacaksınız, siz kullanmazsanız, biz silahlarımızı almaya gidiyoruz’ diyerek tahrik etmeye çalışmışlardı.

Saldırgan gruptan bazı şahıslar da taş ve sopalarla Devlet Hastanesi ve Doğumevi'ne saldırıp hastanenin duvarlarına tırmanarak içeriye girmek ve adi servis kapısını tekmeleyerek açtırmak istemişlerdi. Doktorlar tarafından acil servis kapısı

açıldığında da "burada Aleviler varmış, bize ateş ediyorlar" demişler ve bu grup böyle bir durum olmadığını söyleyen doktorlar tarafından hastaneden uzaklaştırılmışlardı.

Saldırganlar askerleri etkisiz kılmak ve yollarından çekilmelerini sağlamak için ellerinden ne geliyorsa yapıyorlardı. Hastanenin üst tarafındaki yolu kapatmış olan bir teğmene "Teğmenim, şu sokakta askerinizi yakıyorlar" diye yanıltılarak ana yoldan uzaklaştırılmaya çalışılmışlardı.

Saldırı planı işliyordu.

Saat 12.00-12.30 arasında, tüfekli, sopalı, bayraklı bin kişilik bir grubun Yörükselimle Çamlık Caddesinin ayırdığı Tabur arazisine girerek cephanelik ve benzinliği geçip Yörükselim Mahallesinde tahribata yöneldikleri görüldü.

Merkezden gelen bir telsiz emriyle taburun basıldığı söylenecek Askeri güçlerin önemli bir bölümü bulundukları yerlerden alınarak taburu korumakla görevlendirilecekti.

Ortada bir baskın falan yoktu. Tamamen askeri güçleri başka yöne sevk etmeye yönelik bir oyun oynanıyordu. Caddelerden geçemeyen saldırganlar boş askeri araziden ilerliyordu.

Emir üzerine hastane çevresinde kalabalıkların Yörükselim Mahallesine doğru çıkmasını önlemeye çalışmakta olan yüzbaşı bulunduğu yerden ayrılarak kışlaya gidecekti.

Havaya ateş açılarak kışladan çıkarılan saldırganlar kışlanın üstündeki tepelere ve çamlığa geçecekti.

Böylece saldırganların önünde hiçbir engel kalmamıştı.

Hastane tarafında bulunan ve ellerinde av tüfekleri, tahrallar, baltalar, sopalar ve bayraklar olan saldırganlar Yörükselim Mahallesinin yukarılarına doğru ilerlemeye ve yangın, talan, katliama başlayacaklardı.

Aynı şekilde yine öğleden sonra Yörükselim mahallesinin üst tarafındaki çamlıktan süzülerek aşağıya inen diğer bir toplu-

Mağralı ve Serintepe taraflarından "'Milliyetçi Türkiye, Ordu Millet Elele, Komünistler Moskova'ya, Alevilere Ölüm" diye

bağırarak gelen bayraklı saldırganlar sokak aralarına dağılmışlar ve her tarafı yakarak tahrip ve yağma etmişlerdi.

Böylece üç taraftan saldırıya uğrayan Yörükselim mahallesinde saat 14.00-15.00 sıralarında kanlı bir vahşet yaşanmaya başlanacaktı.

Askerler kendi güvenliklerinin derdine düşmüşlerdi. Kışlanın emniyeti için geriye çekilerek kışla arazisinin Yörükselim Mahallesi'ne bakan çit boyunca mevzilenince, saldırgan gruplar Yörükselim'deki evlere doğru ateş ederek, bağırarak, yangın çıkararak ilerlemeye başlamışlar, saldırılara evlerden de münferiden, tek tük karşılık verilmişti.

Yine askerlerin bir kısmı Serintepe'deki kurtarma işlemi için Yörükselim'den uzaklaşınca, saldırgan gruplar saldırılarına daha şiddetli devam etmiş ve tekrar evleri yakmaya başlamışlardır.

Askerlerin tek tük havaya ateş etmeleri de bu olayları önlemeye yetmemiş, hastane tarafından gelen bu saldırgan gruba Çamlık bölgesinden gelen grup da katılınca her iki grup daha da güçlenerek rahatça ilerlemişti.

Bir yüzbaşı hastanenin önünden geçtiği sırada yolu kapatmış olan kalabalık gruplar, askeri araçlara yolu açmamışlar, bölük komutanının cipinin önüne bir erkek cesedi atarak "bunu öldürdüler, siz engel olamıyorsanız silahlarınızı verin biz engel olalım" diyerek tehditler savurmuşlardı.

Sağlık Okulu'nda bulunan Maraş Savcısı hastane civarında çarpışmaların olması, silahlı grupların sağanak halinde ateş etmeleri nedeniyle ancak askerlerin koruması altında ve köşe başındaki aralıklardan hızla yürümek suretiyle Devlet Hastanesine gidebilmişti.

Saldırgan grup bazen geri çekilip, bazen durarak, fakat sonuçta büyük bir engelle karşılaşmadan yakarak, yıkarak ilerlemesine devam ediyorlardı.

Saldırganlar yakıyor ve katlediyorlardı.

Ellerinde gaz şişeleri vardı. Gaza bulayıp yaktıkları paçavraları, gaz şişeleri ile birlikte kırdıkları camlardan, kapılardan evlerin içine atıyorlar Alevi evlerini ateşe veriyorlardı. Yanmaktan kaçan insanları üzerine ise kurşun yağıdırıyorlardı. Saldırganlara maskeli ellerinde otomatik tüfekler bulunan elebaşları öncülük yapıyordu. Ne var ki onlara ve tüm saldırganlara kılavuzluk yapanlar hiç de yabancılar değildi, Alevilerin aynı mahallede yıllardır komşuluk ettikleri insanlardı.

Ayrıca saldırganlar işlerini garantiye almak için Alevi evlerini bir şekilde günler öncesinden işaretlemişlerdi. Katliamdan önce Yörükselim Mahallesinde Hasköy Sokakta 32, Alanya Sokakta 6, Karacaköy Sokakta 13, Elbistanlılar Sokakta 12 ve Göksün Sokakta da 3 evin kapısına kırmızı boya ile çarpı işareti konulduğu ve sözde yeni numaraların yazıldığı ancak katliamdan günler sonra fark edilecekti.

BEN SİZE GAZYAĞI GETİRİRİM

O sabah Mahmut Duman karısı Ümmihan ve oğlu Mehmet’le hiçbir şeyden habersiz evlerinde oturuyorlardı. Evleri doğumevinin arkasında idi. İki katlı evlerinin alt katında bakkal dükkanları vardı.

Ne bir kimseyle kavgaları olmuştu, ne de kimseye düşmanlıkları vardı. Birden ölüm gelip kapıyı çaldığında şaşırıp kalmışlardı.

Birinin elinde bayrak da taşıdığı silahlı saldırganlar sokaklarına gelince karşı komşuları Meliha evinin balkonundan ‘işte bu Alevi evi’ diye kendi evlerini gösterdiğine inanamadılar:

Aldığı yaralarla felç olan Ümmihan o anı hiç unutmuyacaktı.

‘Bizimle aynı sokakta bulunan Meliha isimli kadın turşucular tabiri ile tanınır. Kocası Tekel’de çalışır. Bu kadın topluluğa ‘nereye gidiyorsunuz’ diye söylendi ve bizim evi de göstererek ‘burası alevi evidir. Ve oğullarına ‘ben sizi bu gün

için doğurdum. Bunları vurun, kökünü temizleyin. Daha ne duruyorsunuz bu ev komünistin evidir demiş ve bunun üzerine dışardan evimize ateş başlamıştı.’

Bu Alevi evini yakın diye saldırganlara bağırان Meliha’ya, saldırganların bize gazyağı lazım dediklerinde durun bizde var size getireyim diyecek komşu kadındı. Saldırganların evlerini yakmak için kullandıkları komşu Turşucu Meliha temin edecekti.

Katillere evlerini gösteren, oğullarına kıyım talimatı veren 43 yaşındaki üç çocuk annesi Meliha ile yıllardır aynı sokakta oturuyorlardı ve o saate kadar en küçük bir sorunları dahi olmamıştı.

Saldırganlar evlerini alt kattaki dükkandan başlayarak ateşe verdiler. Eve giren saldırganlar zorla sokakta bekleyenlerin önüne attılar kendilerini.

Esir gibi ellerini başlarının üzerine koymaları söylenmişti.

Ve orda kurşun yağmuruna tutuldular. Ümmühan ağır yaralanmış Mehmet ise oracıkta ölmüştü. Ağır yaralanan Mahmut’u da öldü sanarak bırakıp gitmişlerdi.

Mahmut Duman anlatıyor:

“Evimiz, Yörükselim Mahallesi Çeşme Sokaktadır. Evde oturuyorduk. Sokaktan ve evimizin yakınından silah sesleri gelmeye başladı. Pencereden baktığımızda, büyük bir kalabalık gördük; ellerinde sopa, satır gibi cisimler vardı. Bağırıyorlardı. Bizim evin üst tarafında bulunan birkaç evi yakmışlardı. Evlerin penceresinden alevler yükseliyordu. Bizim evi sardılar, biri ‘Bu evdekilere dokunmayın’ diye bağırıyordu. Kalabalık evimizin etrafından dağılarak başka tarafa gitti....

Daha sonra, tahminen saat 12:00 sıralarıydı. Dışarıdan evimize silahla ateş edildi. Sokakta 25-30 kişi gaz doldurdıkları

şişeleri ateşleyerek pencereden içeriye attılar. İçerisi alev aldı.

Bir grup da kapıyı zorladı ve kırarak içeriye girdi. Elllerinde tahta, nacak, silah vardı. Bizi evden dışarı çıkardılar, ellerimizi başımızın üstünde tuttuk.

Bu sırada bize ateş ettiler.

Oğlum Mehmet(17) öldü. Karım Ümmihan da ağır biçimde yaralandı.”

BU ALEVİ EVİ BURAYA ATIN

Durdu da Melahat gibi komşu Alevi evlerini saldırganlara gösteren kadınlardan biriydi.

Saldırganlar Erenköy sokağa geldiklerinde duraklamışlar saldırmak için Alevi evi arıyorlardı. Sokağa çıkıp saldırganların yanına giden Durdu yakın komşuları İsmail ve kiracısının evini göstererek “Bu evler alevi evleri buraya atın” şeklinde saldırganlara katilere yol gösterecek, onlar da gösterilen komşu evlerini tahrip edip yakacaklardı.

EVLERİNİN ÖNÜNDE KURŞUNA DİZİLDİLER

Ün ailesinin yaşadığı ise tam bir katliamdı. Hastahanenin üzerinden Çamlığa uzanan askeri bölge ile mahalleyi ayıran caddede, Balkaya sokağın başında bulunan evlerinde oturuyorlardı. Saldırıya açık hedef olmuşlardı.

Saldırganlar Ünlerin evine taş, otomatik silah, dinamit ve bal-yozla hücum ettiler. Önce

evi dışarıdan silahla tarayıp ardından da evin avlu kapısını balta ile kırarak eve girdiler. Evin içinde rastgele ateşe başladılar.

Evde bulunan Kamil Ün (37 yaş, memur) eşi Gülşen, (36 yaş) ve oğlu Zekeriya (14 yaş, öğrenci) ile evlerinde misafir bulunan Yusuf Lakap (16 öğrenci)’ı silah zoru ile dışarıya çıkarak kapının önüne dizdiler.

Dışarda bekleyen saldırganlar ellerindeki taş sopa ne varsa onunla vurmaya başladılar dört cana. Sonra silahlı saldırganlar ellerindeki silahları ateşlediler.

Cansız bedenleri birbirlerinin yanına düştü. Kamil son nefesinde katil komşularının adını verecekti.

Dört canı vahşice katledenler çevredeki tüm evleri ise ateşe verdiler.

Katillerin öldü diyerek bıraktıkları lise öğrencisi Hüseyin anlatıyor:

“Yörükselim Mahallesi Çamlık Caddesi Balkaya Sokağının başında evde oturuyoruz. Cumartesi günü sabahı hastanenin önünden silah sesleri ve bağırırlar geldi.

Evin önüne çıktık ve baktık.

Ellerinde silah ve çeşidi saldıran malzemesi bulunan kalabalık bir grup bize doğru geliyordu. Gelen grubu, evimize yaklaştırmamak için taş attık. Onlar da silahla bize ateş ettiler. Kaçarak evin içine girdik. O sırada askerler geldi, saldırganları uzaklaştırdılar.

Öğle zamanıydı, askerler gitti.

Askerlerin gittiğini gören saldırgan grup tekrar mahalleye daldı.

Arkasından otomatik silah sesleri geldi.

Babam dışarı çıkmak zorunda kaldı. Arkasından annem çıktı.

14 yaşında bir kardeşim çıktı. Bir de misafirimiz vardı, 18-19 yaşında o da dışarı çıktı. Bunları öldürmek sevaptır. Bunları öldüren cennete gider. Saldırın bozkurtlar, öldürün. Bunlar Müslüman değil diye bağırıyorlardı.

Eve girdiler, sopalarla bizi dövdüler; sonra bizleri sıraya dizdiler, otomatik silahla taradılar.

Kamil, Zeynep ile Yusuf'u öldürüldüler.

Beni ve Şakır'ı de öldü diye orada bıraktılar. Yaralıydık, saatler sonra askerler geldi ve bizi hastaneye götürdüler.

KATİL SEMERCİ ALİ

Şah İsmail 34 yaşında inşaat ustası idi. Evi ise çamlığın bitişiğinde bulunuyordu.

Saldırganlar ellerinde Türk Bayrakları, gaz bidonları ve av tüfekleriyle Çamlığa gelip toplanmışlardı. Komünistlere, Alevilere ölüm diye bağırıp çağırıyorlardı. Evinin önünde şaşkın ve savunmasız bir şekilde etrafı izleyen katiller saldırdılar. Kafatasını parçalayan sopayı durmaksızın vuran Semerci Ali idi. Semerci hiç tanımadığı bir insanı yalnızca Alevi olduğu için gözünü kırpmadan öldürmüştü.

Katledilmekten kılıpayı kurtulan Meryem ise yaşadıkları dehşeti şöyle anlatıyordu:

“Beş çocuğum, damadım ve kızımın nişanlısı vardı. Evimiz, mahallenin en uçundaydı. Ortalardaki bir eve gittik. Sabahtan başlayıp ikindiye kadar bütün evleri yaktılar.

Bir çocuk kazanda yakıldı.

Bizim evin de yandığım duydum, çocuklarla gittik, baktık yanıyordu. O sırada bağıra bağıra 100 kadar kişinin geldiğini gördük. Hemen yanan evin bodrumuna sığındık. Her şeyi tekrar talan ettiler. Biz bodrumda suyun içindeydik; üstümüz tahtaydı. Tahtalar yanıyor, üstümüze düşüyordu. Evim kül oldu. Bodrumda sekiz kişiydik, orada olduğumuzu anlamadılar, çıkıp gittiler. Askerler gelip bizi Ticaret Lisesi’ne götürdüler”

Askerler olup bitene seyirci kalıyordu. ‘Yörükselim Mahallesi’nin çok kalabalık, sokakların çok dar ve karışık, asker mevcudunun da az olması nedeniyle aynı anda tüm olaylara engel olunamamıştır’ diyerek kendilerini savunuyorlardı.

Bir binbaşının anlatımları ise şu şekilde kayda geçirilmekle yetiniliyordu:

“Yörükselim Mahallesinin en yukarısında bulunan koruluğun yakınındaki evlere saldırdığını, içindeki insanları çıkarıp yaktıklarını görerek, olay yerine yalnız gittiğini, topluluğun hemen hemen hepsinin elinde sopa, demir, nacak gibi şeyler olduğunu; kariyerlerin gelmesiyle topluluğun saldırılarının o bölgede durduğunu ve topluluğun başka bir yere gittiğini; öğle vakti yolların kapalı ve ateş altında olması nedeniyle, tabur arazisinden geçerek alaya geldiğini; alaya giderken Yörükselim Mahallesindekilerin ateş altında olduklarını gördüğünü, Alay Komutanlığına geldikten sonra alay binası önünden geçip hastaneye giden yoldan birçok yaralının götürüldüğünü gördüğünü, Sağ grubun Alevilerin bulunduğu mahalle ve evleri basarak tahrip ettikleri, evde bulunanları öldürdüklerini...”

Bir başka asker de yine çaresizliğini dile getirecekti:

"Saat 16 sıralarıydı.

Yörükselim Mahallesindeki evlerin yanmakta ve bazı sivil şahısların evlerini söndürmeye çalışmakta, bir grup insanın ise toplu olarak kışlaya gelmekte olduklarını fark ettik.

Mahallede yanan evlerin bahçelerinde cesetler gördük.

Yangınlar sürüyordu. Saldırgan guruplar itfaiyenin görev yapmasına engel oluyordu.

Dar bir sokak içinde yanmakta olan bir eve karşısındaki elektrik direği yatırılmıştı. Bu evi yakanlar direği kullanarak içeriye girmiş olmalıydılar.

Evin önünde yerde biri kadın ikisi erkek üç ceset bulunuyordu. Bu yangını söndürdük.

Bazı işyerlerinde büyük Türk bayrakları asılıydı bazı yerlerde ise elle yapılmış üç hilal resimleri vardı. Bu yapılara dokunulmamıştı.”

Hava kararmak üzereydi.

Bu sırada kışla civarında silah sesleri gelmekte, kışlanın hemen bitişiğindeki Yörükselim mahallesindeki evlerin büyük çoğunluğu yanmakta, mahalle aralarında yer yer silah sesleri duyulmakta bir grup insan toplu olarak kışlaya gelmeye çalışmaktaydı.

İslahiye'den yardıma askerler gelmişti. Gelen askeri güçler mahallede görevlendirildi. Akşamın yaklaşması, yangınların devam etmesi nedeniyle mahalle sakinlerinin karanlık basıncaya kadar kışlaya tahliyesine karar verilmişti.

Evlerin içinde ve bahçelerde cesetler bulunmaktaydı.

Büyüklüğü nedeniyle yangınlara müdahale edilemiyordu.

Aynı gün öğle sıralarında Bertiz köylerinden gelen kalabalık saldırgan gruplar Yörükselim Mahallesi'ne yaklaştıkları sırada ancak önlerine 57 mm. lik geri tepmesiz toplar ve Uçaksavarla ikâz atışı yapılarak bu saldırganlar geriye çevrilmişlerdir.

Gece geç vakitlere kadar Yörükselim mahallesi halkının büyük çoğunluğu mahalleden tahliye edilerek tabur kışlasına taşınmışlardı.

Akşam olduğunda diğer evlerin yanı sıra günler öncesinde işaretlenen Alevilere ait Karacaköy Sokak'ta 13, Elbistanlılar Sokak'ta 12, Göksun Sokak'ta 3 ev tamamen yakılıp tahrip edilmişti.

MAĞRALI MAHALLESİNDE

Hürriyet 24 Ocak 1979 Pazartesi

Cenaze töreninde çıkan olay bütün şehre yayıldı. Ölü sayısı 33'e yükseldi; 106'sı ağır 300'ü aşkın yaralı var. Evler, dükkanlar, yakıldı

Kahramanmaraş ateşler içinde

Bakanlar kurulu olağanüstü toplandı

Polis ve jandarmalar olayın bastırılmasında yetersiz kaldı. Gazeteler hep 'temiz jandarma, kayıtsız' olan jandarmaya bürgeyi yaptılar. Jandarmaların polisleri öldürdükten sonra, 6000-7000 kişi sokaklara çıkarak jandarmaları öldürdükten sonra, jandarmalar aralarında bulundukları yaralı memurların cesetlerini kaldırdılar.

PARİSİTİ Kuzeyinde Ahırdağı vardı. Mağralı'da sabah ilk kurşun daha saat 08.00 sıralarında ekmek almaya fırına giden Yiğit'e atılacaktı. Yiğit'i ekmek alıp evine dönerken sırtından vurdular. Bir kısım mahalleli dün öğretmenlerin cenaze törenine saldıranlar arasında bulunan ve daha sonra öldüğü anlaşılan Memili'nin evinin önünde

"BİRANIZI GÖZÜMÜZÜN ÖNÜNDE LİNG ETİLER" jandarmaların polisleri öldürdükten sonra, 6000-7000 kişi sokaklara çıkarak jandarmaları öldürdükten sonra, jandarmalar aralarında bulundukları yaralı memurların cesetlerini kaldırdılar.

Mağralı Mahallesi Yörükselim Mahallesinin hemen batısında yer alıyordu. Kuzeyinde Ahırdağı vardı.

Mağralı'da sabah ilk kurşun daha saat 08.00 sıralarında ekmek almaya fırına giden Yiğit'e atılacaktı. Yiğit'i ekmek alıp evine dönerken sırtından vurdular. Bir kısım mahalleli dün öğretmenlerin cenaze törenine saldıranlar arasında bulunan ve daha sonra öldüğü anlaşılan Memili'nin evinin önünde

toplanmıştı. Yiğit kurşun sırtına saplandığında dönüp bakmış ve kendine kurşunu atanın trafik polisi Bahri olduğunu görmüştü.

Saldırganlar akşamdan beri hazırlık yapıyorlardı.

Mağralı caminden de sabaha kadar defalarca duyuru yapılmıştı.

İmam “dünkü olaylar sırasında iki din kardeşimiz, komünist aleviler tarafından şehit edilmişlerdir. Dinini seven Müslümanlar toplansın” şeklinde çağrıda bulunmuştu.

Bu çağrılar ilerleyen saatlerde ‘gavurları öldürelim, silahlarımızı kullanalım’ şeklinde cihat çağrılarına dönüşecekti.

MAĞRALI’DAN ÇIKMADAN SALDIRGANLAR

Toplanmanın amacı cenaze namazından çok Yörükselim’e yönelik bir baskın gerçekleştirmekti.

Çağrıya uygun olarak silahlarla sopalarla donanmışlardı. Sayıları 500’ü bulduğunda Yörükselime doğru harekete geçtiler.

Sağa sola ateş ediyorlar,

‘Müslüman Türkiye, Komünistler Moskova’ya’ diye slogan atıyorlardı.

Mağaralı’nın Yörükselim’e açılan Alanya sokağına girdiklerinde komşuluk nedeniyle tanıdıkları ve önceden tespit ettikleri Alevilerin evlerine patlayıcı madde atmaya, evleri yakmaya başladılar.

KATİL KOMŞU

Hasan Öztaş’ın evi sokağın başında bulunuyordu. Saldırganların ilk hedefi olmuştu. Ellerinde gaza bulanmış paçavraları camı kırarak evin içine atan saldırganlar arkasından da gaz şişelerini içeri atarak yangını büyütüyorlardı.

Ev alev almıştı, söndürmek mümkün değildi.

Yanarak ölmekten kurtulmak için önce Hasan çıktı evin kapısından.

Çıkar çıkmaz da sokağın alt köşesinde elinde silah ile bekleyen komşuları Mustafa'nın kurşunlarına hedef oldu.

Komşu Mustafa Alevi avı için pusuya yatmıştı. Komşusu Hasan ve evdekilerin yangından kaçacaklarını biliyordu.

Hasan'ın ardından eşi Hanım çıktı sokağa ve çıkar çıkmaz da o da komşu kurşunlarının hedefi oldu.

Komşu katil Mustafa 74 yaşında idi, 7 çocuk babasıydı.

Komşu ile aralarında o ana kadar en küçük bir sorun yaşamamıştı. Komşunun Hasan'ı katletmesi için Hasan'ın Alevi olması yeter bir neden olmuştu.

Katiller işlerini şansa bırakmamışlardı.

Günler öncesinden Alevilerin evlerini belirleyip işaretlemişlerdi.

Mağralı Mahallesin’de de akşam olduğunda Hasan’ın katledildiği Alanya Sokak’ta hasan’ın evi de dahil işaretlenen 6 ev ile Hasköy Sokak’taki 32 ev bütünüyle yakılıp yıkılıp tahrip edilecekti.

25
ATATÜK
PAZARTESİ
1978

Hergün
DAHA GÜZEL - DAHA GÜÇLÜ - TÜRKİYE

ADRES: MİMAR MEHMETAĞA CAD.36 - SULTANAHMET - İSTANBUL TEL. SANTRAL: 28 75 95 (5 HAT)

KOMÜNİSTLER KARDES SAVASINI K.MARASTA BASLATTI

YORUM

İÇ SAVAŞIN

AYAK SESLERİ...

Boynadışıl Konağının ilköğretimde kullandığı kitapların yıllarca toplanmış olduğu ve Avrupa ve İran'da K. Maragha sergilenmiş ve mühterimlerin çok us ve pulu ile bir faturaya mal olmuşdur. Artık bu avşarın, kullukları neşir, göşeri lüz, vaktinlen karamazın gıflet üfletleri koldaki kama resmî peşinî l. mühterim... Ve eğer koldaki avşarın pulu koldaki koldaki, koldaki vakti art avşarın devâm ederse, bu koldaki resmî göşeri, Türk mühterim mütâciz koldaki koldaki koldaki koldaki.

[illegible][illegible]

**ASKERİ
BİRLİKLER
GÜVENLİĞİ
SAĞLAMAYA
ÇALIYOR**

**ŞEHİRDE
YIYECEK,
AKARYAKIT
VE İLAÇ
SİKİNTİSİ
BASLADI**

Komünist ilahîye cete
berî oca şig gila iglode kañ
rûmarmarın'ı hembeye ce

OLU SAYISI 200'E AKLAŞIYOR

Olaylar dün de sürdü;
sokaklardan cesetler toplanıyor
hastahanelerde yer yok
doktor yardımı istendi

Olaylar dün de sürdü;
sokaklardan cesetler toplanıyor
hastahanelerde yer yok
doktor yardımı istendi

ler bütün işdeyişle sınırlıdır. Öyleyse, süresizden geçiren diğer periyot-

HERGÜN EKİBİ K. MARAŞ'TAN BİLDİRİYOR

olayların tamamen bir ter
tip olduğuna ve meşrep
çatışması şeklinde döndü-

terciş geymiş bir
kaynak şöyle söylüyor:
"Bu bende de mevcut."

SERİNTEPE GECEKONDULARDA YOKSUL ALEVİLER

Yörükselim, Mağralı, Serintepe, doğudan batıya doğru Ahırdağı eteklerinde üç mahalle olarak sıralanıyor.

Mahallenin kuzeyinde yani Ahırdağı eteklerinde Aleviler gecekondu yapıp yerleşmişti. Onları diğerlerinden Kanuni Sokak ayırıyordu. Herkes farkındaydı bu yerleşimin. Katiller de.

Serintepe mahallesi resmi belgelerde şu şekilde tanımlanıp anlatılıyor:

‘Serintepe mahallesi Kahramanmaraş’ın kuzey batısında bulunmaktadır.

Mahallenin doğusunda Mağaralı mahallesi vardır.

Her iki mahalleyi Mağaralı deresi ayırmaktadır.

Mahallenin kuzeyinde Ahırdağı etekleri bulunmaktadır.

Mahallenin üst kısmındaki Kanuni Sultan Süleyman Sokağı kuzey kısmındaki Ahır dağı etekleri, yeni yerleşim bölgesi olup buralardaki gecekonduarda Alevi kökenli vatandaşlar oturmaktadır.

Kanuni Sultan Süleyman Sokağın güney kısmında ise genellikle sünni kökenli vatandaşlar oturmaktadır.’

Maraş'ın diğer mahalleri gibi Serintepe de güne katliam hazırlıkları ile uyanacaktır.

Hazırlıklar akşamdan başlamış, gece boyu da sürmüştür.

DAMA ÇIKIP ADAM TOPLADILAR

Cumartesi günü sabahı 08.00-08.30 sıralarında mahallenin güneyinden münibüsler, kamyonlar ve dolmuşlarla gelen gruplar Kardeşler Caddesi üzerindeki bakkal Murat'n dükkanının önünde toplanmaya başladılar. Burada büyük bir kalabalık oluşturdular.

Bu sırada Mahallenin daha yukarı kısmında evlerin damlarına çıkan bazı şahıslar da "evinde silahı, bıçağı, tahrası olan durmasın, bu Kızılbaş kafırları, Alevileri öldürelim, memleketten temizleyelim" diye bağırarak etraflarına gruplar topluyordı.

KIZILBAŞ KAFİRLERE VURALIM

Murat bakkal dükkânının önündeki saldırganlar ellerindeki taşlar, sopalar, uzun menzilli silahlar, av tüfekleri, baltalar, balyozlar olduğu halde yürüyüşe geçmişlerdi.

Bu saldırganlar bir yandan da "Allahını seven, Peygamberini seven yürüsün, komünist Alevileri öldürün, Alevileri yaşatmayın, bunları öldüren cennetlik olur, kahrolsun komünistler, Alevilere Ölüm, Müslüman Türkiye, Komünistler Moskova'ya, yaşasın Türkeş" diye sloganlar atarak toplananları galeyana getiriyorlardı.

Bu toplulukların başında onları tahrik ve teşvik eden yüzleri maskeli elebaşları bulunmaktaydı.

O sabahı yaşananları bakkalın bulunduğu sokakta oturan Hatun anlatıyor anlatıyor:

"Cumartesi günü sabahın ilk saatlerinde bakkal Murat'ın evinin önüne arabalarla, kamyonlarla çok kişi geldi.

Hepsinin elinde tahra, satır, nacak, silah, sopa vardı.

Topluca yürüyüşe geçtiler.

‘Durmayın, 5 yaşından 90 yaşına kadar durmayın, Komünist Alevileri öldürün, kim bunları öldürürse cennetlik olacaktır. Kahrolsun Komünistler, Yaşaşın Türkeş’ diye bağırıyorlardı.

Meryem anlatıyor o sabah yaşadıklarını:

‘Cumartesi sabahı ellerinde sopa, silah, baltalar olan büyük bir grubun “Allahım seven, Peygamberini seven eli balta, silah, sopa tutan yürüsün, alevleri öldürelim, komünistleri içimizden temizleyelim” diye bağırarak aşağıdan şehir tarafından ve dere içinden gelerek yukarıya doğru çıktılar. Yörükselim’e doğru giden bu topluluğun önündeki bir şahsın elinde 3 aylık bir bayrak bulunuyordu.’

Elif anlatıyor:

08.00 sıralarında 1500 kişiden fazla bir topluluk “Alevileri yaşatmayın, bunları öldüren cennetlik olur, bunları içimizden kovalıyalım, Yörükselim Mahallesine gidelim” diyerek aşağı taraftan yürüyüşe geçtiler. Bu topluluğun ellerinde taşlar, sopalar, silahlar bulunuyordu. Mahalleden bazı insanları durdurup “Müslüman olup, olmadıklarını” soruyorlardı. Bazı evlerin camlarını ve kapılarını kırarak Yörükselime doğru gittiler...’

Mevlüt o sabah evinin penceresinden gördüklerini anlatıyor:

08.30 sıralarında evlimizin civarındaki bazı şahıslar damlara çıkarak “Evinde silahı, bıçağı, tahrası olan durmasın. Alevileri öldürelim, memleketten temizleyelim” diye bağırarak adam topladılar. Bir süre sonra aşağıdan “Allahım seven, Peygamberini seven yürüsün, vursun Alevilere” diye bağırarak ellerinde balta, silah, otomatik tüfek,, av tüfeği, balyoz, taş ve sopalar olan büyük bir topluluk yürüyüşe geçerek Yörükselim’e doğru gitti.’

Saldırgan topluluk mahallenin yukarı kısmındaki bazı Alevi evlerinin camılarını kırıp bazı evlerin önündeki çalı çırpıyı yakıp Ahırdağı'na çıkmışlar ve Mağralı Deresi'ni geçerek Yörükselim'e doğru gitmişlerdir.

Diğer bir kısım saldırgan topluluk da şehrin güneyinde Mağralı Deresi'ni takiben kuzeye yürümüşler ve bunlar da Ahırdağı eteklerine çıkarak oradan Yörükselim Mahallesi'ne yönelmişlerdir.

Serintepe Mahallesi'nin kuzeyindeki Ahırdağı eteklerinde üç hilâlli bayrak ve Türk Bayraklarıyla "Ordu Millet Elele, Komünistlere ölüm" diye bağırarak Yörükselim'e yürümekte olan bu çok sayıda kişiden oluşan grubu o sırada Mağralı Mahallesi'nin kuzeyindeki Zeytinlik bölgesinde bulunan askerler tarafından durdurmuşlardır.

ORDU MİLLET ELELE

Topluluk uyanlara rağmen dağılmayarak "ordu millet elele" diye bağırarak askerleri yarmaya çalışmıştır. İnzibatlar ve jandarma erleri saf halinde dizilerek, bu saldırgan topluluk bazen ikna edilerek, bazen zor kullanarak, bazen de havaya ateş edilerek geri götürülmüş ve tekrar Serintepe Mahallesi'ne kadar sürülmüştür.

Yörükselim Mahallesi'nden geriye dönen saldırgan topluluk mahallenin kuzeyindeki Ahırdağı eteklerinde bulunan Alevi evlerine saldırarak yakıp yıkmaya başlamışlar, devamlı olarak etrafa ateş etmişlerdir.

O sırada gelen askerler saldırgan grubu mahallenin güney kısmına indirdikten sonra, Alevi ve Sünni evlerinin sınırı olan Kanuni Sokağının biraz kuzeyindeki bölgede beşer metre aralıklarla dizilerek bir süre beklemişlerdir.

Saat 14.00 sıralarında, yukarıda bulunan askerler kışladaki cephaneliğin basıldığı haberini alınca bulundukları yerden

ayrılarak Yörükselim mahallesine doğru gitmeye başlamışlardır. Askerlerin gittiğini gören saldırgan topluluklar ellerindeki silahlar, kazmalar, kürekler, yanıcı maddeler ve zincirlerle yeniden saldırıya geçmişlerdir.

Yüzbaşı Şener anlatıyor:

Yörükselim Mahallesinin kuzey kenarında toplanmış bulunan gruplarla uğraştığımız sırada Serintepe Mahallesinden kalabalık bir grubun “ordu millet el ele komünistlere ölüm” diye bağırarak Yörükselim’e doğru geldiklerini gördük. Bu gruptan bazılarının ellerinde bayraklar vardı. Askerleri Serintepe ile Yörükselim arasına dizerek bu grubu durdurduk. İkazlara rağmen bu grubun dağılmayarak “ordu millet elele” diye bağırarak saflarımızı yarmaya, çalıştılar. Havaya ateş ettirerek bu topluluğun ileri geçmelerine engel olduk. Sürüp geri geri götürdük. O sırada kışlanın basıldığının bildirilmesi üzerine askerlerle beraber kışlaya gittik.

KURTARIN BİZİ

Askerlerin gittiğini gören ve bölgedeki birkaç evde toplanmış bulunan birçok Alevi kadın, çoluk çocuk ve erkekler de askerleri takip ederek Yörükselim Mahallesi’ne doğru yürümeye başlamışlar, saldırgan topluluklar askerlerin ardından koşmakta olan bu insanlara ve askerlere, yoğun bir biçimde kurşun sıkmaya başlamışlardır.

MANZARA

Evlere saldırıldığı, dumanların ve alevlerin yer yer yükseldiği görülmekte, patlama ve silah sesleri duyulmaktadır.

Mağralı Deresi’ni geçmekte olan Alevilerin üzerine gerek derenin Serintepe tarafında, gerekse Mağralı tarafında bulunan saldırganlar tarafından sürekli ateş edilmiş ve bu sırada birçok kişi yaralanmıştır.

10 YAŞINDAKİ KIZ ÇOCUĞUNU KATLEDİYORLAR

Diğer mahallelerden de gelen saldırganların katılmasıyla oluşan çeteler gruplar halinde tesbit ettikleri Alevilere ait evlere yönelmişlerdir.

Ellerinde silahlarla İmam'ın Kümekılıç Sokak'taki evni basan saldırganlar önce evin kapısını kırmışlar, sonra da içeri girip rastgele ateş etmişlerdir.

Saldırı karşısında evin bir köşesine gizlenen 10 yaşındaki Hatice, açılan ateş sonucu hemen oracıkta yaşama veda etmiştir. Katillerin ikisi aynı sokakta oturmakta ve katlettikleri kız çocuğunu tanımaktadırlar.

İmam saldırıyı dehşet içinde şöyle anlatmıştır:

‘Kalabalık evimizi sardı. Sonra demir kapıyı kırarak içeri girdiler. Evime hücum edip demir kapıyı kıran bizim mahalleden Topal Kazım, Dev Mustafa, Aladdin ve Sarı Çukurlu Çarşı bekçisidir. Toplu halde evime baskın yaptılar. Hepsinde silah vardı. Evede aşçı Mehmet sağ taraftan ateş etti. Kızımı o öldürdü. Ben kızımın cesedini daha sonra 10 numara ile soğuk hava deposunda buldum.’

KATİL KOMŞU

SIĞINDIĞI OĞLUNUN EVİNDE KATLEDİLİYOR

Öğle saatlerinden itibaren komşu olmaları sebebiyle yakinen tanıdıkları ve Aşiret diye adlandırdıkları Alevi evlerine saldırılar yoğunlaşmıştır. Saldırıdan Hüseyin'in evi de payını almaktadır.

Yusuflar Mahallesinde oturmakta olan Ali Aslan erken saatlerde başlayan saldırılar nedeniyle eşini de alarak güvenli olacağını düşündüğü Serintepe Mahallesindeki oğlunun evine gelir.

Ne var ki burda da Aleviler için hayat hakkı yoktur.

200 kişilik ellerinde silah ve sopalar bulunan saldırganlar topluluğu Hüseyin'in evini kuşatır.

Kapıyı kırarak içeri giren bir grup saldırgan evdekileri teslim alırlar. Hükümetiniz gelsin şimdi sizi kurtarsın bakalım diyerek evde bulunanları Kelime-i Şahadet getirmeye zorlarlar. Evdekilerin Kelime-i Şahadet getirişlerini beğenmeyince de üstlerine kurşun yağdırırlar. Ali Aslan oracıkta yaşamını yitirir. Diğer insanlar ise çeşitli yerlerinden yaralanırlar.

KATİLLER ÇÖPÇÜ İSMET SIVACI HACI

Serintepedeki Alevi evlerine yönelik saldırıya Alevilerin mahalle komşuları da gözünü kırpmadan katılmaktan, öncülük etmekten geri durmazlar.

Belediyede çöpçülük yapan İsmet, karısı Elif, Sıvacı Hacı bu saldırganların başında yer alırlar.

Bunların öncülük ettiği saldırganlar, yakar, yıkar ve katledierler.

Bu kez de ellerinde üç hilâlli bayrak olduğu halde "Maraş Alevilere ancak mezar olur, vatan olmaz, Yaşasın Türkeş, Yaşasın MHP" diye bağırarak Cemal Bayır'ın evine saldırırlar.

Ellerinde deynek, sopa, tek kırma tüfekleri, tabancalar, otomatik tüfekler, benzin şişeleri vardır. Ellerindeki benzin şişelerini pencereden içeri atarak evi ateşe verirler. Bir yandan da evin kapısını kırıp içeri girerek yağmalanacak eşya arıyorlardı.

Kapıyı kırıp eve giren silahlı saldırganlar yangını söndürmeye uğraşan yaşlı Cemal'e silahlarını doğrultup ateşlediler.

Yanlarında kalmakta olan lise öğrencisi Ali Ün saldırganlara engel olmaya kalkıştığında o da kurşunların hedefi oldu. Cemal alnından, Ali gözünden giren kurşunlarla katledildiler.

Tek bir suçu vardır ikisinin de, Alevi olmak.

Katiller işlerine yarar ne varsa yağmaladıktan sonra yangını daha da büyüterek çıkıp giderler.

Sokaklarda dolaşan gözü dönmüş Alevi avcıları evlerinin önünde merakla ne olup bittiğini anlamaya çalışan 11 yaşındaki İsmal'e uzun namlulu silahlarını doğrultup bir ceylan gibi katlederler çocuğu...

ALEVİLERİ YAŞATMAYALIM...!

Ergönüllü ailesinin evi Kanuni sokağın altında saldırganların evlerinin arasında kalmaktadır.

Sabahki saldırıdan sonra mahalledeki birkaç Alevi aile birlikte olmanın daha güvenli olacağını düşünerek İmam Ergönül'lerin evine gelmişlerdi.

Saat 13.00 sıralarında saldırganlar, kendi bulundukları bölgenin içinde kalan İmam Ergönül'ün evine, ellerinde sopalar, balyozlar, tüfek ve tabancalarla saldırırlar. Bir kısmı evin camlarını, kapısını kırıp içeriye gaza bulanmış paçavralar atar. Bir kısmı da evin üzerine çıkarak beton tavanı delmeye çalışır. Elinde gaz bidonuyla dama çıkan bir başka saldırgan tutuşurduğu paçavraları evin bacasından aşağıya atar. Dört bir yandan kuşatılan ev yanmaya başlayacaktır.

Evin yanması üzerine içerde mahsur kalan insanları kurtarmak için ev sahibi İmam Ergönül evin damına çıkarak yardım istemeyi, saldırganlarla konuşmayı düşünür. Evin beton damına çıktığı an çevrede mevzilenmiş katiller silahlarını ateşlerler.

İmamın cansız bedeni çıkmış olduğu merdivenlerden aşağı doğru yuvarlanarak yanmakta olan evin içine düşer.

İmam'ın cesedi yanarak tanınmayacak hale gelecektir.

Ganimet ele geçirmek amacıyla kapıyı kırıp içeri giren saldırganlar içerde çaresizlik içinde kalan insanları birer esir gibi teslim alarak kapı önüne çıkarırlar.

Dışarıda Alevi kanına susamış katiller beklemektedir. Alevi katlederek cennete gitmeyi hayal etmektedirler.

Bir yanda yağma, bir yanda cennet...

Kapı önüne çıkarılan İmam'ın eşi Güllü, oğlu Hüseyin, misafirleri Hacı Bektaş ve Mahmut Hocabaşta olmak üzere tüm insanlara vahşice saldırırlar.

Sıhhiyecî Samî Hacı Bektaş'a elindeki balta ile vurarak yere yıkar: Diğer bir katil Mustafa'da yerde yatmakta olan Bektaş'ın alnına silahını dayayarak ateşler.

Diğerleri de Güllü, Hüseyin ve Mahmut'a ellerindeki sopalarla hücum ederler. Yardım çılgınlıklarını duyan olmaz. Kan revan içinde kalırlar. Alevî kanı akıtarak cennete gitmeyi uman katiller bu kez de silahlarını hep beraber üç cana karşı ateşlerler. Üçünün de cansız bedeni Bektaş'ın bedeninin yanına düşer.

Katledilmekten kılpayı kurtulan Murat yaşananları şöyle anlatacaktır:

Cumartesi günü sabah saat 08.30 sıralarıydı.

Bakkal Murat'ın evinin önüne minibüs, kamyon ve traktörlerle insanlar getirildi. Kısa sürede kalabalık büyüdü.

Sonra 'Müslüman Türkiye! Komünistler Moskova'ya! Allah'ını seven gelsin! Alevilere ölüm, Alevileri yaşatmayalım! sloganlarıyla bağırarak yürüyüşe geçtiler.

Ellerinde kesici, delici âletler, taş sopa ve uzun menzilli silahlar vardı.

Biz, İmam Ergönl'ün evinde bulunuyorduk. Evin etrafını sardılar. Taşlarla camlarını kırdılar. Sonra başka tarafa doğru bağırarak gittiler. Aradan birkaç dakika geçmemişti ki, tekrar geldiler. Eve hücum ederek, evin tavanını deliciyle delmeye çalıştılar. Evin içine, gaza batırılmış bez parçalarını ateşleyerek atıyorlardı. Pencereden patlayıcı madde attılar. Evin içini alevler sardı.

Kadın, çocuk bağırarak korunmaya çalışıyorduk.

Başka bir grup da demir kapıyı sökmeye çalışıyordu. İçerde hiçbir şey yapamıyorduk.. Ateşi söndürmeye çalışırken kapıyı kırıp içeriye doluştular. Bizlere sopa, nacak, kılıç gibi kesici âletlerle vurmaya başladılar. Her tarafımız kan içindeydi.

Küfür ve hakaret ediyorlardı. Yalvarmalarımız çevrede yankılanıyordu. Bir yanda yanan ev ve eşyalar, bir yanda yaralılar ve akan kanlar tüyleri ürpertiordu.

Bizi sıraya dizdiler, silahla ateş ettiler.

İmam, Güllü, Hacı Bektaş ve Mahmut'u öldürdüler.

Birkaçımız da ağır yaralandık. Kargaşa ortasında bir fırsatım bulup ben, İbrahim, Mercan ve Sultan kaçtık. Oradan Mağaralı Deresinin öbür tarafında bulunan Molla Tabak'ın evine sığındık. Yakınlarımız öldürüldü. Evlerimiz, eşyalarımız tamamen yandı.

ASKERLERE GÜVENİP PEŞLERİNE DÜŞÜNCE

Kanuni Sokakta mevilenip bir süre kordon oluşturan askerler 'kışlanın basıldığı' yönündeki haberle toparlanıp geri çekilirler. Bu kışlaya gidişe kuşatma altındaki evlerinde mahsur kalan Aleviler de katılarak canlarını kurtarmak isterler.

Saldırganlar Alevilerin kaçmasına izin vermemek için her türlü silah ve kuvveti kullanmaktan geri durmazlar.

İnsanlar Mağralı Deresini geçip karşıda bulunan Molla Tabak'ın evine sığınmak istiyorlardı. Onlarca insan can havliyle koşuyordu.

Fatma Boz'un kucağındaki 6 aylık oğlu vardı. Kocasını elinden tutmuş birlikte canlarını kurtarmak için koşuyorlardı. Molla'nın evi iki katlıydı. Tam kapının önüne gelip kurtulduklarını düşündükleri an gelen iki kurşun Fatma ile bebeğinin sonunu getirdi. Düşüp kaldılar sokağın ortasına.

Zeynep Aydoğdu'da sığınmak için aynı eve koşuyordu. Katiller onu da sırtından vurdular uzun menzilli silahlarıyla. Onun cansız bedeni de kan içinde düştü Fatma ile bebeğinin yanına.

Saldırganların karısı Fatma ve 6 aylık oğlu Yılmaz'ı katlettiği Hüseyin anlatıyor:

Sabahı 08.00 sıralarında ellerinde silahlar, sopalar, kesici aletler bulunan büyük bir kalabalık aşağıdan "Alevileri öldürelim, yaşatmayalım, komünistlere ölüm" diye bağırarak gelip bazı evlerin camlarını kırarak, bazı evlerin önündeki çalı çırpıyı yakarak Ahırdağına doğru çıkıp gittiler.

Bir süre sonra askerler bu saldırganları Ahırdağından sürüp aşağıya doğru kovalayıp bizim evlerden uzaklaştırdılar.

Askerler saat 13.30'a kadar orada kaldı.

O sırada "cephanelik basılmış" haberi gelince askerlerin geri gitmeye başladılar.

O zaman bizler de bulunduğumuz evden çıkarak askerlerin arkasına takıldık.

Saldırganlar o zaman gerek askerlere, gerek bizlere ateş etmeye başladılar. Kaçarken bazılarımız yaralandı.

Mağralı Deresi'ni geçip zorlukla Molla Tabak'ın evine sığındık.

Dahaevden içeri giremeden kapısının önünde uzaktan atılan kurşunlarla eşim Fatma ve kucağındaki oğlumuz Yılmaz katledildi.’

Aynı sokakta yaşayan Hatun anlatıyor:

“Yörükselim Mahallesine doğru giden saldırganlar çok sürmedi, geri döndüler.

‘Vurun, kırın, öldürün’ diye emir veriyorlardı. Alevilerin evlerine saldırdılar, yakmaya, tahrip etmeye başladılar. Bir grup da ellerindeki silahlarla pencerelerden içeriye ateş ediyorlardı.

Biz de korkumuzdan Mehmet Polat’ın evine sığındık. Sığındığımız bu eve de saldırdılar. Taş ve sopalarla pencereleri kırdılar. ‘Vurun komünist Alevilere’ diye sürekli bağıryorlardı. Kapının önünde oturan 80 yaşındaki Ali dedenin boyuna tahrayı dayadılar. ‘Müslüman mısın, değil misin?’ diye soruyorlardı.

Bu sırada askerler yetişti, saldırganları uzaklaştırdılar.

Askerler sıra halinde evlerin önünde nöbet tuttular.

O sırada saldırganların cephaneliğe yürüdüklerinin haberi gelince, askerler oraya doğru koşarak gittiler.

Askerler gidince saldırganlar, gruplar halinde aşağıdan ve yukandan silahla ateş ettiler. Evlerin üzerinde kurşunlar vızır vızır gidiyordu. Can korkusuyla yerlerde sürünerek kaçmaya çalışıyorduk. Bu sırada atılan kurşunlarla yaralananlar oldu. Sürünerek, çömelerek Mağaralı Deresini geçtik. Molla Ta-bak’ın evine zor bela yetişerek içeri girdik.

Bu sırada içeri girmekte olan Hüseyin’in karısı Fatma vurularak öldürüldü. Fatma’nın kucağındaki küçük çocuğu 6 aylık Yılmaz da kurşunla vurularak öldürüldü.

Sığındığımız Molla’nın evinin etrafını sardılar. Her taraftan yağmur ve dolu gibi kurşunlar geliyordu. Evin camları, kapıları delik deşik olmuştu.

Evin her taraf mm sarılarak kurşun yağmuruna tutuldu. Saldırganlar ellerinde üç hilalli bayrakla eve doğru yürüyorlardı. Bu arada askerler yetişerek bizleri kariyerlerin himayesinde kışlaya götürüldüler.

MOLLA TABAKIN EVİ

Molla Tabak'ın evi kuşatılmış iken yaşlı bir Alevi can Yörükselim mahallesine giderek askerlere 'bizim orda katliam yapıyorlar diyerek durumu bildirir.

Askerler 4 kariyer ve 10 inzibat eri ile birlikte Yörükselim ve Mağaralı mahallesinin kuzeyindeki yoldan batıya doğru giderek Molla'nın evinin önüne gelirler.

Geldiklerinde evi kuşatan bir saldırgan gurubunun hala eve kurşun yağdırdığını görürler.

Evin önünde ise katledilen insanların cesetleri bulunmaktaydı.

Saldırganlar evde mahsur kalan insanları kurtarmaya gelen askerlere de ateş açmaktan sakınmazlar.

Askerler kendilerini ancak kariyerlerin uçaksavar makineli tüfeğiyle bu saldırganların üzerine hedef gözetilmeksizin ateş ederek savunabilirler.

Savunma amaçlı da olsa bu atışlar caydırıcı olur ve saldırganlar ateşi kesip geri çekilmek zorunda kalırlar.

Molla'nın evinde mahsur kalan insanlar ve çevredeki Aleviler ancak kariyerlerin himayesinde kışlaya taşınabilirler.

Daha sonra askerler bu bölgedeki sokakları dolaşarak ancak sokakta gördükleri ölü ve yaralıları alarak Devlet Hastanesi'ne götüreceklerdir.

Binbaşı Kemal anlatıyor:

Yörükselim Mahallesinde olaylar devam ederken, öğleden sonra Serintepe tarafından gelen yaşlı bir vatandaşın "bizim orada katliam başladı" demesi üzerine 10 inzibat ve 4 kari-

yerle birlikte, Mağaralı ve Yörükselim Mahallesinin üst tarafında bulunan zeytinlik bölgesinin üst kısmına gittik.

Evlerin ateşe verilmiş olduğunu; evlerin köşesine ve arazinin muhtelif yerlerine dağılmış av tüfeği ile ateş eden insanlar gördük. Ateş edilen yerlere hedef gözetmeksizin ateş ettik.

Bir evin önünde ve balkonunda 2 kadın cesedi gördük.

Saldırganlar bizleri de hedef alıyordu. Çok yakmdan geçen kurşun sesi üzerine kariyerin üstündeki 12,7 liklerle ateş gelen yönü taradık.

Bir evde mahsur kalan 100 kişiyi kurtardık.

O bölgede evlerinde mahsur kalan Alevikeri de kariyerlerin himayesinde kışlaya taşdık. Bu tahliye işlemini saat 15.00'e kadar sürdü.

Mustafa Yüzbaşı anlatıyor:

Yörükselim Mahallelerinde bulunduğumuz bölgeden uzaklaşan grupların, gittikleri tarafta meydana gelen yangınlar ve silah sesleri üzerine Mağaralı Mahallesinin üst kısmına doğru gittik. Kalabalık bir grubun 200-250 metreden mevzilenmiş olarak kuşattıkları bir eve ateş ettiklerini görerek, kariyerleri bu evin önüne çektik.

Evde bulunanlar “bizi öldürüyorlar, bizi kurtarın” diye yardım istiyordu

2 katlı olan bir evdeki yaralıları kariyere alarak evdeki insanları da kariyerlerin himayesinde piyade taburuna sevke başladık.

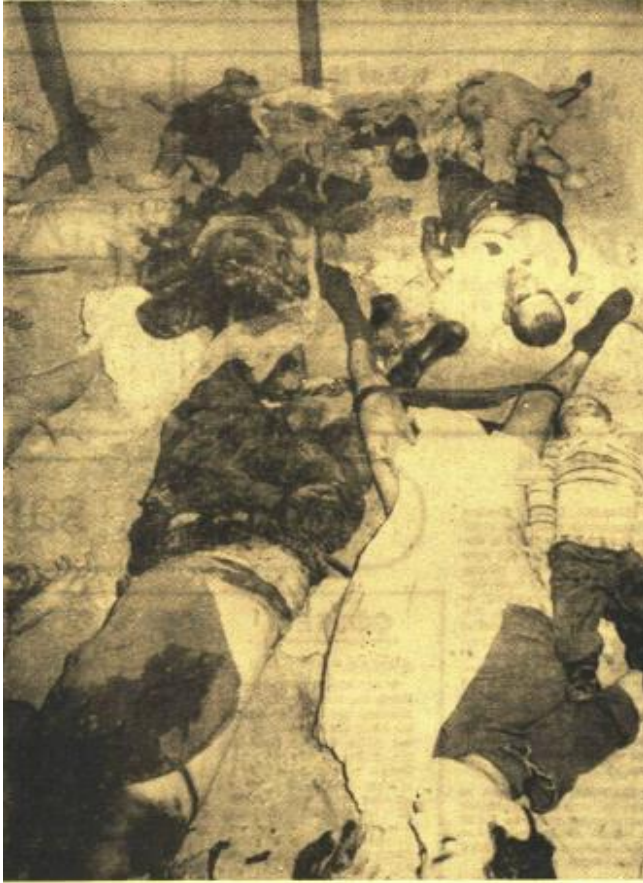
Mevzilenmiş guruptan üzerimize ateşe devam edildi. Uçak-savar ve piyade silahları ile 15-20 metre kadar ötede bulunan bu saldırganlara ateş ettik. Bunların bir kısmı çukurlara girdi, bir kısmı da çevredeki evlere doğru kaçtı. Buradaki insanları piyade taburuna götürdükten sonra kariyerlerle o bölgedeki sokakları dolaşarak yaralı ve ölüleri toplayarak devlet hastahanesine götürdük...

Resmi bilgilere göre Serintepe’de 13 Alevi katledilmişti. Bunların dördü çocuktu: Yılmaz Boz (6 aylık bebek), Hatice Görür (10), İsmail Karaca (11), Ali Ün (14).

Üçü ise kadındı: Fatma(Fadime) Boz (23), Güllü Ergönül (29), Zeynep Aydoğdu (40).

Katledilen diğer altı can ise: Ali Aslan (70), Cemal Bayır (60) İmam Ergönül (38), Hacı Bektaş Bozkurt (24), Mahmut Ünal (23), Hüseyin Ergönül (19).

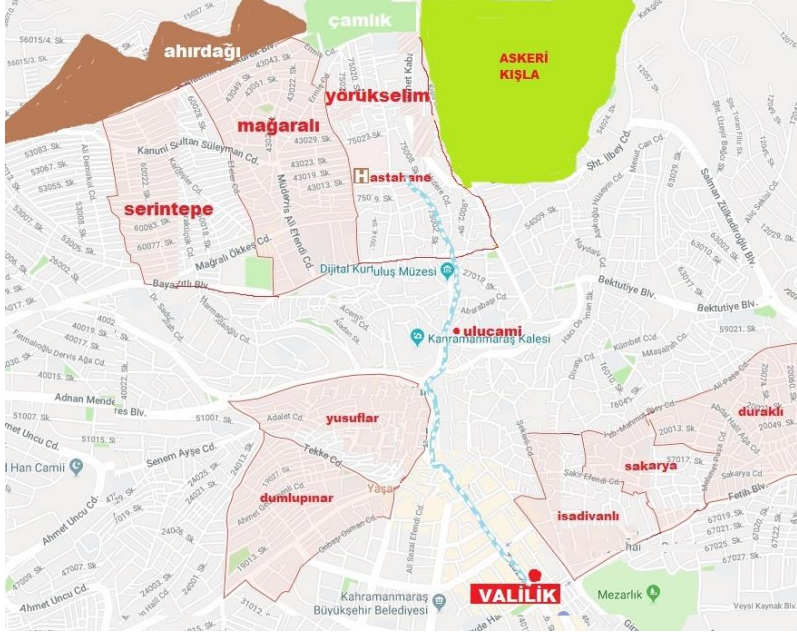
Saldırganlar itfaiye ekiplerinin Serintepe Mahallesi'nde çıkan

yangınla-
ra müda-
hale et-
mesini de
engelle-
mişlerdi.

Akşam
olmadan
Serintepe
Mahalle-
sinde
Alevilere
ait 96 ev
bütünü-
le yan-
mış, ya-
kılmış ve
tahrip
edilmişti.

YUSUFLAR MAHALLESİNDE KADERİYLE BAŞBAŞA KALAN ALEVİLER

Yusuflar Mahallesi Maraş'ın merkezinde yer alıyordu. Valiğe 15 dakikalık yürüyüş mesafesindeydi. Valiliğin verdiği resmi bilgiye göre bu mahalle sakinlerinin büyük çoğunluğu Sünnüydü ve Alevi kökenliler, bu mahallede değişik sokaklarda münferiden oturmaktaydılar.

Akşamdan alınan topyekün saldırı kararı uyarınca Yusuflarda da sabahın erken saatlerinden itibaren saldırganlar mahallenin çeşitli noktalarında toplanmaya başladılar.

Ellerinde balta, tüfek, sopa, tabanca, gazyağı olduğu halde sloganlar atarak Boğzkesen Caddesi üzerinden Yörükselime doğru harekete geçtiler. Caddenin Yörükselime açılan ağzı asker barikatıyla kapatılmıştı. Barikatı zorlayan saldırganlar uzun bir süre burada bekledikten sonra bu noktadan geçemeyeceklerini anlayınca dönüp tekrar Yusuflara geldiler.

Bu saldırganlara, şehir merkezinden Yörükselim'e doğru gitmekteyken yolların askerler tarafından tutulmuş olması nedeniyle kentin içine yayılmış olan diğer saldırgan topluluklar da katılmışlardı.

Saat 09.00 sıralarında, Mahallenin Çehre Sokağı'nın iki tarafından ve Dalyan Sokağın üst tarafından "solcu evi gösterin, Alevi evi gösterin, Komünistler Moskova'ya" diye sloganlar atarak iki sokağın kesiştiği köşeye gelmişlerdi.

Saldırganların ellerinde baltalar, sopalar, tüfekler ve gazyağı şişeleri vardı.

Çehre Sokak ile Dalyan sokağın kesiştiği köşeden ikiye ayrıldılar.

Hedeflerini belirlemişlerdi.

Saldırganlardan bir kısmı Ünverlerin evine, bir kısmı da Akırmakların evine doğru yönelmişlerdi.

Dalyan Sokak üzerinde evleri bulunan Ünverler durumun vahametinin farkına varmışlardı. Evlerine saldırılacağını anlamışlar ve bahçe duvarından atlayarak ailece bitişik komşuları Osman'ın evine sığınmışlardı. Burda da bir odaya saklanarak kapısını arkadan kilitlemişlerdi.

Abdulvahap ve Karısı Zühre de akşamdan çocuklarının evine gelmişti. Damadı, kızı, torunları can havliyle komşu Osman'ın evine geçmişlerdi. Ama karısı Zühre yaşlı ve hastaydı. Bahçe duvarından atlayamazdı. O da bahçe duvarını kazmayla yıkmış ve onlar da Osman'ın evine sığınmıştı.

Saldırganlar "vurun komünistlere" diye bağırarak Ünverlerin evine saldırdılar. 15-20'si evin damına çıkarak damı delmeye çalışıyordu. Diğerleri kapıları kırıp, duvarları delip eve girdiklerinde evde kimseyi bulamadılar.

Evdeki kıymetli eşyaları yağmalayıp bazılarını da sokağa atarak yakmaya başladılar. Çıkaramadıklara eşyalara da gaz döküp evle birlikte ateşe verdiler.

Kimi saldırganlar Ünverlerin komşu eve sığındığını farkettiler.

Komşu engel olmaya çalışsa da Deli Haydar'ın başını çektiği bir gurup saldırgan zorla eve girmişlerdi. Ünverlerin saklandığı odanın kapısını zorlayıp, açamayınca kilidi silahla tarayarak kırdılar.

Kapının arkasındaki Mehmet başından yararlandı.

Deli Haydar elindeki tanbancayı sallayarak erkekleri öldürün diyerek emirler yağırdıyordu..

İçeri giren saldırganlar önce Ünver ailesinin erkeklerinden Malik'i alarak Çehre Sokak'la Dalyan Sokağın kesiştiği köşeye getirdiler. "Allahını seven vursun" diye bağırarak kalabalığın ortasına attılar onu.

Vahşi bir infaz başlıyordu. Baltalar, sopalar, dehreler ve en sonunda göğsüne sıkılan kurşunlarla Malik vahşice katledildi orada.

İKİMİZİ BİRDEN ÖLDÜRÜN

Katiller gencecik Malik'in bedenini parçalıyorlardı.

O sırada yaralı Mehmet evden çıkıp kaçmaya başladı. Saldırganlar farkettiler onu. Peşinden koşup yakaladılar. Malikin katledildiği üçyol ağzına doğru sürüklediler. Kocasının saldırganların eline düştüğünü gören Döndü kucağındaki çocuğuyla düştü peşlerine. Mehmeti ellerinden almak istiyordu. Döndü kocasını katillerin eline bırakmak istemiyordu. Yetişip katillerin arasında sarıldı kocasına. Döndüyü de onunla birlikte sürüklenerek götürdüler. O 7 Aylık hamileydi. Kucağında iki yaşındaki oğlu vardı.

Saldırganlar yaralı Mehmet'i de attılar katillerin önüne. Katiller silahlarını ateşleyecekleri sırada 'ikimizi birlikte öldürün' diye kendisini siper etti Mehmedine. Bir çocukları kucakla-

rında, bir çocukları annesinin karnında birbirine sarıldılar. Katillerin gözü dönmüştü.

Alevi öldürmek için can atıyorlardı.

Malik'in parçalanmış cesedi kanlar içinde yerde yatmaktaydı.

Döndünün feryatlarına aldırış eden olmadı.

Taşlar sopalar atılmaya başladı kafalarına. Bekçi İsmail beylik tabancasını Mehmete doğrultup ateşledi. Oraya düştü Mehmet. Yere düşen kocasının üstüne kapanan Döndü'ye katil Ramazan elindeki av tüfeğini boşaltmakta hiç tereddüt etmedi. Bakkal Mustafa ikisine birden kurşun yağdırdı..

Üç gencecik beden katledilmiş, kanlar içinde yerde yatmaktaydı.

Yaşlı Zühre ile Abdurrahman koşup feryatlarla ölülerinin üstüne kapanırlar.

Kana susamış katiller bu yaşlı iki insanı da ölülerin üzerine kapanarak ağlaştıkları sırada acımasızca katlederler.

Beş savunmasız can bir de Döndü'nün karnındaki bebek salt Alevi oldukları için üçyol ağzında vahşice katledildiler.

Naciye o anların dehşetini anlatıyor:

“ Yusufkar Mahallesi Dadyan Sokakta oturuyorduk.

Cumartesi sabahı saat 09.00 sıralarında saldırganlar bağırıp çağırarak evimizi bastılar. Korkumuzdan, komşumuz Osman'ın evine gittik.

Hepimiz, bir odada gizlenmeye çalışıyorduk.

Saldırganların sayısı tahminnen beş altı bin kişi kadardı.

Önce evimizi yağmaladılar, eşyalarımızı dışarı çıkarak yak-tılar.

Bir grup saldırgan da saklandığımız evi bastı.

Saklandığımız odanın kapısını içerden kilitlemiştik. Kapının kilidini ve kapıyı taradılar. İçeride bulunan Mehmet alnından kurşunla yaralandı. Kapıyı kırdılar, odaya daldılar. İçerde bulunan bizim ailenin erkeklerini alıp dışarıya çıkardılar.

Yol üzerinde 'Allahım seven vursun' diye bağıldılar.

Topluca taş, sopa, balta ile vurmaya başladılar. Malik'i öldürdüler.

Bu sırada Mehmet ve karısı Döndü, kaçarak karşıdaki komşumuz Nebahat'ın evine sığınmaya çalışıyorlardı. Arkasından koşan saldırganlar her ikisini de yakalayarak, öldürdükleri Malik'in cenazesinin yanına götürdüler. Bu arada Mehmet ve karısı Döndü 'Her ikimizi birden öldürün' diye bağırdılar. Her ikisine önce sopa ve taşla vurdular, sonra silahla öldürdüler.'

SAĞLIK OCAĞINDAN ÇIKARIP ÖLDÜRDÜLER

Saldırganların bir anlık dalgınlığından yararlanıp kaçmaya çalışanlardan biri de Mahmut'tu. Ne var ki onun da kaçtığı farkedilmiş, katillerin onun da peşine düşmüştü. Peşine düşüp yetişen 5-6 kişi kafasına değnek, demir ve taşla vurmuşlar, öldü diye Şekerdere'ye atıp gitmişlerdi.

Katillerin oğullarının peşine düştüğünü gören Leyla ile İbrahim de onların arkalarından koşmuştu.

Şekerdere'de ağır yaralı bir halde bulmuşlardı oğullarını.

Leyla oğlunun başında kalmış, kendisi de yaralı olan baba İbrahim ise yardım istemek için Vilayet'e gitmişti.

Vilayette ne dinleyen ne yardım eden olmuştı ona. Eli boş çaresiz dönmüştü. Yaralı oğlunu sırtlayarak Ortaseki sağlık Ocağı'na götürdüler.

Fakat katiller Maraş'ın her bir mahallesine yayılmıştı. Sağlık ocağı Mağralı'daydı. Kim tanımış olabilirdi ki onları.

Katiller bu kez de sağlık ocağının kilitli kapısını kırdılar.

Zorla dışarı çıkardılar İbrahim ile Leyla'yı. Önce sopalar, taşlar indi başlarına. Sonra da kurşunlar saplandı bedenlerine. Oğullarını kurtarmışlardı fakat İbrahim sağlık ocağının kapısında can verdi. Leyla ise ağır yaralanmıştı.

LEYLA ANA ANLATIYOR
İBRAHİM DE KUCAĞIMDA ÖLDÜ

“Öğretmenlerin cenazelerini camiye koymadılar. Hükümet ve polis dedi ki, ‘dükkanlarınızı kapatıp, evlerinize girin’.

Saat 7:00’de eve tıkıldık. Babamız, ‘Bari gelin hep beraber oturup, bir çay içelim’ dedi. Çayı hazırladık, içmeden saldırdılar.

Sabah 9:00’da camide toplanıp saldırdılar.

Başka bir eve saklandık.

Analık kaçmadı, avluda kaldı ihtiyar.

Evi ateşe verdiler, ev ateş alınca analık bağırdı, ‘Abdullah, İbrahim beni kurtarın’ diye. İkisi de koştular, ikisi de vuruldu o sırada.

Ortanca oğlumu kucağıma aldım, Malik kucağımda öldü.

Bey de ben de yaralıydık. Hep saçma yarası.

Büyük oğlan geldi. ‘Gelme’ dedim geldi. Biri 7.5 aylık bebekleri var. Bebepleri kapıp, komşuya saklandım. Komşu bizden değildi. Elbistanlı bir polisti.

Sonra dışarı koştum, çaya gittim. Mahmut’u boklu çaya atmışlar, yaralı ‘ölüyorum’ diyor.

İbrahim’le çıkardık. Bir eve gittik, saklasınlar diye. İçeri almadılar.

İbrahim çarşıya gitti, Vali’ye gitmiş. Vali, ‘ne dolaşıyorsun, dava daha savulmadı git’ demiş. Geri geldi. Bir kalabalık geliyordu motorla, motora bindik; motor hastaneye götürmedi. ‘Hastaneye götürmeye yetkim yok’ dedi. Ne demekse?

Sağlık Ocağında hep bize saldırdılar, beyin ağzına silah tuttular, ‘ağzını aç’ dediler, vurdular, İbrahim de kucağımda öldü.

Ben yaralı yaralı sürünerek içeriye girip saklandım. Sakallı bir adam gördü, saklandığım odanın kapısına dayandı. Ölü sandı. ‘Şu şarmutayı kocasının üstüne atın ’ diye dışarıdakilere verdi beni. Üstümüzden paraları, dükkanın anahtarlarını, her şeyi aldılar. Gerisini bilmiyorum. Bir asker, ‘Kadında can

var’ dedi. Duyuyorum, ama dilim dönmüyor. ‘Cenazeye atmayın’ dedi.’

YAĞMACI KOMŞULAR

Ünverlerin yürekleri parçalanmış, genceik evlatları vahşice katledilmişti.

Komşuları Saadet, Azize ve Arife’nin derdi ise bambaşkaydı. Ünverlere komşu evlerde oturan bu kadınlar firasattan istifade Ünverlerin yanan evlerine girmişler, kapı kacak, tencere tava ne varsa yağmalayıp evlerine götürmüşlerdi.

Tanık Hamza anlatıyor:

‘Yusuflar’da Çehre sokak ile Dalyan sokağın kesiştikleri köşede oturuyorum.

Cumartesi günü sabahleyin evimizin önünden bir gurubun ayrılarak Ünver ailesinin evine doğru gittiğini gördüm.

Ünver ailesinin evine saldıran topluluğun “vurun komünistlere” diye bağırarak kapılan kırdıklarını, duvarları deldiklerini, bazılarının dama çıkarak damı delmeye çalıştıklarını; evi ateşe verdiklerine tanık oldum.

Saldırganlar bundan sonra Ünverlerin bitişiğindeki Osman’ın evine saldırdılar. Dışardan silah sesleri, “aha kaçıyor, aha gidiyor” gibi seslerin geliyordu. Pencereden baktığımda yolda iki ceset vardı. Saldırganlar Osman’ın evinden bu defa, Ünverlerin küçük oğlunu sürüyerek üç yol ağzına getirdiler ve orada orada vurdular. Ünver ailesinin kadın ve çocukları ölenlerin üzerine kapanmıştı. Bu sırada saldırganlar ölülerinin başında o aileden ihtiyar bir adamla ihtiyar bir kadını da öldürdüler.’

ANA OĞLU BİRLİKTE KATLEDİLİYOR

Sabah saldırganlar Göllü Sokak’ta ikiye ayrılmışlardı. Bir kısmı Ünverlerin evine yönelirken bir kısmı da Akırmakların evine yöneldiler.

Katiller Alevi evlerini önceden tesbit etmişlerdi.

Hasan ve annesi Gülsüm bu sokakta çok büyük eski bir evde oturuyordu.

Saldırganlar evi kuşattılar. Önce taşlamaya, arkasından da ateş etmeye başladılar. Sonra ellerindeki paçavraları tutuşturup kırdıkları camlardan evin içerisine atmaya başladılar.

Çok kalabalıktılar.

Kaçarak urtulmaktan başka çare yoktu.

Hasan ve annesi arka kapıdan birlikte çıktılar. Hasan hızla uzaklaştı. Annesi kadındı, yaşlıydı, tanımazlardı, tanısalar da bir şey yapmazlardı. Öyle düşünmüştü.

Hasan Hacıömer Camini geçmişti ki onu fareden saldırganlar arkasından ateş etmeye başladılar. Hasan da hazırlıkydı. Bir duvarın kenarına gizlenip korumaya çalıştı kendini. Elindeki tabancası ile savundu kendini. Kurşunu bittiğinde etrafını saran katiller taş, sopa ve baltalarla katlettiler onu. Katiller anne Gülsüm'ün de oğluyla birlikte evden çıktığını görmüşlerdi. Şekerdere kenarında yakaladılar yaşlı kadını. Oracıkta katlettiler.

Alevi olmaları öldürülmeleri için yeterli bir nedende ana ile oğulun.

ALEVİ KANINA DOYMUYORLAR

Saat 11.00 sıralarında bir diğer saldırgan gurup Mutlugün Sokağa gelirler. Sokak dik ve çıkmaz bir sokaktır. Bu sokakta Alevi olan Yılmazlar oturmaktadır. Saldırganlar arasında bulunan komşuları yakından tanımaktadır onları.

Saldırganların ellerinde taş, sopa ve gazyağı dolu şişeler bulunmaktadır.

"Vurun kızıl komünistlere, bunlara yaşamak haramdır" diye bağırarak Yılmazların evine saldırırlar.

Bir kısmı gidip kapıyı zorlar.

Kapıyı İsmail açar. Saldırganlardan biri elindeki sopa ile vurup yere düşürürler İsmaili.

Biri ayağından çekip sürüklerken bir diğeri de elindeki bıçağı saplar vücuduna. Saldırganlar onu öldü diye bırakıp evin diğeri fertlerine yönelirler.

Bu esnada komşu kadınlar Fatma, Zeliha ve Ayşe'nin de içinde bulunduğu saldırganlar kan isterler ve “vurun kızılılara” diye bağırırlar.

Ali'nin elinde silahı vardır. Saldırganlara karşı son kurşununa kadar kendisi ve ailesini savunur. Sürüler halinde evi basan güruhtan kurtulması imkansızdı. Katlediliğinde hala silahını sımsıkı tutmaktaydı. Katiller kapının önüne çıkarttıkları Ali son nefesini vermeden balta ile sağ elini bilekten kestiler. Bir kadın içerden bir tencere getirdi. Bilekten fişkıran kanı o kazana akıttılar. Ondan sonra da kurşun yağmuruna tuturlar Ali'yi. Evin içinde Ali'nin karısı Hatice ve oğlu Hüseyini de birçok yerinden yaralamışlardı. Saldırganlar onları da kapının önüne çıkarırlar. Çaresizce yerde yatan Hatice ve Hüseyinin başını biriketle paramparça ederler.

Kan gölü içinde yatan ana baba oğul salt alevi oldukları için katledilmişlerdi.

Evden yaralı olarak kaçan oğul İsmail anlatıyor:

“Cumartesi günü, saat 10.00 sıralarında bir grup ‘Vurun kızıl komünistlere, bunlara yaşamak haramdır’ diye evimize saldırdılar. Sopalarla vurdular, muhtelif yerlerimizden yaralandık. Babam Ali, annem Hatice, ağabeyim Hüseyin’e saldırdılar. Babam, anam ve ağabeyim, ‘bizi öldürmeyin’ diye çok yalvardılar. Dereden kaçarak hastaneye yetiştim. Bir gün yatı-tım, yaralarımı sardılar, ertesi gün hastaneden çıkıp eve gittiğimde annemin, babamın ve ağabeyimin cesetlerini evimizin kapısının önünde gördüm.

Babamın parmaklarını kesmişlerdi, kanını da bir kazanın içine akıtmışlardı.

Annemin kafasını biriketle parçalamışlardı, yüzü tanınmıyordu.

Evimizi, eşyalarımızı da yakmışlardı. Her şey kül olmuştu.”

GÜLÜSTAN ALEVİ EVLERİNİ GÖSTERİP BAĞIRDI
ALLAHINI SEVEN ALEVİLERİ ÖLDÜRSÜN

Katiller Yusufkar Mahallesinde saldırılarına devam ediyorlardı. Tahrip etmedik, yakıp yıkmadık bir alevi evi bırakmak istemiyorlardı. Alevi evleri önceden işaretlemişlerdi. Zaten herkes herkesi bilip tanıyordu. Vahim olanı saldırılara komşular öncülük ediyor ya da katılıyorlardı. Saldırganlardan biri de komşu kadın Gülistan'dı. Elini kolunu sallıyor, saldırganlara Nergislerin evini gösteriyor, 'vurun kızılbaşlara' diye kendini yırtıyordu.

Komşu Zeki saldırganlar sokaklarına girdiğinde evlerinin balkonundan 'işte bu Alevi evi' diyerek Nergislerin evine taş atıp, gösterecekti katillere.

Yine komşulardan Kürtüllü Hacı beylik tabancasıyla Nergislerin evine ateş edecek, Kahveci Ali ve Azkara ellerinde balta olduğu halde saldırgan gurubun içinde yer alacaklardı.

Öğleden sonra ellerinde baltalar, et satırı, tabancalar, sopalar, taşlar bulunan saldırganlar Hekimoğlu Sokağa Nergislerin evinin önüne gelip "Allahını seven Alevileri öldürsün" diye bağırmaya başladılar. İçlerinde birini elinde de ısrarla havaya kaldırdığı Kuran bulunuyordu.

Evin etrafını sarmışlardı.

İçeride ana baba iki kız mahsur ve çaresiz kalmışlardı.

Katiller evin dış kapısını kırarak içeri girdiler. Saldırganların başında komşularından Ahmet vardı. Elindeki et satırını tüm gücüyle İsmail'in kafasına indirdi. Baş kızıll kana boyanıp yere düştü İsmail.

Nergis 17 yaşındaydı. Babam babam diye çığlık atıyor, öldürmeyin, ne yaptın o size diye feryat ediyordu.

Saldırgan Ahmet İsmail'in kana bulanmış saçlarından tutup sordu:

'Söyle hangi mezheptensin, söyle Alevi misin?'. İsmail ağzını açıp cevap verecek hali kalmamıştı.

Bir kurban gibi İsmaili sürükleyerek evden sokağa çıkardılar. Dışarda bekleyen saldırgan güruh sevinç çılgınlıkları atıyordu. Alevi kanı dökmekten zevk alıyorlardı. Sürükleyerek tekrar evin içine getirdiler.

KIZI BABASININ ÜSTÜNE KAPANDI ONU DA ÖLDÜRDÜLER

Saldırgan Ahmet bu kez İsmail'e 'paralar nerde, altınlar nerde' diye bağırmaya başlamıştı. İsmailden ses çıkmıyordu. Zeynep bir kez daha babasının üstüne atıldı, sarılıp sardı onu. Cana gelsin istiyordu. Ses yoktu. Katiller diye bağırırdı. O anda katiller ellerindeki av tüfeklerini baba kızın üstüne birden ateşlediler. Zeynepin kanı babasının kanına karışmıştı. Baba kız birlikte can vermişledi.

Ana Gülüzar ve kızı Elif iki canını orada bırakarak yaralı olarak kaçmıştı saldırganları elinden.

“Evimiz Yusuf’lar Hekimoğlu Sokakta bulunmaktaydı.

Cumartesi günü öğleden sonra ellerinde balta, et satırları, tabanca, sopa, taş ve Kuran bulunan saldırganlardan bir grup, ‘Allahım seven Alevileri öldürsün’ diyor ve bağırarak yürüyorlardı. Evimize saldırdılar. Önce dış kapıyı kırarak, duvarları yıkarak içeriye girdiler. Biz de korkumuzdan evin bir köşesinde saklanmaya çalışıyorduk. İçeri girdiklerinde İsmail’in başına et satırı ile vurdular, yere yıkıldı. ‘Hangi mezheptensiniz?’ diye sorgulamaya başladılar. İsmail ağır yaralıydı, konuşamıyordu, cevap veremiyordu. Sonra İsmail’in bacağından tutup, yerde sürükleyerek sokağa çıkardılar. Bir süre sokakta dolaştırdılar. Sonra tekrar eve getirdiler ve öldürdüler. O sırada Zeynep İsmail’in üzerine atıldı ve ağlayarak cesedine sarıldı. Acımadan Zeynep’e de ateş ettiler ve onu da öldürdüler. Cesetlere sopayla vuruyorlardı.

Kaçıp komşularımızın evine sığındık.”

KARISI VE KIZININ GÖZLERİ ÖNÜNDE KATLEDİLDİ

Saldırganların önceden tesbit ettikleri Alevi evlerinden biri de Gülşehir Sokaktaki Levendizlerin eviydi. 21 yıldan beri burada oturmaktaydılar.

15.30 sıralarında Giresun sokaktaki komşularının evine saldırıldığını gören Yusuf ve karısı Selver ve evlerinde misafir olarak bulunan öğretmen kızları Fidan evlerinde tedirgin bir bekleyiş içerisindeydiler. Saldırganların önce bağırtıları, sonra da kendileri gelmişti evlerinin önüne.

Ellerinde taşlar sopalar olan 200-300 civarındaki saldırgan grup önce taşlarla evin camlarını kırmaya başladılar. Gazyağına buladıkları paçavraları evin içine attılar. Kapıyı kırarak eve giren silahlı bir gurup ise zorla Yusufu kapının önüne çıkardılar.

Alevi kanına susamış katiller hazır bekliyordu.

Çıkarçıkma ellerindeki taş sopa ve baltalarla saldırdılar Yusuf'a.

Sonra da ellerindeki silahları ateşlediler.

Evinin kapısında karısı ve kızının gözleri önünde katledildi Yusuf.

ALEVİ AYAĞINIZA GELMİŞ, ÖLDÜRSENİZE!

Ali'nin evi Neşeligün Sokakta bulunuyordu.

Saldırganlar Alevi evi bulmak için sokak sokak dolaşıyorlardı.

Silah sesleri geliyordu. Sokaklar saldırganlarla doluydu. Elleri et satırları, tahra, balta, sopa, silah vardı.

Saldırganlar gelip evi kuşatmadan yaşlı Ali evini terkederek bir komşularına sığınmıştı.

Saldırganlar gelip evi çepeçevre sardılar. Önce taşıyarak camları kırdılar. Balta ile kapıyı kırdıklarında evde kimseyi

bulamadılar. Kızgınlıkla eline geçirdikleri eşyaları dışarı çıkarıp gazyağı dökerek ateşe verdiler. Sonra da evi tutuşurdular. Görev tamam olmuştu, çekip gittiler.

Karanlık basmak üzereydi. Yaşlı Ali saldırganların bir daha gelmeyeceğini düşünerek evine dönmek istedi.

Evine doğru yürümeye başladığında ortaya çıkan bir gurup saldırgan Ali'yi yakalayarak sorguya çekmeye başlayacaklardı.

Yaşlı adama Alevi misin sünnü misin diye sorduklarında, O Aleviyim diye cevap vermişti. Katiller şaşırıp kalmışlardı bu cevap karşısında. Sonra cevabın farkına varmış olacaklar ki dövmeye başlayacaklardı yaşlı adamı.

Ali'nin karşı komşusu bir kadın evinden saldırganlara 'adam zaten yaşlı ve hasta bir kişi, bırakın evine gitsin' diye seslenince "Allah belanı versin, defol git" diyerek bıracaklardı onu.

Yaşlı adamın evine yöneldiği sırada saldırganlar arasında bulunan bir başka komşusu Fatma "Allah belanızı versin, niçin bıraktınız bu kafiri, esas öldürülecek adam buydu. Alevi ayağınıza gelmiş, nereye gönderiyorsunuz, siz erkek değil misiniz, getirip öldürün" diyerek saldırganlara çıkışacaktı.

Bu sözler üzerine eli silahlı bazı saldırganlar onu tekrar yakalayarak zorla kendi evine sokacaktı.

Bu kez saldırganlar yaşlı Ali'ye Müslüman olup olmadığını soracak ve ondan salavat getirmesini isteyeceklerdi. Ali Müslüman olduğunu söyleyecek olsa da salavat getiremeyecekti. Katiller onu evinin ortasında katledeceklerdi. Elinde kanlı bıçağıyla 'öldürdüm onu' diye bağırarak sokağa çıkan Hüseyin'i saldırganlar alkışlayacaktı. Alkışlayanlar arasına saldırganlar arasında yer alan Fişfişin karısı Pakize, Menekşe, Emine, Aliye, Muazzez lakabıyla anılan Emine, Anış lakabıyla anılan Ayşe, Eşeli lakabıyla anılan Eşe adlı kadınlar da bulunuyordu.

ALEVİYİ MÜSLÜMAN YAPAN KADINLAR

30 kişilik bir saldırgan gurubun sokaklarına girdiğini farke-
den Rahime evlerine saldırılacağını anlayarak oğlu ve koca-
sının evden kaçmasını sağlıyor.

Evi kuşatan saldırganlar evde yalnız Rahime'yi buluyorlar.
Saldırganlar arasında komşuları Münevver, Gülüzar ve Eşe
de yer alıyor.

Bu kez ellerinde Kuran'la onlar eve giriyor.

Müslüman mısın diye soruyorlar Rahime'ye.

Kuran'a el basmasını, kelime-i şahadet getirmesini istiyorlar
ondan.

Rahime korku içinde komşu kadınların talimatlarını yerine
getiriyor.

15 MASKELİ ŞAHİS

Keyfo'nun evi Giresun sokakta bulunuyordu. İki katlıydı. Üst
katta kendisi alt katta ise sünni olan kiracısı oturuyordu.

Saldırganlar onun evini de önceden tesbit etmişlerdi. Key-
fo'nun kızı Gülbeyaz o gün kapılarının önünde üç kişinin bu
evin sırası var, daha başkalarını basacağız şeklinde konuştuk-
larını duymuştu.

Öğleden sonra sokağı basıp evini kuşattılar.

KARA ŞERİFE: VURUN ŞU KIZILLARI ÖLDÜRÜN

Saldırganlar sokağa girdiğinde Kara Şerife diye tanınan bil-
dikleri komşuları evinin damına çıkarak “vurun şu komünist-
leri öldürün” onlara yol gösterecekti.

150-200 kişiydiler, biri elinde Türk bayrağı taşıyordu. Saldır-
ganların ön saflarında 15 kadar maskeli şahıs bulunuyordu.
Bunlardan bir tanesi Keyfo'nun evine çıkan merdivenlerin
ortasında durmuş saldırganlara emirler yağdırıyordu. Kapıyı
kırpıp içeri giren saldırganlar evin boş olduğunu gördüler. Bu
kez evdeki eşyaları yakmak için sokağa atmaya başladılar.

Keyfo alt kattaki kiracısına sığınmıştı.

Saldırganlar Keyfo'yu alt katta bularak yukarıya çıkarmışlar, o sırada olay yerine gelerek evin içine giren mahalle muhtarına, saldırganların başında bulunan şahıs Keyfo'nun Alevi olup olmadığını sormuştu. Muhtarın "Alevi değil, burada Alevi yok" cevabına karşılık, Keyfo'ya dönerek "Kelime-i Şahadet" getir demişti. Araya giren muhtarın kendisi Kelime-i Şahadet getirmişti. O zaman saldırganların lideri olan şahıs muhtarın omzuna bir yumruk vurarak "sen söyleme, o söyle-sin" deyince muhtar, bitkin bir halde olan Keyfo'yu omuzlarından sallayarak "aman Keyfo Şahadet getir" demişti. O da muhtarın söylediğini yapmıştı. Keyfo şanslıydı, saldırganlar onu Müslüman yaparak oradan ayrılmışlardı.

KELİMEİ ŞAHADETE ALKIŞ

Bu kez de Neşeligün Sokaktaki Alevi evlerine yönelen saldırganları farkedene Kürt Fatma dışardan bağrıışmaları ve silah seslerini duyarak ev sahibi Şerife'nin evine sığınmıştı.

Ellerinde et keseri, tüfek ve değneklerle bu evin önüne gelen saldırgan bir grup "burada Alevi varmış, bize verin öldürecekiz, yoksa evi yakarız" diyerek ev sahibinden Fatma'yı kendilerine teslim etmesini istediler.

Fatma yaşadıklarını şöyle anlatıyor:

"Dışarıya baktık, yollar ve sokaklar saldırganlarla dolu. Ellerinde et satırları, tahra, balta, sopa, silah gibi şeyler görünüyordu. Eli silahlı bir grubu görünce ev sahibimiz Şerife'nin evine gittim.

Buraya gelen saldırgan grup 'Burada Alevi var mı, bize verin öldürelim. Yoksa evinizi yıkarız' diye tehdit ettiler.

Ev sahibinin sözleri üzerine geri gittiler.

Bir süre soma tekrar geldiler, beni alıp yakınımızda olan Yeşil Cami'ye götürdüler. Orada 'Salavat getir bakalım Müslüman mısınız?' dediler. Salavatı getirdim, beni bıraktılar.

Tekrar ev sahibinin yanına geldim.

Bir süre sonra başka bir grup geldi 'Bu evde Alevi varmış yakacağız' diye bağıldılar. Ev sahibi Şerife, saldırgan gruba benim Müslüman olduğumu söyledi. Öyleyse pencereye gel-sin 'Eşhedü çeksin' dediler. Pencereye çıkarak eşhedüyü çektim. Beni alkışladılar."

MEF
Modern Eğitim Fen Dersanesi
Kurucuları
modern fizik 100 TL
modern matematik 150 TL
1001 genel yetenek 100 TL
Beşiktaş Kurumları 11/17/1977-10/1978

Cumhuriyet

33. Yıl, Sayı 19443

Kurucuları: YUNUS NADİ

288 Kurum

23 Aralık 1978 Pazartesi

Katliam tüm yurttta nefretle karşılandı

■ Başbakan "Cana kıyanların canına kıyılmıyorsa bu devlet gücünün insanca kullanılmasındandır,"

■ Hükümeti suçlayan Demirel, "Bana sağcılar cinayet işliyor dedirtemezsiniz," dedi

Cumhurbaşkanı İsmet İnönü — Kırım katliamı için 4 gün önce İstanbul'da düzenlenen konferansta, Türkiye'nin bu tür katliamlara karşı duyulan nefretle karşılandığını belirtti. İnönü, "Bu tür katliamların, devletin gücünün insanca kullanılmasındandır," dedi.

İnönü, "Bu tür katliamların, devletin gücünün insanca kullanılmasındandır," dedi. İnönü, "Bu tür katliamların, devletin gücünün insanca kullanılmasındandır," dedi.

İnönü, "Bu tür katliamların, devletin gücünün insanca kullanılmasındandır," dedi. İnönü, "Bu tür katliamların, devletin gücünün insanca kullanılmasındandır," dedi.

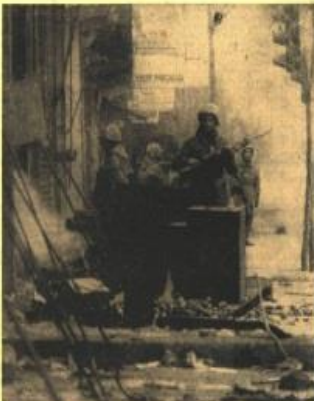

Kırım katliamı sonrası, bir an önce katliamın sona ermesi için yapılan çalışmalar.

(Fotograf: CUMHURİYET)

■ Ölü sayısı 77 olarak bildirildi, 1000'e yakın yaralı var

■ Vilayete sığınan 3 bin kişi garnizona gönderildi, evleri yıkılanlar çadırlara sevk edildi

Kırım katliamı sonrası, bir an önce katliamın sona ermesi için yapılan çalışmalar.

"Evde otururken sarıldık; erkekler çarşaf giydi, öyle kaçtık,"

KARAHAMZAR, Cumhuriyet — Kırım katliamı, Türkiye'nin bu tür katliamlara karşı duyulan nefretle karşılandığını belirtti. İnönü, "Bu tür katliamların, devletin gücünün insanca kullanılmasındandır," dedi.

MARAŞ'TA

ÖLÜ SAYISI ARTIYOR

■ **YERLİ YAKINAKI KİLİT** — Kırım katliamı, Türkiye'nin bu tür katliamlara karşı duyulan nefretle karşılandığını belirtti. İnönü, "Bu tür katliamların, devletin gücünün insanca kullanılmasındandır," dedi.

KARAHAMZAR — Kırım katliamı, Türkiye'nin bu tür katliamlara karşı duyulan nefretle karşılandığını belirtti. İnönü, "Bu tür katliamların, devletin gücünün insanca kullanılmasındandır," dedi.

■ **ÖLÜ SAYISI ARTIYOR** — Kırım katliamı, Türkiye'nin bu tür katliamlara karşı duyulan nefretle karşılandığını belirtti. İnönü, "Bu tür katliamların, devletin gücünün insanca kullanılmasındandır," dedi.

OLAYLARA İLİŞKİN SON FOTOĞRAFLAR 10. SAYFAMIZDA

EV SAHİBİ KİRACISINA BAĞIRDI ÇIKIN DIŞARDA ÖLDÜRSÜNLER

Saldırganlar Kibar'ın Beyşehir Sokak'taki evini de saptamışlardı.

Cumartesi günü saat 12.00 sıralarında 50 - 60 kişilik bir grup ellerinde tabanca, et satırı ve baltalarla Kibar'ın kiracı olarak oturduğu evini saracaklardı.

Korku içinde bekleyen Kibar'ın evini kapısını önce ev sahibi Mehmet çaldı. Kibar ev sahibini farkedip açarak oturması için içeri buyur etti onu.

Ev sahibinin derdi bambaşkaydı. O evinin kızılbaş kanıyla kirlenmesini istemiyordu.

Saldırganlara dönüp bağırıyordu ev sahibi:

‘Gelin eşyaları dışarı çıkarın, sokakta yakın. Bunları da orada öldürün’

Katiller eşyaları dışarı çıkarıp yakma telaşına düşmüşken Kibarlar evden kaçıp komşu Topal Bekir'in evine sığındılar. Yanan eşyaların alevi göğesi yükseliyordu.

KADERİYLE BAŞBAŞA KALAN ALEVİLER

Resmi belirlemelere göre ‘Yusuflar Mahallesi'nde 23.12.1978 günü hiçbir askeri tertibat alınmamış, mahalledeki Aleviler kendi kaderleriyle başbaşa kalmışlardır. Ölülerin bir kısmı 24.12.1978 Pazar günü mahallede tertibat alan Kayseri komanda tugayına mensup askerler tarafından sokaklardan toplanmıştır.

Yusuflarda katiller 15 canın canına kıymışlardı.

Katledilenlerden 5'i kadındı.

Gülsüm (63), Zöhre (55), Hatice (44), Döndü (22), Zeynep (17)

Katledilenler arasında bir de annesi Döndü'nün karnında bebek vardı.

DUMLUPINAR MAHALLESİNDE TÜRKMÜSÜN GAVURMUSUN

Dumlupınar Mahallesi Yusufarla sınırdır. Valiliğe 15 dakikalık yürüyüş mesafesindedir. Valilik bilgilerine göre mahalle sakinlerinin büyük çoğunluğu Sünni kökenli olup Alevi kökenliler bu mahallede değişik sokaklarda münferiden oturmaktadırlar.

23.12.1978 Cumartesi günü Dumlupınar'da da Aleviler kaderleriyle başbaşa kalmışlardı.

Sabahın erken saatlerinden itibaren Dumlupınar Mahallesinde de saldırgan sünni topluluklar oluşmuştu. Bunlara şehir merkezinden Yörükselim Mahallesine doğru gitmekteyken, yolların askerler tarafından tutulmuş olması nedeniyle kentin içine yayılmış olan diğer saldırgan topluluklar da katılmışlardı.

Yörükselim'e saldıramayan saldırganlar dönüp kendi mahallelerindeki Alevilere saldıracaklardı.

Saldırganlarda bir bölümü adeta seyyar katiller gurubu haline oluşturmuşlardı. Mahalle mahalle Alevi avına çıkmışlardı. Onlara her mahallede mahallenin yerlileri de katılıyor, filleri birlikte icra ediyorlardı.

Komşu mahalle Yusufalarda işlerini bitirmişlerdi. Şimdi sıra Dumlupınar'a gelmişti.

ALEVİ KOMÜNİST ÇIK DIŞARI

Ali Rıza öğretmen Neyzen Sokakta oturuyordu. Alevi değildi ama Alevi dostu olarak biliniyordu. Sarı Hoca olarak tanınıyordu. Töb-Der üyesiydi.

Öğleden sonra ellerinde taş, sopa, balta, av tüfeği, kazma, tahra, et keseri ve tabanca olan kalabalık bir saldırgan gurubu, evlerinin bulunduğu Neyzen Sokağa girmişlerdi.

Saldırganlar komşularına Ali Rıza öğretmenin evinin hangisi olduğunu ve evde olup olmadıklarını sormuşlar, komşular da onları evde olduklarını söyleyerek evlerini göstermişlerdi.

Evlerinin önüne gelen saldırganlar bir yandan ellerindeki taşlarla evin camlarını kırmaya başlamış, bir yandan da ‘Ale-vi, komünist çık dışarı’ diye bağırırmaktaydı.

Evde Ali Rıza öğretmenin yanısıra karısı Ayşe, oğlu Mehmet, Kızı Sebahat, daha evleneli bir hafta olmuş İzmir’de görevli polis memuru kardeşi Hacı ve onun yeni gelin eşi Yeter bulunuyordu.

Evlerine saldırıya geçilmesi üzerine tüm aile, kapıları kilitleyerek misafir odasına toplanmışlardı.

Eve yağmur gibi taş yağıyordu.

Bir kısım saldırgan evin damına çıkmış bacaları yıkıyor, damı delmeye uğraşıyordu.

Gözünü kan бүрүmүş bir halde olan saldırganlar bu defa damdan aşağıya inerek eve saldırmışlar, kapı ve pencereleri kırıp, silah sıkarak içeri girmişlerdi.

O sırada aile fertleri banyo aralığında toplanmıştı.

Gelin Yeter odadaki elbise dolabının içine girerek saklanmıştı.

Ali Rıza Öğretmen ellerini havaya kaldırarak "teslimim, çocuklarıma, aileme dokunmayın, ne yaparsanız bana yapın" diyerek ortaya çıkmıştı.

İçeri giren saldırgan gurubun başında bulunan bir şahsın "bunları teslim alın" demesi üzerine, saldırganlar, oğlu Mehmet’i sürükleyerek evden çıkarmaya kalkıştılar. Ali Rıza, eşi ve çocukları, Mehmet’i bırakmamak için arkasından sarılmışlardı. Mehmet diye bağırıp feryat ediyorlardı. Bunun üzerine Mehmet’i bırakan saldırganlar Ali Rıza’yı alarak zorla dışarı çıkarıp sokaktaki katillerin önüne attılar.

Elindeki satırla kafasına ilk vuran Çanak Osman oldu. Sonra diğerleri taşlarla sopalarla vurmaya başladılar. Kurşun yağdırdılar üstüne. Ali Rıza oracıkta can verdi. Babasının ardın-

dan koşmuştu lise öğrencisi Sebahat. Babasının cesedine sarıldığında Sebahatı da oracıkta gözünü kırpmadan katletti katiller.

Hacı Veli'nin akibeti de abisi gibi oldu. Onu da evden zorla çıkarıp hep beraber kapının önünde hunharca katlettiler.

Anne Ayşe ve oğlu Mehmet'i kaçmaya çalışırken sokakta yakalamıştı saldırganlar.

Ayşenin kafasına taş ve sopalarla vurup yere yıkmışlar, üzerine silahla ateş etmişler, sol elinden yaralamışlar ve öldü diye bırakmışlardı.

Saldırganlar şimdi öğretmenin evinde ganimet arayışına başlamışlardı. Odalardan birinde elbise dolabını araştırırken dolapta saklanan gelin Yeter fırlayıp çıkmış ve kaçmaya başlamıştı. Ganimet arayıcısı elindeki dehre ile vursa o evden çıkıp bahçe duvarını atlayarak kaçmaya çalışmıştı. Bu sırada ardından atılan bir kurşunla omzundan vurulup yaralanmıştı.

Çevredeki komşularından birinin evine sığınmak istemiş, komşu kapıyı açıp evine almamıştı onu.

Yeter de tekrar saldırganların eline düşmüştü.

Yeteri yakalayan saldırganlar "Türk müsün, gavur musun" diye sorguya çekiyorlardı onu. O da "Türküm, buraya yeni gelin geldim" cevabını vermişti. Onu tekrar eve getirmişlerdi. Saldırganlardan bazıları "bırakalım bu Türk'müş" diyor bazıları da öldürmekte ısrar ediyordu.

Yeter üstündeki altınları alıp onu tekrar sokağa çıkardılar.

Saldırganlar Mehmet'i de yakalamış çok kalabalık bir grup ortasına alıp vahşice dövüyordu.

Saldırganlar Mehmet'e, gelin Yeter'i göstererek "bu neyin olur" diye sormuşlar, "amcamın karısıdır, yeni gelin geldi onu öldürmeyin" cevabını almışlardı. Yeterin sünni ve türk-lüğüne kanaat getirip bırakmışlardı onu.

Lise öğrencisi mehmet'e ise yaşama hakkı tanımadılar. O da büyüyünce Alevi dostu bir komünist olabilirdi. Yaralı bedenini Yeşilyurt Cami'sinin sokağına sürüklediler. Orada silah-

larını Mehmet'in üzerine ateşlediler. Gencecik bedeni al kanlara boyandı.

Katiller "buranın işi tamam, bunların işini bitirdik" diyerek bir başka hedefe doğru yöneldiler.

Ayşe öldü diye bırakılmıştı sokak ortasında kanlar içinde. O anlatıyor yaşadıklarını:

“Dumlupınar mahallesi Neyzen sokakta oturmaktaydık. Cumartesi günü öğleden sonra ellerinde balta, av tüfeği, sopa, kazma, tahra, et keseri, tabanca olan kalabalık bir grubun evimize doğru geldiğini görünce, kapılan kilitleyerek misafir odasında toplandık.

Saldırganların bizim evimizi aradıklarını “hangisi, hangisi” diye sorduklarını duyduk.

Saldırganları, evin damına çıkarak “Alevi, Komünist dışarı çık” diye bağıldılar. Daha sonra evin damından aşağıya inerek, kapı ve pencereleri kırıp silah sıkarak içeri girdiler. Evde bulunan herkes banyo aralığında toplanmıştı. Kocasını öğretmeni Ali Rıza ellerini havaya kaldırarak “teslimim, çocuklarıma aileme dokunmayın, ne yapacaksanız bana yapın” dedi. Gurubun başındaki yaşlı bir şahsın “bunları teslim alın” demesi üzerine saldırganlardan bir kısmı oğlum Mehmet'i evden dışarı çekmeye başladılar. Kocamla birlikte oğlumu bırakmamak için arkasından sarıldık. Bu defa saldırganlar oğlum Mehmeti bırakarak, kocam Ali Rıza'yı dışarı çıkardılar. Ellerindeki keserlerle kafasına vurarak yere serdiler.

Evden kaçmak isterken saldırganlar beni yakalayıp tekrar eve getirdiler. Bunlardan 50 - 60 yaşlarında sakallı bir saldırgan durmadan küfür ederek et keseri ile başına vurdu. Yere düşüp bayılmışım. O zaman saldırganlar üzerime silahla ateş etmiş ve öldü diye bırakmışlar.’

Evden tek canlı çıkan Yeter anlatıyor:

“Ali Rıza öğretmeni kaynım olur. Onun polis memuru olan kardeşi Hacı Veliyle yeni evliyiz.

Kaynım Ali Rıza'nın evinde kaldığımız Cumartesi günü öğleden sonra tahminen saat 15:00 sıralarında ellerinde balta, sopa, tahta, av tüfeği bulunan saldırganlar, oturduğumuz evin önüne geldiler. 'İşte sarı öğretmen Ali Rıza'nın evi' diye bağırdılar.

Dışarıdan evi kurşun yağmuruna tuttular. Bir kısmı dama çıkarak bacaları yıkmaya başladı. Sonra oturduğumuz evin kapısını, duvarlarımı, kazma ve baltayla kırarak, sökerek içeriye girdiler.

Ben, odada bulunan elbise dolabının içine girdim, saklandım. Saldırganlardan bazıları ellerindeki tahra ile dolaba vurmaya başladılar. 'Aman ben varım diye bağırarak ve ağlayarak dışarıya çıktım. Tahra ile bana vurmak isterken, elimi önüne siper ettim. Elim ve kolum ağır yaralandı. Bir ara fırsat bulup dışarıya doğru kaçarken kaynım öğretmen Ali Rıza, karısı Ayşe ve kızı Sebahat'm orada yerde yattıklarını, üzerlerinde televizyon, biriket, taş, tahta parçalarının bulunduğunu, her taraflarının kan olduğunu görüp üzerlerine düştüm.

Sonra kendime geldim ve kalktım, aşağıya doğru kaçmaya başladım. Arkadan tüfekte ateş ettiler, omuzumdan yaralandım.

Sokakta birkaç evin kapışım dövdüm, hiçbirini içeri almadı. Arkamdan koşarak beni yakaladılar; evdeki ölülerin yanına götürdüler. 'Türk müsün, gavur musun? diye sorguya çektiler. Yaralarımın kan akıyordu. Ben de 'Türkümlü, buraya yeni gelin geldim dedim. Birisi 'Bırakalım, bu Türkmüş' dedi. Bazıları da 'Elimize geçmişken öldürelim' diyordu. Üzerimdeki bilezik, küpe ve altınlarımı aldılar. Sonra beni aşağı indirerek caddeye doğru götürdüler. Cadde üzerinde Ali Rıza öğretmenin oğlu Mehmet'i sopa ve kalaslarla dövüyorlardı. Bir saldırgan, Mehmet'e 'Bu senin neyin oluyor?' diye sordu. O da, 'Benim amcamın karısıdır, yeni gelin geldi. Onu öldürmeyin' dedi. Beni orada bıraktılar.'

ZAVALLI ELİF

Dumlupınar'dasaldırganları işleri daha bitmemişti.

Hava kararmak üzereyken ellerinde sopa, gaz bidonları, av tüfekleri olan 500-600 kişilik bir grup "Alevilerin, komünistlerin evi burası, vurun, öldürün" diye bağırıp, evleri yakıp yıkarak, şehir tarafından Orman dairesi altındaki bölgede oturan Baltaların evine doğru yürüyüşe geçmişlerdi.

Kalabalığın başında Ferik lakabıyla anılan Perihan bulunuyordu.

Ferik Perihan 'komünistlerin kürtlerin evi burası' diyerek Alevilerin evlerini gösteriyordu. Oysa Ferik Baltaların yakın komşusuydu. Yıllardır Elif'le komşuluk yapıyorlardı. Saldırganların arasında yer alan Hüseyin'de Baltaların küçük oğlu Şerif'le sınıf arkadaşıydı.

Saldırganların geldiğini uzaktan farkedenden Şerif, babası M. Ali, dayısı Ali ve dayısının oğlu Mehmet evlerini ter ederek tarlalara doğru kaçmışlardı.

Saldırganlar onların peşisıra kurşun yağdırsalar da vuramamışlardı onları.

Saldırganların Baltaların evini sordukları bir komşuları onlara engel olmaya çalıştığında "senin kanında bozukluk var, burada Aleviler oturuyormuş, onları göster" denilerek dövülmüşlerdi adamı.

Saldırganlar evi kuşatmışlar, taşıyarak camları kırmışlar, gazyağına buladıkları paçavraları evin içine atarak evi tutuşturmuşlardı.

Elif daha fazla kalamamıştı yanan evde. Dışarı çıktığında onu yakalayan saldırganlar önlerine katıp dövmeye başlamışlardı.

Bir ara saldırganların elinden kaçan Elif, komşusu Bekir'in evine sığınmış ve "beni kurtar Bekir Amca" diye yalvarmış, Bekir, Elif'i kendi evinden bir başka eve geçirmişti. Saldırganlar "bu kadim niye bıraktınız, bu kadın komünisttir" diye aramaya devam ediyorlardı. Sonunda çevre evlere girerek Elif'i arayıp bulmuşlardı. Saldırganlardan ikisi ellerindeki av

tüfeğinin dipçığı ile vurarak yere düşürdüler Elif'i. Diğerleri de başına üşüşürler.

Bayılmıştır, yaralıdır Elif. Daha sonra hangi eziyetler yapılır ona bilinmez. Cesedi bir evin bodrumunda tamamen yanmış vaziyette bulunacaktır.

TALİHSİZ ALEVİLER

KATİL KÖYLÜLER

Evlerinin saldırıya uğrayacağını görüp hızla evlerini terk etmişlerdi. Arkalarından atılan silahların ise yalnızca sesini duymuşlardı.

Geceyi tarlalarda geçirdiler. Soğuktu fakat yaşama telaşı insanı canlı tutuyordu.

Sabah olmuştu. Arazide Alevilere baskın yapmak üzere Maraş'a giden Önsen Köylülerince etrafları çevrilip derdert edildiler.

Köylüler "dört Alevi de bizim olsun" diyerek işlerini bitirmek üzere onları köye götürdüler.

Köy kahvesinde onlara ne yapılacağı konuşulur.

Köylülerden Yaşar onlara sahip çıkıp engel olur öldürülmelerine. Onları gece evinde misafir eder.

Pazartesi sabahı köyün dışına çıkararak yolcu eder.

Onları yakalayıp köye getirmiş olanlar peşlerini bırakmak istemezler. Bir traktöre binip yakalamak için yola çıkarlar.

Bu şahıslar Dadağlı köyünden gelen bir gurup kişiyi de traktörlerine alırlar. Önsen köylülerinin 4 Aleviyi öldürmeye gittiklerim söylemeleri üzerine traktöre aldıkları şahıslardan Hüseyin 'bu insanları tanıdığını, bir tanesinin sınıf arkadaşı olduğunu, cumartesi günü evlerini' yaktıklarını söyler.

Kahramanmaraş'a doğru Aksu'yu geçtikten sonra kurbanlarını görüp traktörden inerek kovalamaya başlarlar.

Çoban Kazım yardımıyla Mehmet Ali, Mehmet ve Ali'yi yakalarlar. Çaldıkların içine saklanan Şerif'i ele geçiremezler.

Ellerinde silahları ile yol üstünde çembere aldıkları üç canı sorgulamaya başlar katiller. Mehmet Ali'den kelimeyi şahadet getirmesini isterler. O kelimeyi şahadet getirir. Bu kez de “Müslüman mısın” diye sorarlar. Mehmet Ali “Elhamdülühah müslümanım” diye cevap verir. Bu kelimenin ne anlama geldiğini sorduklarında ise cevap veremez. Onun bu şekil Müslümanlığına çok sinirlenen sorguculardan Faruk elindeki tüfekle iki el ateş eder, Mehmet Ali bileğinden ve göğsünden yaralanır.

Elindeki çiftesini tekrar dolduran Faruk bu defa Mehmet ve Ali'ye ateş eder. Onu diğer katil köylüler izler. Hacı, Remzi, Kirik ve diğerleri tüm mermilerini üç canın üstüne boşaltırlar. Üç Alevi'yi katletmiş cennetliklerini kazanmışlardı.

Üç canın cesetleri bir hafta sonra Kürt Mahmud'un çiftliği civarında Aksu nehrinin 400-500 metre yakınındaki bir su arkında bulunacaktı.

Mahalledeki yakılan Alevi evlerini söndürmek için gelen itfaiye araçlarına saldırganlar müdahale etmişler ve böylece Alevi evleri yanıp harap olmuştur

Dumlupmar Mahallesinde 8 can katledilir.

Bunların ikisi kadın: Elif ve Sebahat. Katledilen iki çocukta iki Mehmet'tir.

Valilik ise şu saptamayı yapmakta hiç beis görmemişti.

23.12.1978 cumartesi günü Dumlupmar Mahallesinde de hiçbir tertibat alınmamış, mahalledeki Aleviler, kendi kaderleriyle başbaşa kalmışlardır.

Ölümler 24.12.1978 günü toplanmıştır.

Valilik birbirine bitisik Sakarya ve Yenimahalle sakinlerinin

Yenimahalle aynı zamanda saldırganların da merkezi sayılır-

İşlerine carsambadan başlamışlardı. Carsamba akşamı Ada

Yenimahalleli saldırganlar Cuma gününü de işbaşı yapmışlardı

taş ve sopalarla saldırarak engel olmuşlar, çok sayıda insanı yaralayıp ortalığı savaş alanına çevirmişlerdi.

Akşamüzeri mahalleye dönen saldırganlar “komünistler Moskovaya, müslüman Türkiye” diye sloganlar atarak mahalle içinde, sokak aralarında dolaşmış ve Alevilerin oturduğu bazı evleri de taşlamışlardı.

SALDIRI HAZIRLIK TOPLANTISI

Aynı gece saldırganlardan 20-30 kişilik bir grup ile dışardan gelen reis diye seslenilen bazı kişilerin de bulunduğu bir grup Mahallede Ökkeş’in evinde toplanmışlardı.

Toplantıda saldırganlar yarın yapacakları işleri konusunda kararlar alacaklardı.

Öncelikle mahallede bulunan ve alevi olarak tanınan kişilerin adları ve evleri saptanmıştı. Saldırılarda kullanılacak silah, dinamit gazyağı, sopa gibi silahların nasıl ve kimler tarafından temin edilip hangi evlerde muhafaza edileceği olay sırasında bunların nesil dağıtılacağı hususları kararlaştırılmıştı.

Toplantıda alınan karar uyarınca aynı gece Milcan’a ait kamyon ve Ahmet’e ait otomobille siah, dinamit, gazyağı, getirilip Ahmet ve Şevket’e ait evlerde saklanmıştı.

Yenimahallede gün erken başlamıştı.

Gece yapılan toplantıda alınan karar uyarınca; mahalle aralarına dağdan elebaşları insanları slogan atarak teşvik ve tahrik ile gruplar oluşturma peşindeydiler.

Cumartesi sabah 08.00-08.30 sıralarında, ellerinde üç hilalli bayrak, kırma av tüfeği, taş, sopa, satır, bazılarında Kuran olan kalabalık bir topluluk “Müslüman Türkiye, kahrolsun Komünistler, Komünistler Moskova’ya, Alevilere ölüm, Maraş Alevilere mezar olacak, Alevilerin yeri burası değil, Alevileri sürgün edeceğiz, Kahramanmaraş’tan temizleyeceğiz, Alevilere ölüm, Maraş ovası Müslüman yuvası, bizim lideri-

miz içimizde sizinki nerede, Ecevit gelsin sizi kurtarsın” diye sloganlar atarak Yenimahallenin yukarı tarafından gelerek, su kanalının yanındaki Uzunada caddesini takiben aşağıya doğru gitmişlerdi,

Saat 09.00-10.00 sıralarında Yenimahalle Refet Efendi caddesi ile kanal boyunu takip eden Uzunada caddesinin kesiştiği meydana bakan bakkal Hayretin ve Cuma’nın dükkanları ve Mücan’ın odun deposunun önünde çeşitli gruplar toplanmaya başlanmışlardı. Kamyon, taksi ve yük motosikletleri civardaki evlere devamlı gidip gelmekteydiler.

Oluşturulan bu küçük gruplar birleşerek önceden saptandığı üzere; Derya ve Sahil sokağın kesiştiği meydana toplanıyorlardı.

Gelen gruplara bu meydana bulunan Mücan’a ait odun deposundan sopa tedariki yapıyordu.

Yine saat 10.00 sıralarında Sakarya Mahallesi Hülya Sokak ile Cevher sokağın kesiştikleri yerde bulunan Çınarlı camii önünde toplanan gruplar ellerinde kılıç, demir, sopalar, kavak sopalan, baltalar, taşlar, av tüfekleri, bellerinde kütüklükler olduğu halde ve “komünistler Moskovaya, müslüman Türkiye, aleviler Moskovaya, Alevilerin yeri burası değil, Alevileri sürgün edeceğiz, Kahramanmaraştan temizleyeceğiz, Alevüere ölüm Maraş ovası Müslüman yuvası, bizim liderimiz içimizde sizinki nerede, Ecevit gelsin sizi kurtarsın” diye sloganlar atarak saat 11.00 sıralarında Sakarya mahallesi 3. Selim sokağına girmişlerdi.

Bu saldırgan grubun önünde elebaşlarının yüzlerinde maske bulunmaktaydı.

Sabah saat 07.00’den itibaren Yenimahalle’nin batısındaki itfaiye meydanı ve çarşı karakolu civarında görevlendirilen

zırhlı tugaya mensup askerler birkaç saat geçmeden başka görev için mahalleden alınmıştı.

Saldırganlar Hülya sokakta slogan atıp yürürken evinin balkonunda bulunan Naime ellerini kaldırıp “durun” diyerek bu topluluğu durdurmuş, sokaktaki komşu Alevi evlerini tek tek göstererek, “müslüman olan dinini, milletini seven Alevilerin üstüne yürüsün” diye bağırarak ve topluluğu alkışlamıştı.

Saldırganlar içlerinde bulunan bir ihtiyarların “yazık dokunmayın, dul kadındır” demesine rağmen Habibe’nin, yine aynı ihtiyarın “bu eve kanşmayın, bu adamlar olaylara karışmaz” demelerine rağmen Cindoruk ve Arıkuş’un evlerini taşlayarak Yenimahalleye doğru gitmişlerdi.

Yine Sakarya Mahallesi Refah sokağa ellerinde silah, taş, sopa ve üç hilalli bayrak olan kalabalık bir saldırgan gurubu gelmiş “komünistler Moskovaya, katil iktidar” diye slogan atarak Dinçlerin evini taşladıktan sonra Yenimahalle’ye doğru gitmişti.

Yenimahallenin üst tarafından gelip, Uzunada caddesini takiben aşağıya doğru inen grup, Islıkçı köprüsünün orada bir süre durmuş ve yolda rastladıkları kimseleri de bağırarak çağırmaya başlamıştı. Bu gruba şehir merkezinden ellerinde Türk bayrakları olduğu halde

“komünistler Moskovaya, Türkeş burada, Ecevit nerede” sloganları atarak gelen ve Durdu’ya ait hıvardaki odunları kendilerine silah yapıpandığı bir saldırgan grup katılmıştı.

Tekrar yukarıya doğru yürümeye başlayan bu saldırganlar Çınarlı camii önünde toplandıktan sonra yürüyüşe geçerek Yenimahalle Refet Efendi caddesi ile Uzunada caddesinin kesiştikleri meydana birleşmişlerdi.

Bu meydana bakan bakkal dükkanlarının ve odun deposunun önünde beklemekte olan saldırganlara diğerlerinin de katılmasıyla çok daha büyük bir saldırgan topluluk oluşmuştu.

Hedefleri tam karşılarında bulunmaktaydı.

Meydana bakan Milcan'ın odun deposunun karşısında, Cuma'nın bakkal dükkanının bitişiğinde bulunan iki katlı evin alt katında İlköğretmen müfettişi Süleyman, üst katında ise ev sahibi Musa oturmaktaydı.

Akşam toplantıda ilk hedef olarak bu ev seçilmiş ve ilk olarak bu evin imhası kararlaştırılmıştı.

Süleyman Hoca'nın oturduğu alt katın giriş kapısı Refet Efendi Caddesi tarafındaydı ve meydana bakıyordu.

Musa Hoca'nın oturduğu üst katın giriş kapısı ise arka tarafta bulunuyor eve buraya dışardan merdivenle çıkılıyordu. Evin arka tarafındaki arsada Musa Hoca'nın arabası ve traktörü bulunuyordu.

Süleyman Hoca ekmek almak için sabah Cuma'nın dükkanına gittiğinde Cuma alaylı bir dille 'ekmeği ne yapacaksın Hoca, zaten iki saat sonra öleceksin' demişti. O saat işte bu saatti.

Maskeli elebaşlarının işareti üzerine Saat 11.30 sıralarında 'Maraş Alevilere mezar olacak, Komünistler Moskovaya' sloganları atılarak Milcan'ın odun deposundan, yanındaki kulübeden öğretmenlerin evi kurşun yağmuruna tutulmaya başlandı.

Atışa ara verildiğinde "Alevilere hücum, Eceviti çağının sizi kurtarsın" sloganları atan bir grup öncü saldırgan bahçe duvarını atlayarak alt katta bulunan Süleyman Hoca'nın evine doğru saldırıya geçeceklerdi..

Evin pencerelerini taşla kırmaya başlamışlardı. Kırdıkları camlardan içeriye gazlı meşaleler, gazyağına bulanmış paçavralar, benzin şişeleri, dinamitler atıyorlardı. Eşyalar tutuşmuş, odalar, salon alev almıştı.

Süleyman Hoca çocuklarını daha korunaklı olan evin banyo ve tuvalet önündeki kısmına toplamıştı.

Kendisi eşi Gülnaz ile salondaki odalardaki yangını söndürmeye çalışıyordu.

Süleyman Hoca bir gün önceden yapılan evi terk etme teklifini uygun bulmamış, tek bir tabancayla kendisini savunabileceğini düşünmüş, saldırıların bu boyuta varacağını öngörememişti.

Saldırı tüm şiddetiyle devam ediyordu. Hoca saldırganların güçlerini, nereden ateş ettiklerini öğrenmek amacıyla bir ara elinde silahı ile somyanın üzerine çıkarak dışanya bakmaya çalıştığı anda ateş sonucu kamından yaralandı.

Bu arada evin etrafını çeviren saldırganlardan ikisi arka tarafta bulunan mutfağın pencere demirini keserek içeri girmişti. Hocaya teslim ol diye bağıryorlardı. Hoca “çoluğumla çocuğumla teslim oluyorum, garantinizi gösterirseniz dışanya çıkacağım” diye cevap vermişti. Bunların açtıkları giriş kapısından saldırganlar evin içine dolmuşlardı. Süleyman Hocanın elindeki tabancayı 8-9 yaşlarındaki bir çocuk almıştı.

Saldırı sürüyordu. Hocanın “teslim olduk, daha ne istiyorsunuz” demesi üzerine evin içine giren saldırganlar dışandakilere “artık teslim oldu, ateşi kesin” diye bağırmışlardı.

Eve giren saldırganlar ellerindeki sopalarla Süleyman Hocayı saldırmışlardı. Kimisi de silahlarını ateşleyip katletmişlerdi onu. Salonun ortasındaki halının üstünde düşmüştü cansız bedeni.

Evin küçük kızı daha okula bile gitmeyen Hürriyet babasının kanlar içindeki cesedine sarılmış feryat ediyordu. Küçük kızın bu haline, bu feryadına saldırganlar kahkahalarla gülmüşlerdi.

Saldırganlar evin her odasına gaz dökerek tutuşturmuşlar, evin her tarafı yanmaya başlamıştı.

Salondaki halı da ateş alınca üzerinde bulunan Süleyman hocanın cansız bedeni de yanmaya başlamıştı.

Hocanın cesedini eşi Gülnaz ve kızları yanmaktan kurtarmak için dış kapıya doğru çekmeye çalışıyorlardı. Saldırganlar buna engel olmuştu. Vahşet son haddine varmıştı. “Orospular, bırakın kafir yansın, Ecevit gelsin sizi kurtarsın” diye bağırarak saldırganlar cesedi tekrar ateşin doğru sürüklemişlerdi.

Hocanın kızı Nursel “köpekler” diye bağırmıştı, köpekler. Bu kez ona saldırmışlardı dör bir taraftan.

Eşi ve çocukları küfürlerle, dayağa, saldırıya direnerek Hocanın cesedini çeke çeke dışarıya çıkararak yanmaktan kurtarmışlardı.

Hocanın eşi Gülnaz yüzüstü yatan cesedi çevirmeye çalışmış, gücü yetmeyince çevresindeki saldırganlara “yardım edin bana, şu ölüyü ters çevirelim” diye yalvarmışsa da “git, Karaoğlanınızı çağır, gelsin size yardım etsin, cevabını almıştı.

Bu arada saldırganlardan birisi Gülnaz’ın üzerine gaz döküp çakmağını çakmış, diğerleri de taş ve sopalarla vurmaya başlamışlardı.

O anda nasıl olduğunu bilmiyordu ama Gülnaz saldırganların elinden kaçabilmiş ve bir komşularına sığınmıştı.

Babalarının cansız bedenini dışarıya çıkaran Hocanın üç kızı Nursel, Birgül ve Songül dışarda bir saldırgan grup tarafından dövüle dövüle, sürüklene sürüklene, sokak sokak gezdirilmeye başlanılmıştı. Saldırganlar kızlara maddi manevi olmadık eziyetler yapıyorlardı. Elinde et keseri ile eve saldıran grupların başında olan ve yanındaki ikisi sakallı üç kişi ile beraber “yakın yakın” diyerek topluluğu devamlı olarak tahrik ve idare eden Mahmut kızlara “sizin hesabınızı daha sonra göreceğiz, alevilerin son günü, boynunuzu vuracağız” diye bağıırıyordu.. Önlere kattıkları kızlara sopalarla vuruyor kızların pijamalarını indiriyor, çeşitli sarkıntılıklar yapıyorlardı.

Saldırganlar kızları sokak sokak gezdirip Çerkezler semtine kadar götürmüşler, Nursel'in Eğitim Enstitüsünden arkadaşı olan Ramazan burada onları saldırganları elinden alacaktı.

Nursel kurtulduğuna sevinememiş arkadaşının yakasına sarılarak "katiller, alçaklar' babamı öldürdüler, evimizi yaktılar" diye feryat etmişti. Ramazan'ın cevabı çok manidar olmuştu: "Nursel, olacakları biliyordum, fakat bu kadar olacağını bilmiyordum, asıl hedefleri siz değildiniz, Musa Hoca idi"cevabını vermişti.

Hocanın kızları Ramazan'ın evinde bir başka arkadaşlarının evine geçmişlerdi.

Bu sırada onları sokakta gören mahalleden bazı komşu kadınlar "bunların kökünün sonu gelsin! Kahpeler, orospular! Ecevit gelsin sizi kurtarsın! Sizin gibi Alevileri biz ne yapacağız, komünistler" diye arkalarından bağırmışlardı.

Süleyman Hoca'nın kızları Nursel ve Songül'ün ağzından tutanaklara yansıyanlar:

"Yenimahalle Refet Efendi Caddesinde, Musa Suna 'mn evinin alt katmda oturuyorduk. Olaylardan bir hafta kadar önce, ellerinde defter, kalem olan iki şahıs geldi. 'Nüfus sayımı için evlerin numaralarını yeniden belirliyoruz. Kaç kişi oturduklarını yazıyoruz 'dediler. Sonra kapımıza 12/A numarasını yazdılar yanına işaret koydular.

22.12.1978 Cuma günü akşamı mahallede büyük bir topluluk oluştu. Arka sokakta oturan Ço- kuçkunların taksisinin gecelenin sayısız gidiş-geliş yaptığını gördük.

Cumartesi sabahı saat 08:00 sıralannda ellerinde kırma av tüfeği, taş, sopa, satır, Kuran bulunan 300-400 kişilik saldırgan grubu, 'Müslüman Türkiye, kahrolsun komünistler, Alevilere ölüm' diye bağırıyordu. Evimizin önünden geçip aşığıya doğru gittiler. Bitişliğimizdeki odun deposundan da bu kalabalığa odun dağıttılar. Saat 11:30 sıralannda evimize saldırdılar. Korkudan hepimiz banyo ve tuvalet arasına sığmdık.

Evin camlarını taşla kırıp içeriye gazlı meşaleler attılar, yatak odasına attıkları bombanın patlamasıyla yangın çıktı. Söndürmeye çalışırken, bu sefer kurşun yağmuruna tutulduk. Bu sırada babam somyanın üstüne çıkıp dışarıya bakarken atılan kurşunla karnından yaralandı, yere düştü. Mutfağın pencere demirini testere ile kesen saldırganlardan ikisi içeri girdi ve babama teslim olmasını söyledi. Babam yaralıydı ve yerde yatıyordu. ‘Çocuklarımla teslim oluyorum. Garanti verirsiniz dışarıya da çıkacağım’ dedi. Bu sırada kapıyı açtılar, içeriye doldular. Babam, ‘Teslim olduk, daha ne istiyorsunuz?’ dedi. İçeriye giren saldırganlardan biri, elindeki tüfek ve sopayla yaralı babamı dövmeye başladı. Arkasından silah sesi geldi. Annem ‘Öldürdünüz ’ diye bağırmaya başlayınca, saklandığımız yerden çıktık. Babam kanlar içinde yerde yatıyordu. Saldırganlar, küçük kız kardeşim Hürriyet’in, babama sarılarak ağlamasıyla alay ederek gülüşüyorlardı. Sonra evin her tarafına gaz, benzin dökerek ateşe verdiler. Odalar ve salon alev alev yanıyordu. Babamın cesedini yanmaması için dışarı çıkarmaya çalışıyorduk. Saldırganlar ise ‘Bırakın kafir yansın ’ diye bağırıyorlardı. Sonra cesedi ateşe doğru çektiler. Bizi de sopayla dövmeye başladılar. Bizi evden çıkardılar, sokaklarda gezdirmeye başladılar. Bu arada pijamalarımızı aşağıya indiriyor, çirkin davranış ve hakaretlerde bulunuyorlardı. Topluluğun başında bulunan sakallı Mahmut’un elinde et satın bulunuyordu. Bizi, ‘Sizin hesabınızı daha sonra göreceğiz. Alevilerin son günü, boynunuzu vuracağız’ diyerek korkuturken topluluğu da sürekli tahrik ediyordu. Bu şahsın yanında iki tane daha sakallı şahısla sarı bııklı bir şahıs bulunuyordu. Topluluğun kışkırtılmasında bunlar da rol alıyordu. Bizi Namık Kemal Mahallesi Çerkezler Semtine götürdüler. Topluluktan birinin, ‘Müslüman olan kızlara dokunmayın’ demesi üzerine, Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ramazan, bizi topluluğun elinden aldı ve evlerine götürdü. Saldırganlar yeniden bizim eve doğru yöneldiler. Bizi yeniden götürmeye

çalıştılar, yalvardık, bizi bıraktılar. Sınıf arkadaşım Hacer'in evine gittik. O sırada kadınlı-erkekli bir grup arkamızdan, 'Bunların kökünün sonu gelsin, kahpeler, orospular, Ecevit gelsin sizi kurtarsın, sizin gibi Alevileri biz ne yapacağız, komünistler' diye bağırıyor ve hakaret ediyordu. En sonunda, olay bölgesine gelen bir askeri araçla vilayete götürüldük.'

Sıra Ramazan'ın asıl hedef dediği Süleyman Hocanın üst katında oturan ev sahibi Musa'nın evine gelmişti.

YARDIMA KOŞAN FUNDA

Süleyman hocanın alt kattaki evini tahrip eden saldırganlar daha da kalabalıklaşmış olarak bu defa üst kattaki Musa Hocanın evine saldırıya geçmişlerdi.

İlköğretim müfettişi Süleyman Hocanın evine ön taraftan yapılan saldırılar devam ederken evin arka tarafından elinde tüfegi ile Musa Hocanın adaşı Funda evde hamile karısını yalnız bırakarak komşusu dostu Musa'nın yardımına koşmuştu.

Musa Hocanın eşi Elif de arka tarafa çıkarak komşulara "imdat siz müslüman değil misiniz, biz hangi gavurdan geldik, hiç olmazsa biriniz bizi kurtarın" diye sitemle bağırıyordu.

Arka taraftan, komşuları olan Münevver, Eliflerin evine merdiven dayayarak yardım etmek istemişti.

Bu arada bahçe kapısından içeriye giren birinin yüzü mendille bağlı beş saldırgan "çekil moruk seni de öldürürüz" diyerek yaşlı kadını bir kenara iterek yardıma engel olmuşlar ve evin arka tarafındaki avluda mevzilenmişlerdi.

Refet Efendi Caddesi tarafındaki oduncu Milcan'm deposuna, bitişikteki Cuma'nın damına, arka tarafındaki Münevver'in bahçe duvarına, yan taraftaki Şeker Mehmet'in evine, Hanifi'nin bahçe duvarına mevzilenen silahlı saldırganlar evi sürekli olarak ateş altına almışlardı.

Bir kısım saldırgan da evin arka tarafındaki boş arsada bulunan Musa Hoca'ya ait otomobil ile traktörün önce lastiklerini ateş ederek patlatmışlar ve daha sonra da otomobilde bir tane CHP bayrağı ve Ecevit'in fotoğrafını bulunca "anasını avradını skttiğimin komünisti, Halk partisinin bayrağı var arabasında, bizim Türkesimiz burada, sizin Karaoğlanınız nerede, gelsin sizi kurtarsın" diye bağırarak her iki aracı da devirip üzerine gaz dökerek yakmışlardı.

Diğer birkısım saldırgan da eve şişe içinde gaz, benzin, dinamit, yanmış meşaleler atmışlardı.

Bu sırada eve yardıma gelen Funda'da silahı ile dışarıya zaman zaman ateş ederek saldırganları geriletmeye çalışıyordu. Saldırganlar evdekileri katletmekte kararlıydı. Sayıları çok fazlaydı. Her türlü silahı kullanıyorlardı.

Saldırganlar eve dinamit atılacağı sırada "kaçın, dinamit patlayacak" diye bağırmakta, patlama olduktan sonra tekrar saldırıya geçmektedirler.

Civar sokaktaki evlerde bulunan kadınlar tarafından saldırganlara sürekli gaz bidonları ve patlayıcı madde getiriliyordu. Funda'nın savunma amaçlı sıkıdığı kurşunlar olmasa saldırganlar çoktan eve girmiş olacaktı.

Musa Hoca'nın evi oldukça kalabalıktı. Ondan fazla insan vardı evde. Kurşunlardan, taşlardan, ateşli meşalelerden kendilerini koruma telaşındaydılar.

Gazyağına bulanıp ateşlenerek içeri atılan paçavralar odalardaki eşyaları tutuşturmuştu. Odalarda çıkan yangınları söndürülmeye çalışmaları fayda vermiyordu. Evin bir tarafını ateş sarmıştı. O zaman evde bulunanlar yangından kaçmak için arka tarafa geçmişlerdi.

Saldırganlar devamlı olarak "çıkın dışarıya, bizi ne oyalıyorsunuz, sonunda öleceksiniz, teslim olun,, diye bağırıyorlardı.

Musa Hoca'nın eşi Elif vicdan sahibi biri çıkar düşüncesiyle feryat ediyordu. "Kardeşler yapmayın bu vicdansızlığı, biz de müslümanız, yarın pişman olursunuz, bizim ölümümüzde ne

var, biz ölürüz geri kalanlar yine beraber yaşayacak yapmayın bunu!” Saldırganlar Elif’in yakarışını “anasım avradım skttiğimin orospusu, sen daha ne konuşuyorsun, neren müslüman senin Eşhedü çek bakalım” diyerek tersliyorlardı. Elif Kelime-i şahadet getirse de bu saldırganlar için bir anlam ifade etmiyor onlar saldırılarına devam ediyorlardı.

Hocanın oğlu Ali arka balkon kapısını açıp dışarıya bakmıştı. Kapının açılıp birisinin baktığını gören bireketçi Yusuf “Allahını seven buraya gelsin, içerisi adam dolu” diye bağırarak yanına gelen diğer bir saldırgandan aldığı silahla evin alt giriş kapısının oraya inerek balkona doğru ateş etmişti. Bir başka saldırgan da içeriye dinamit atmıştı.

Bahçeye giren saldırganlar “size birşey yapmayacağız, dışarı çıkın teslim olun” diye bağırıyorlardı.

Evin içinde yangın büyümüşü. Çaresizce inandılar bu sözlerle.

Kurtulsunlar diye liseli iki genç çocuk, Mehmet ve Fidan’ı elleri başlarının üzerinde balkona çıkardılar.

Çıkar çıkmazda karşı komşuları Şeker Mehmet’in evinden atılan kurşunların hedefi oldular. Oracıkta yaşamını yitirdi Aziz. Fidan’sa ağır yaralanmıştı. İçeri çektiler onu. Tek kurşun gelmeyen yer bnyo idi. Oraya aldılar. Dayanamadı Fidan. O da hayata gözlerini yumdu. Ağıtlar, feryatlar kaplamıştı evin içini.

Birketçi Yusuf saldırganlara öncülük etmekteydi.

Merdiveni çıkararak oradaki çiçek saksılarını devirip evin içine ateş açıyordu. Bir saldırgan tarafından kendisine verilen gaz bidonunu balkona atmış, arkasından merdivenleri çıkan 10-15 yaşlarında diğer bir saldırgan balkona dinamit atarak bu gazı tutuşturmuştu.

Birketçi Yusuf “bunlar banyoya girmişler, oraya da bir bomba atakta kurtulak” diye bağırarak dinamit istiyordu.

Funda'nın mermileri bitmişti. Bir çare bulmak amacıyla evin içinde dört dönüyordu. Merdiven başına kadar çıkan Biriketçi silahını ateşleyerek evin ortasında katletti Funda'yı.

ÖNCE BENİ ÖLDÜRÜN

Perişandı, bir çare arıyordu Elif. Tekrar balkona çıkarak fer-yat etmeye başladı “hiç anneniz bacınız yok mu, vicdanınız yok mu, yavrularım hep öldü, yeter artık müslüman değil misiniz, niye bunu yapıyorsunuz, önce bana sıkın, işte önce beni öldürün”

Saldırganlar, “hayır sana sıkılmayacağız, daha senin sıran var, teslim ol, silahı at” bize diye bağırdılar ona.

Elif Funda'nın silahını attı saldırganlara. Teslim olun, aşağıya inin diye bağırdılar tekrar.

Elif “hayır size güvenmiyorum, merdivenden inemem, siz gelin bizi yukarıda teslim alın, karılarınız üçten dokuza kadar boş olsun diye yemin ederseniz size güvenirim” deyince aşağıda bulunan saldırganlar hep birden “yemin ederiz, kanlarımız üçten dokuza boş olsun, size birşey yapmayacağız” diyerek merdivenlerden yukarıya çıkmaya başlamışlardı.

Elifle saldırganlar arasında bu konuşmalar olurken salonda bulunan sekiz aylık hamüe gelin Esmâ komşu Cuma'nın evinin damında bulunan yüzü maskeli bir saldırgan tarafından yapılan atışla kanlar içinde yere düşmüştü. Damdan saldırganları arasına inen katil “ben bir kızılbaşı vurdum” diye se-viç çığlıkları atıyordu.

Artık çaresiz kalan Suna ailesi evden içeri giren saldırganlara teslim olmuşlardı.

Önce Musa Hocanın oğlu Ali'yi merdivenlerden aşağıya indirmişlerdi.

Ali'nin koluna giren saldırganlar onu ara sokaktan caddeye çıkarmışlar ve içerde kaç kişi olduğunu sorduktan sonra sürüye sürüye, döve döve meydana oraya götürmüşlerdi. Ali

sürüklenip götürülürken “Allahını seven yok mu, müslüman yok mu, burada beni öldürüyorlar” bağırışını duyan olmamıştı. Saldırganlardan birkaçı birden Ali’nin üzerine silahlarını ateşlemişler, Ali meydanın ortasında can vermişti.

Saldırganların teslim aldıkları Musa hocanın çocukları Fazlı, Fikri ve Mehmet yaralı durumdaki gelinleri Esmâ’yı da birlikte götürmek istiyorlardı.

Kendilerine vurmakta olan saldırganlara “öldürecekseñiz şimdi öldürmeyin, yalnız şu hamile kadın ölecek önce onu kurtaralım, ondan sonra öldürün” diye yalvarıyorlardı.

Yaralı Esmâ ile birlikte meydana Cumakahya’nın dükkanının önüne götürüldüler.

Caddede bekleyen saldırganlar ellerinde üç hilalli bayraklar ile zafer nağraları atıyorlardı.

“Müslüman Türkiye,
komünistlere ölüm, komünistler Moskovaya,
Ecevitiniz nerede, gelsin sizi kurtarsın,
Türkeşimiz yanımızda, Karaitiniz nerede” diye bağıryorlardı.

Saldırganlar Cumakahya’nın dükkanın önüne dizdikleri Fazlı, Fikri ve Mehmet’e maskeli bir şahısın “bunlar komünisttir, öldürelim” emri üzerine ellerindeki demir, et satırı ve silahlarla saldıracaklardı.

Saldırganların bir anlık dalgınlığından yararlanan üç kardeş üç farklı yöne kaçacaklardı. Saldırganlar Mehmet’i boş arsa da ev yapmak üzere istiflenmiş biriketlerin arkasında yakalayıp kafasını biriketlerle ezerek katledeceklerdi.

Saldırganlar eve girdiği sırada Musa Hoca tuvalete saklanmış, saldırganlar onu fark edememişlerdi. Saldırganlar oğullarını götürdükleri sırada Elif kocasına “çık teslim ol, yavrularımız hep öldü, birşey yapmayacaklarına yemin ettiler, vicdanlarına kaldı” diye seslenmişti. Tuvaletin kapısını açarak dışarıya çıkan Musa’yı gören saldırganlar üzerini aramışlar,

buldukları 16 bin lirayı bölüşmek için uğraşırlarken oradan kaçıp merdivenlerden aşağıya bahçeye inen Musa'ya aşağıda bulunan saldırganlar “ulan komünistin biri sağmış” diye hücum ederek elindeki demirlerle kafasına vurmuşlar, Musa koşmaya devam etmiş bahçe kapısından çıkarak karşıda bulunan Cumakahyanın bodrumundaki ahıra girerek keçilerin arasına saklanmıştı.

Elif yeğeni Aziz ile Funda'nın cesetlerini yanmaktan kurtarmak için dışarıya çıkarmaya çalışsa da başarılı olamamıştı.

Saldırganlardan biri Elif kolundan tutup merdivenlerden aşağıya doğru iterek “kimden medet umuyorsun, Ecevitini çağır, Türkeş karşımdadır” diye bağırarak yola çıkarmıştı.

Saat 16.30 olduğunda Süleyman Hoca ve Musa'nın evleri tamamen yakılmış, evden çıkan alevler, dumanlar ve silah sesleri tüm çevreden görülmüş ve seyredilmişti.

Saldırganların başında emir veren, kumanda eden, yüzleri maskeli kişiler vardı.

Bunlar “saldırın” deyince gruplar hep birlikte saldırmakta, bunlar slogan atınca gruplar hep birlikte slogan atmakta ve bunlar susun deyince gruplar hep birlikte susmaktaydılar.

Gruplar zaman zaman “Allah allah” diye bağırıyorlardı.

Üç çocuğu katledilen Elif Ana'nın ağzından tutanaklara geçenler:

‘...Olaydan önce ellerinde defter kalemle iki genç adamın gelerek “kaç nüfusunuz var” diye sorduklarım; evde olanları söylediğini,

Cumartesi günü sabahı “dükkanlar tahrip edildi” diye haber gelince, önce arabayla çocukları Fazlı ve Mehmet'in arkasından da yaya olarak kocası Musa'nın Döngel sitesindeki dükkanlarına bakmak üzere gittiklerini; mahallenin yukarisından gelen 300-400 kişilik bir gurubun “Müslüman Türkiye, Ma-

raş Alevilere mezar olacak” diye bağıarak aşağıya Isıkçı köprüsüne doğru gittiklerini; bir süre sonra çocukları Fazlı ve Mehmet ile kocası Musa’nın eve geldiklerini; akrabaları Ali’nin de eve misafir olarak geldiğini;

aşağıya inen ve Isıkçı köprüsünün orada toplanan grubun saat 11.30 sıralarında yukarı çıkarak evin önündeki meydana geldiklerini; “Alevilere hucum, Maraş Alevilere mezar olacak, komünistler Moskovaya” diye bağırmağa başladıklarını;

evin karşısındaki Milcan’a ait odun deposunda bu topluluğa sopa dağıtıldığını;

saldırganların önce alt katta oturan İlköğretim müfettişi Süleyman Hocanın evine taş ve sopalarla saldırdıklarını, gaz döküp evi yaktıklarını ve İlköğretim müfettişi Süleyman Hocayı öldürdüklerini;

o sırada tanıdıkları Musa Funda’nın duvardan atlayarak eve geldiğini; kendisinin birkaç sefer “imdat” diye bağıarak komşu bir kadına “İslam değil misiniz, müslüman değil misiniz, hangi gavurdan geldik, hiç olmazsa biriniz bizi kurtarın” dediğini;

eve merdiven dayayan bu kadına saldırarak dövdüklerini ve evinden içeriye soktuklarını ve duvann dibinde mevziye girdiklerini;

saldırganların gaza bulanmış bezleri ateşleyerek içeri attıklarını, arka haftaki arsada bulunan taksiyle traktörü yaktıklarını, arabada bir CHP bayrağı bulunca “anasım skttiğimin komünisti Halk partisinin bayrağı var arabasında” diye küfür ettiklerini;

evin her tarafım ateş sardığını; saldırganlardan birisinin devamlı olarak “çıkın dışarıya, bizi ne oyalıyorsunuz, komünistler Moskovaya, öldüreceğiz, Maraş size mezar olacak” diye bağırıldığını;

kendisinin “kardeşler yapmayın, bu vicdansızlığı biz de müslümanız, yarın pişman olursunuz, bizim ölümümüzde ne var,

biz ölürüz geri kalanlar yine beraber yaşayacak, yapmayın bunu” dedikçe saldırganların “anasım avradım skttiğimin orospusu sen daha konuşuyor musun, neren müslüman senin, eşhedü çek bakalım” dediklerini; Eşhedüyü çekmesine rağmen inanmadıklarını;

bu şekilde saat 16.30’a kadar eve saldırdıklarını; saldırganların “size birşey yapmayacağız, dışarı çıkın teslim olun” diye bağırmaları üzerine, kızı Fidan ve yeğeni Aziz’in teslim olmak için balkona çıktıkları sırada Şeker Mehmedin evinden yapılan atışla vurulduklarını;

oğlu Fikri’nin cenazeleri banyoya taşıdığını; evin her tarafım ateş sarması üzerine çocuklarla beraber banyoya girdiğini, kocası Musa’nın tualete girdiğini; Funda’nın da tualetin önüne saklandığını; o sırada yapılan ateşle bir merminin gözünü sıyrarak geçtiğini; balkonda bulunan Funda’nın önüne iki bidon benzin atıp ateşlemeleri üzerine Funda’nın karşı taraftaki misafir odasına geçtiğini, saldırganların bu defa “bunlar banyoya girmişlerdir, oraya bir bomba atak ta kurtulak” demesi üzerine misafir odasına geçtiklerini, bu sırada Funda’nın beyninden vurulduğunu, odadan fırlayıp bakınca Funda’yı vuran şahsın merdivenin başında çiçek saksılarının arkasında durduğunu gördüğünü, önceden “durmayın daha içeride komünistler var durmayın, Allah için durmayın” diye bağırmanın da bu adam olduğunu;

artık cesaretleri kalmaması üzerine teslim olmaya kârar verdiklerini;

balkona çıkarak “hiç anneniz bacınız yok mu, vicdanınız yok mu, yavrularım hep öldü, yeter artık, müslüman değil misiniz, niye bunu yapıyorsunuz, önce bana sıkın” diye bağırdığını; saldırganların “hayır sana sıkmayacağız teslim ol” dediklerini; “hayır size güvenmiyorum, merdivenden inemem, siz gelin bizi yukarıda teslim alın, karılarınız üçten dokuza kadar boş olsun” diye yemin ederseniz güvenirim size” demesi üzerine saldırganların hep birden “yemin ederiz, karıla-

rımız üçten dokuz’a kadar boş olsun, size birşey yapmayacağız” diyerek merdivenlerden yukarı çıktıklarını; bu konuşmalar sırasında oğlu Fikri’nin “anne yengem vuruldu” diye salondan bağırdığını, sürünerek salona gittiğinde mutfağın kapısı önünde gelin Esmâ’nın vurulmuş olduğunu, mutfağın kapısı açık kalınca Cumakahya’nın damından geline ateş edilmiş olduğunu; çocukların gelin Esmâ ile kızım Fidan’ın cenazelerini aşağıya indirdiklerini; o sırada yukarıya çıkan saldırganların kocası Musa’yı sorduklarını; kendisinin tuvalete saklanmış olan kocası Musa’ya “çık teslim ol, yavrularımız hep öldü, birşey yapmayacaklarına yemin ettiler, vicdanlarına kaldı” dediğini; kocası Musa’nın tuvaletin kapısını hafifçe açarak Sevilmiş ile yanındaki şahsa “ne istiyorsunuz, beni tanımıyor musunuz” dediğini; yeğeni Aziz’in cesedini içerden çıkarmak istediğini, fakat gücünün yetmediğini; Funda ile Aziz’in cesetlerinin içeride kaldığını, merdivenden aşağıya indikleri sırada misafir Ali’nin başına demirle vurduklarım ve oğlu Ali’ye ateş ettiklerini, yaralı vaziyetteki oğlu Ali’nin koluna girerek yolun ortasına doğru götürdüklerini; aşağıya indiğinde saldırganlardan birisinin kendisinin kolundan tutarak “kimden medet umuyorsun, Ecevitini çağır, Türkeş karşındadır” diye bağırdığını; yola çıktığında oğlu Ali’nin öldürülmüş olduğunu ve saldırganların Ali’nin cesedine sopalarla vurmakta olduklarını gördüğünü; saldırganlarının üç oğlu Mehmet, Fazlı ve Fikri’yi alarak sağ tarafa doğru götürdüklerini; kadınları da komşuları Cumakahya’nın evine soktuklarını; saldırganların elinde, üzerinde üç hilal olan bir bayrak bulunduğunu; aynı, bayrağı pazar günü Karamaraşta iken buraya saldıran toplulukta da gördüğünü...

Saldırganların içine düşmüş Ali'nin gördüklerinden tutanaklara yansıyanlar:

'...Yenimahallede bir demir doğrama atelyesinde işçi olarak çalıştığını; Cumartesi günü saat 09.00 sıralarında işe gittiğini; belediye hoporlöründen yapılan anons üzerine ustasının dükkanı kapatıp kendilerini evlerine gönderdiğini; Namık Kemal mahallesindeki evine giderken yolu kesmiş olan askerler ile riye geçirmeyince, Yenimahalle tarafına gittiğini; Uzunada cadesinde ellerinde sopalar ve silahlar olan çok kalabalık bir gruba rastladığını; bu grubun yolda gördüklerine "sen de katıl" diye bağırdıklarını; kendisine de bağırdıkları için aralarına katıldığını; bu grubun yukarıdan gelen başka bir grupla birleşerek Musa'nın evinin etrafını çevirdiklerini; Musa'nın evinin karşısında Milcan'ın deposundaki odunların içinden ve yanındaki kulübeden evin hem alt katına hem üst katına ateş açtıklarını; şişe içine benzin koyarak alt katın kırıncı pencerelelerinden içeriye attıklarını; evden dumanlar çıkmaya başladığını; grupların bahçe duvarından atlayıp, demir çerçeveleri, kapıyı kırıp içeriye girdiklerini; sonradan İlköğretim müfettişi olduğunu öğrendiği adamın ölüsünü bahçe kapısının önüne sürükleyerek çıkarıp yüzüstü yatırdıklarını; arkasından evden yaralı bir vaziyette çıkan müfettişin avradının yüzükoyun yatan ölüyü çevirmeye çalıştıysa da cesedi çeviremediğini; "yardım edin bana, şu ölüyü ters çevirelim" diye yalvardığında "git Kara oğlanınızı çağırın, gelsin size yardım etsin, bizim Türkeşimiz yanımızda" dediklerini, saldırganlardan birisinin ateş etmesi üzerine kadının korkup yukarıya kaçtığını; saldırganların içeriye girerek üç tane kızı dışarı çıkardıklarında, o sırada kadının "nereye götürüyorsunuz" diye yalvarmalarına "salmaya götürüyoruz" diye cevap verdiklerini; ve kızları mahalleye doğru götürdüklerini; Musa'nın evinin arka tarafına geçince, orada bulunan biriketçi Sevilmiş'in Musa'nın oturduğu üst kattan kapı açılıp birinin baktığını görünce kendisini yere atarak "Allahını seven buraya gelsin, daha

içerisi adam dolu” dediğini; elinde uzun menzilli silah olan genç birisinin Sevilmiş’in yanma koştuğunu; biriketçi sevilmiş’in bu silahı alarak evin kapısının ağzına kadar giderek balkona doğru ateş ettiğini; bir başkasının içeriye dinamit ve arkasından benzin attığını; arsada bulunan traktörlerle taksinin lastiklerine kurşun sıkarak deldiklerini ve sonra da yakıklarını; takside bir tane halk partisi bayrağı çıkınca “bunlar hep komünist bunları yakalım, hepsini öldürelim” dediklerini; biriketçi Sevilmiş’in merdivenden yukarı çıkarak orada bulunan çiçek saksılarını devirip evin içine ateş açtığını ve aşağıya atladığını, tüfeği aldığı çocuğun belindeki fişeklikten fişek alıp tüfeği doldurduğunu ve tekrar merdivenlerden yukarıya çıktığını; o sırada saldırganların “teslim ol, eşhedü çek, bize gel” diye bağırdıklarını; ihtiyar, kanbur, kır saçlı, başında takke bir elinde et keseri, öbür elinde gaz bidonu olan adamın merdivenleri çıkarak gaz bidonunu, biriketçi Sevilmiş’e verdiğini; Sevilmiş’in de bidonu balkona attığını, arkasından 14-15 yaşlarında bir çocuğun balkona dinamit attığını ve balkondaki gazın yanmaya başladığını; balkonun köşesinden içeri geçmek isteyen bir avrada tüfek sıktıklarını, bu avradın kendisini içeri attığını; saldırganlardan birisinin “Eşhedi çek, gel bize teslim ol” diye avrada bağırdığını; avrad Eşhedü çekerek dışarı çıkarken damın üzerindeki bir saldırganın silah sıkması üzerine geri çekildiğini; o sırada Cumakahya’nın damında bulunan ağzı mendille bağlı birisinin içeriye ateş ederek aşağıya indiğini ve “ben birisini vurdum” dediğini; saldırganların buldukları lastiği yakarak evden içeri attıklarını, o zaman Musa’nın deli çocuğu Ali’nin “teslim oluyorum” diyerek dışarıya çıkıp merdivenlerden aşağıya indiğini; o zaman buna silah sıkıp vurduklarını ve kolundan tutup caddeye çıkararak içerde kaç kişi var diye sorduklarını; “6 tane adam, 3 tane avrad var” diyen bu çocuğu sopalarla vurarak öldürdüklerini;

Musa'nın avradının "teslimiz" diyerek aşağıya bir silah attığını, saldırganlardan ikisinin bu silah yüzünden birbirine düşüp dövüştüklerini; evden Musa'nın avradını, iki kızı, üç tane oğlanı indirdiklerini; bunlardan birisinin saldırganlara "ağbey elleme yengemizi kurtaralım" dediğinde "sizi kurtaracak halimiz yok, siz komünistsiniz, sizi öldüreceğiz" dediklerini ve oğlanları balta- larla, sopalarla, keserlerle dövdüklerini; Musa'yı dışarı çıkararak demirlerle kafasına vurduklarını; Musa'nın karşı eve kaçtığını; saldırganların bu defa üç oğlanı alıp caddeye çıkardıklarını ve sopalarla vurmaya başladıklarını; oğlanlardan ikisinin saldırganların elinden kaçtığını, üçüncüsünün kaçamadığını ve biriketlerin içine düştüğünü; bu çocuğu orada öldürdüklerini; akşam üzeri askerler gelince saldırganların dağıldıklarını...

Saat 18.00 sıralarında askerler Yenimahallede görev aldığı- nda herşey bitmişti.

Ölüler sokakta yatmakta ve evler yanmaktaydı.

Çıkan yangınları söndürmeye gelen itfaiyeye silahla ateş edildiği için itfaiye ekipleri yangınlara müdahale edemedi- den geri dönmek zorunda kalıyorlardı.

19.30 sıralarında mahalleye askerlerin geldiğini duyan Musa saklandığı yerden çıkarak askerlere teslim olmuş ve vilayet binasına, oradan da hastahaneye götürülmüştü.

Yaralı olarak hastaneye getirilen hamile gelin Esma ise ame- liyata alınmış, ne kendisi ne de karnındaki sekiz aylık bebeği kurtarılabilmmişti.

Bilmezler Sakarya Mahallesi Dereköy sokakta dışçı Rüs- tem'in evinde üst katında kiracı olarak oturmaktaydı.

Cuma akşamüzeri öğretmenlerin cenaze törenine saldıran guruptan Sakarya mahallesinde oturanlar sloganlarla mahal-

lenin ara sokaklarında dolaşmışlar Alevi ve solcu olarak bildikleri insanların evlerini taşlamışlardı.

Durumdan kaygıya kapılan Ildırcan ve Yakar aileleri daha birlikte olmanın can güvenliği açısından daha güvenli olacağını düşünerek geç saatlerde çoluk çocuk Bilmezlere gelmişler ve geceyi birlikte geçirmişlerdi.

Cumartesi günü sabahı 10.00 sıralarında ev sahibinin karısı Fatma ile oğlu Şükrü kiracıları Bilmezlerin üst kattaki evlerine gelerek İbrahim'e "Evi yakacaklar, dışarıya çıkın" demişlerdi. Fakat evde bulunanlar bunu kabul etmemişlerdi.

Öğle saatlerinde Musa Hoca'nın evinin önündeki meydana toplanan grubun bir kısmı ile, Sakarya mahallesinden gelen diğer bir saldırgan grup birleşmişti. Bu 500-600 kişilik grup ellerinde Türk bayrağı ve üç hilalli bayraklar, taş sopa, tahra, tüfekler olduğu halde "Başbuğ Türkeş. Müslüman Türkiye. Maraş müslüman yeri. komünistler Moskovaya. Katil Ecevit, Müslüman olan toplansın. Allahını seven Alevileri öldürsün" diye sloganlar atarak İbrahimlerin sokağına gelmişti.

NEREYE GİDİYORSUNUZ YAV

RULARIM KIZILBAŞLAR BURDA

Sokaktaki evinin damına çıkan Selver iki elini kaldırarak saldırganlara:

"Nereye gidiyorsunuz yavrularım işte şurda dişçinin evinde hiç yoksa 10 gavur var" komşusu bilmezlerin evini göstermişti.

Saldırganlar İbrahimin evinin etrafını çevirmişler, yola ve etraftaki damlara birikmişlerdi.

Saldırganlar aşağıdan "erkekler çıksın, kadın ve çocuklara birşey yapmayacağız" diye bağırınca evde bulunan kadınlar erkekleri bir odaya kitleyerek, oda kapısının önüne toplanmışlardı.

Saldırganların arasında diŖçi Rüstem, karısı ve oğlu da bulunuyordu.

Bu nedenle saldırganlar Rüstemin evine zarar verömeden işlerini görmek istiyorlardı.

Dış kapıyı kırarak içeriye giren saldırganlar, evideki erkekleri aramışlar fakat bulamayarak aşağıya inmişlerdi.

Bu sırada saldırganların içinde bulunan bazı gençler bu kadar yeter diyerek ayrılıp gitmek istemişler, fakat bazı ihtiyarlar bunlara “çekilirseniz sizi de vururuz” diyerek onları bırakmamış, saldırganların dağılmasını önlemişlerdi.

Ev sahibinin karısı Fatmanın Alevi erkeklerin de evde olduğunu söylemesi üzerine saldırganlar bu defa ev sahibinin oğlu Şükrü ile beraber tekrar yukarıya çıkmışladı. Şükrü İbrahim’in kızı Selda’ya tekme atarak erkeklerin bulunduğu odanın kapısından uzaklaştırmış sonra da kapıyı kırmıştı. İçeride erkekleri görünce “erkekler, gavurlar burada” diye bağırarak aşağıya inmişti.

O zaman saldırganlar önce evin ana giriş kapısının arkasındaki boşlukta ve merdiven altında bulunan odunlara gaz dökerek yakmışlar, camları kırarak evin içine ateş etmeye, dinamit, yakılmış naylon ve gaz doldurulmuş şişeler atmaya başlamışlardı.

Evde bulunanlar çıkan yangını söndürmek için suları açmışlar ve silah atışından korunmak için yere suların içine yatmışlardı.

Saldırganlar devamlı olarak “hadi vurun, müslüman olan kaçmaz, vurun bunları, bunlar alevidir, bunlara yaşama hakkı yoktur” diye bağırırmaktaydılar.

Bu saldırı uzun süre devam etmişti.

Saldırı sırasında bir motosiklet ve kamyonla saldırganlara benzin, gaz ve sopa getirilmekteydi.

Saldırganlar aşağıdan tekrar erkekler dışarı çıksın diye bağırınca İbrahim “evde erkek yok, bir ben varım, çocuklu-

ma dokunmayın” diyerek kendisini pencereden aşağıya atmış ve alttaki çardağın üstüne, oradan da yere düşmüş, zemin kattaki ev sahibinin bir odasma girerek saklanmıştı.

İbrahimin arkasından oğlu Sertaç da pencereden aşağıya atlamış, evlerinden uzaklaşmıştı. İleride kendisini çeviren bir grup saldırganla yanlış isim vermiş ve Kelime-i Şehadet getirerek saldırganların elinden kurtulup önce karakola, oradan da vilayete gitmişti.

Evin içi yanmaya başlayınca ve dumandan durulmaz hale gelince kadın ve çocuklar balkona çıkarak biriketlerin oraya sığınmışlar, evin erkekleri sedirlerin altına saklanmışlardı. Balkonda bulunan kadın ve çocukların “Yapmayın ne olur, biz de sizin gibi müslümanız” diye yalvarmalarına rağmen saldırganlar eve ateş etmeye devam etmişlerdi.

Sokakta saldırganlar arasında bulunan kadınlar şişelere gaz doldurarak erkeklere veriyor, erkeklerde bunları “Alevileri ölüm” diye bağırarak eve atıyorlardı.

Evin damına çıkan saldırganlardan sanık Recep balkonda bulunan ve gözleri iyi görmeyen Ali’yi “seni kurtaracağım” diyerek dama çıkarmış, Ali orada vurularak öldürülmüştü.

Fatma “kocamı öldürdünüz, oğlumu öldürdünüz, daha ne istiyorsunuz” diye saçını başını yolmaya başlamıştı.

Balkonda bulunan Zeynep damdan bir silah sesi ve arkasından “birini daha şişledik” diye bir söz duyarak çocuklarıyla beraber dama çıktığında kocası Hasan’ın vurulduğunu görmüştü. Saldırganlardan birisinin “siz gidin, biz Hasan’ı doktora götüreceğiz” demesi üzerine tüm İldırcan ailesi saldırganların dayadığı merdivenden aşağıya yola inmişlerdi.

O sırada Yakar’ın evinin önünde bulunan demir elektrik direğini Bilmezlerin penceresine dayayarak içeri giren saldırganlar Bilmezlerle sığınan Hasan Yakar’ı da öldürmüşler ve merdiven altında yanan odun közlerinin üzerine atmışlardı.

Odada bulunan Hasan Bilmez'i de "teslim oluyorum" diye ayağa kalktığı an göğsünden vurulmuşlardı.

Saldırganlar balkonda bulunan kadınları ve çocukları dama çıkarmışlar, orada kendilerine "bizi öldürmeyin, sizde müslümanlık, din, iman yokmu" diye yalvaran kadın ve çocuklara keüme-i şahadet getirtmişler "gavursanız da artık müslüman oldunuz" demişlerdi.

Bu sırada damda yaralı vaziyette yatmakta olan Hasan İldır-can'ı da aşağıya atmışlardı. Bitişik evin damına dayanan merdivenden aşağıya yola inen Hasan'ın eşi Zeynep ve çocukları feryatlarla yerde kanlar içinde yatmakta olan babalarının üzerine kapanmışlardı. Orada bulunan saldırganlardan Arastacı elindeki tahra ile onları bir kenara fırlatarak babalarının başından uzaklaştırmıştı.

Damda bulunan kadın ve çocuklar aynı merdivenden aşağıya yola indirilmişlerdi.

En son olarak Fatma ve Selda yaralı Hasan'ı ortalarına alarak merdivenden inmeye başlamışlardı. Selda merdivenden indikten sonra saldırganlardan birisi yaralı Hasan'ı çekerek yere düşürmüş, arkasında bulunan annesi Fatma da Hasan'ın üzerine düşmüştü.

O zaman saldırganlar 'kafirlerle ölüm' diyerek ikisine birden sopalarla saldırmışlar, ardından da silahlarını ateşleyerek ana ve oğlu birlikte katletmişlerdi.

Damdan indirilmiş olan kadın ve çocuklar için saldırganlar "bunları dağa kaldıralım, onlar nasıl bizimkilerin ırzına geçtilerse biz de onların ırzına geçelim" diye bağırarak Yassıada sokaktaki Kekik'in evine götürmüşlerdi.

Saldırganların elinden kadın ve çocukları baskın sırasında balkondan atlayıp kaçan Sertaç'ın haber vermesi üzerine gelen askerler kurtarmıştı.

Elifin yaşadıklarından tutanaklara yansıyanlar:

“...Eniştem İbrahim’in yanında kalıyordum. Cuma gecesi komşularımız Ildırcan ve Yakar aileleri beraber bize geldiler.

Ertesi gün saat 10.00’a doğru, ev sahibimizin karısı Fatma geldi. ‘Evi yakacaklar, dışarı çıkın’ dedi. Biz evi terk etmedik. Elllerinde taş, sopa, tahta, tüfek ve Türk bayrağı ile üç hilalli bayrak bulunan bir grup, ‘Müslüman Türkiye, Başbuğ Türkeş, Maraş Müslüman yeri, Komünistler Moskova’ya ’ diye sloganlarla bağırıyorlardı. Mahallenin yollarını ve etrafını çevirdiler.

Bir süre sonra, Şükrü ile bir grup kapıyı kırarak eve girdi. Erkekleri aradılar. Erkeklerimiz, evde bir odada saklanıyorlardı. Biz kadınlar, odanın önünde oturarak girmelerini engellemeye çalışıyorduk.

Saldırganlar çıktılar, sonra tekrar dönüp saldırıya geçtiler. Aşağıdan odunları yakarak evi ateşe verdiler. Taşlarla camları kırarak içeriye ateş ettiler, dinamit atıldılar. Şişelere gaz doldurup atıldılar. Evin içi yanmaya başladı. Dumandan duramaz hale geldik. Balkona çıkmak zorunda kaldık. O sırada damın üstünde bulunan Esenceli, ‘Gelin sizi kurtaracağım ’ diyerek Ali ve beni elimizden tutarak damın üstüne çekti. Ali dama çıkar çıkmaz vuruldu. Ben de yaralandım ve tekrar balkona düştüm.

O sırada saldırganlar, ‘Siz kadınlar aşağıya inin, erkekleri öldüreceğiz’ diye bize bağıldılar. Teyzem Fatma ‘Kocamı da öldürdünüz, oğlumu da öldürdünüz, daha ne istiyorsunuz?’ diyerek saçını başını yoluyordu. İçerideki ateş biraz sönmüştü, tekrar içeri girdik. O sırada, damda bulunan Hasan Ildırcan’ı da vurdular. Evin içine yine dinamit atmaya başladılar. Saldırı sabahtan akşama kadar devam etti. Mecburen balkona çıktım ve ‘Teslim oluyoruz’ diye bağırdım. Evde erkek olarak yalnız Hasan Bilmez sağ kalmıştı. Onu da silahla yaraldılar. Teyzem Fatma ile yaralı olan Hasan’ı dama çıkardılar.

Saldırganlar pencereye demir direk dayadılar ve eve bir sürü saldırgan doldu. Birisi beni merdivenlerden, yanan odunların üstüne attı. Ağzım ve yüzüm yandı. Biri 'kız yanıyor ' diye rek beni ateşten aldı.. Evde kalan kadın ve çocukları topladılar. Kimileri 'Bunları öldürelim'derken, kimileri de 'Müslümanlıkta bu yok, kadınlara dokunmayın'diyor ve engel olmaya çalışıyordu. Başka bazıları da, 'bunları rehine olarak alalım' diyonlu, Ve sonunda bizi saldırgan topluluğun içine attılar. Saldırganlar bizi kaldırıp kaldırıp yere vurdular. Çok dövdüler; yara bere içinde kalmıştık. Ben bayılmışım, saldırganlardan Kekik'in evine götürmüşler. Ayıldığımda, orada bulunan gençler, beni çimdiklemeye, sarkıntılık etmeye başladı. Sonra askerler geldi bizi alıp kışlaya götürdü.

Selda yaşadıklarından tutanaklara yansıyanlar:

"... Sakarya Mahallesi Dereköy Sokaktaki Dişçi Rüstem'in evinin üst katında kiracı olarak oturduklarını;

Cumartesi günü, saat 10:00-10:30 sıralarında kardeşi Murat'ı kucağına alarak balkona çıktığında karşısında oturan Göksunlu Suna'nın kızlarının 'Biraz sonra çocuk sevmeyi gösteririz' dediğini,

evden içeriye girdiğinde babası İbrahim'in, 'Ev sahibinin karısı ile oğlu geldi, evi basacaklarmış' diye konuştuğunu; hemen arkasından da evin 500- 600 kişilik bir grup tarafından çevrildiğini;

bunların 'Başbuğ Türkes' diye bağırduklarını; çoğunun elinde Türk bayrağı ve üç hilalli bayrak bulunduğunu;

saldırganların 'Erkekler çıksın, kadın ve çocuklara bir şey yapmayacağız' diye bağırduklarını; evin erkeklerini bir odaya koyarak kadınların bu odanın kapısının önünde toplandıklarını; saldırganların bir kısmının yukarı çıktıklarını; ev sahibinin oğlu Şükrü'nün kendisine bir tekme vurarak yere devirdiğini

ve içeriden kilitli olan kapıyı kırarak ‘Erkekler, gavurlar burada’ diye bağırdığını ve aşağıya indiğini;

o zaman saldırganların aşağıda bulunan odunları yaktıklarını, evin içine ateş ettiklerini, dinamit, yakılmış naylon ve gaz doldurulmuş şişeler attıklarını;

yanmakta olan evi söndürmek için suyu açtıklarını, saldırganlara, babasının ‘Erkek yok. Bir ben varım, çoluk çocuğuma dokunmayın’ diyerek kendisini pencereden aşağıya attığını;

evi ateş ve duman sardığı için kadın ve çocukların balkona çıkarak biriketlerin oraya sığındıklarını; erkeklerin sedirlerin altına saklanmış olduklarını: balkonda bulundukları sırada eve yapılan ateşin devam etmekte olduğunu; aşağıda kadınların şişelere gaz doldurup erkeklere verdiğini, erkeklerin de bunların evden içeri attıklarını, ‘Alevileri öldürelim, bir Aleviyi öldüren bir yıl hacca gitmiş olur’ diye bağırdıklarını; o sırada yanlarına gelen ve gözleri az gören ağabeyi Ali’yi damda bulunan bir adamın ‘Seni kurtaracağım’ diyerek dama çıkardığını, ağabeyi Ali’nin dama çıkmasıyla vurulmasının bir olduğunu;

o sırada saldırganların sokaktaki demir elektrik direğini dayadıkları pencereden içeriye girmeye başladıklarını; dama çıkmak isteyen Hasan Ildırcan’ı bu sırada vurduklarını; Hasan Yakar’ı da merdivenden inerken vurduklarını ve ateşe attıklarını;

saldırganların dışandan tekrar ‘Teslim olun’ diye bağırdıklarını; bunun üzerine yanlarında bulunan büyük ağabeyi Hasan’ı da, ‘Teslim oluyoruz’ diye ayağa kalktığında vurduklarını; yanlarına gelen 3-4 saldırganın hepsini dama çıkarttıklarını; annesinin ve kendilerinin devamlı olarak, ‘Bizi öldürmeyin, sizde Müslümanlık, din iman yok mu?’ diye yalvardıklarını;

orada kendilerine ‘Eşhedü’ çektirdiklerini ve ‘Gavursanız da Müslüman oldunuz’ dediklerini; o sırada yaralı vaziyette damda yatmakta olan Hasan Ildırcan’ı aşağıya attıklarını;

kendilerini bitişik evin damına dayadıkları merdivenden aşağıya indirmeye başladıklarını; önce çocukların indiğini ve onları komşulara götürdüklerini ve sonra, yaralı büyük ağabeyi Hasan ve annesi Fatma'yı da aralarına alarak, merdivenden sokağa indirmeye başladıklarını; kendisi sokağa indiği sırada saldırganlardan birisinin ağabeyi Hasan'ı çekerek düşürdüğünü, annesi Fatma'nın da ağabeyinin üstüne düştüğünü; o zaman saldırganların ateş ederek ve sopalarla vurarak annesini ve ağabeysini öldürdüklerini; kendisinin bağırarak annesi ve ağabeyinin üzerlerine atıldığı sırada, iki saldırganın kollarından tutarak dövdüklerini ve diğer çocuklarla beraber arka taraftaki Kekik'in evine götürerek, 'Bunları rehin alalım, bizim onlarda adamlarımız var' dediklerini; bir süre sonra gelen askerlerin kendilerini kurtardıklarını..."

TEK SUÇU ALEVİ OLMAK

Kokucu olarak bilinen Hasan Musa Hoca'nın evinin karşısında uzanan Gastalani sokakta oturuyordu.

Saldırganlar onun evini de Alevi evi olarak işaretlemişlerdi.

Öğle üzeri meydanda toplanan gruptan ayrılan bir kısım saldırgan evinin önüne çıkıp ne olup bittiğini anlamaya çalışan Hasan'ı yakalamış ve oracıkta katletmişlerdi. Kokucunun tek suçu Alevi olmaktı.

Saldırganlar Yenimahalle ve Sakarya'daki işlerini tümünden bitirmediklerini düşünerek Cumartesi akşamı elleri kanlı olarak Pazar günü yapacakları saldırıları planlamak üzere Çınarlı camiinin yanındaki Kırıkhan dışçısının evinde toplanmışlardı.

Pazar günü saat 11.00 sıralarında Sakarya mahallesi Çınarlı camisi önünde yeniden oluşan saldırgan gruplar ellerinde gaz bidonları, benzin şişeleri, sopa, taş ve silahlar olduğu halde "Alevilerin evlerini yakalım yıkalım" diye bağırarak Alevile-

rin oturdukları ve daha önceden tesbit ettikleri Hülya ve Ya-
digar Sokaklara yönelmişlerdir.
İki ayrı sokağa giren saldırganlar, birgün önce sadece taşla-
makla yetindikleri tüm alevi evlerini yakıp yıkıp tahrip etmiş-
lerdir.

"Kubilay'ın başını
kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin
yanında temiz kalır"

"İki subay, bir evin
içerisinde, oyulmuş iki
insan gözüyle,
bir bakraç kan gördüler"

6
Derviş Mehmet, Maraş'ta
1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Derviş Mehmet, Maraş'ta
1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Derviş Mehmet, Maraş'ta
1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Derviş Mehmet, Maraş'ta
1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

AKIN ARIN YILATEE

REYİN ÇELİK

Kahramanmaraş olaylarının ıyıcılığı

Oyulan yerinde üzülen AYDINLIK ekibi, TANKER KUTLAY, ALI ÖZTÜRK, KEMAL DEMİREL yazıyor

K. Maraş CHP Milletvekili Hüseyin Doğan:

"JANDARMA ALAY KOMUTANI GÖREVİNİ KASITLI OLARAK YAPMADI"

"İçişleri
Bakanının
kendisi
emirlerinden
kaçı
yerine
getirdi?"

YALINLIK: Kahramanmaraş'ta 1978'de
katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır

"Dava ve idare
hakkında hüküm"

BAKANLIK RÜKÜ

Bakanlık Rükü, Kahramanmaraş'ta
1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Ali Öztürk

Ali Öztürk, Kahramanmaraş'ta
1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Ali Öztürk

Ali Öztürk, Kahramanmaraş'ta
1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Ali Öztürk

Ali Öztürk, Kahramanmaraş'ta
1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Ali Öztürk

Ali Öztürk, Kahramanmaraş'ta
1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Ali Öztürk

Ali Öztürk, Kahramanmaraş'ta
1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Ali Öztürk

Ali Öztürk, Kahramanmaraş'ta
1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Ali Öztürk

Ali Öztürk, Kahramanmaraş'ta
1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

Ali Öztürk

Ali Öztürk, Kahramanmaraş'ta
1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

• "Büyük Atatürk'e
(gök gözüyle deccat)
diyenler, uzun
zamanlar her
bilirdikleri dilgiriye
göstermeye başladılar"

YASAKLARIM

GÖRMEKLERİM
KATİLLERİ BELKİ

1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

YASAKLARIM

GÖRMEKLERİM
KATİLLERİ BELKİ

1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

1978'de katillerin başını kesen Derviş Mehmet,
Maraş katillerinin yanında temiz kalır
Maraş'ta 1978'de katillerin başını
kesen Derviş Mehmet, Maraş
katillerinin yanında temiz kalır

ASKERLERİN ELİNDEN ALINIP KATLEDİLDİ

Saldırganlar “vurun komünistlere, Maraş ovası ülkücü yuvası” diye bağıarak saldırıya başlayınca, komşu evlerin yakıldığını gören Martılar sokakta oturmakta olan Hatice kocası ve çocukları ile civar komşularına sığınmak istemişlerse de hiç kimse kendilerini kabul etmemiştir.

O sırada aynı sokağın köşesinde oturan cezaevi müdürü ve ailesini kurtarmak için evin önüne bir askeri münübüs gelmiştir.

Askerler sokakta saldırganların ellerinde yanan meşalelerle evlerden çıkardıkları bazı eşyaları yaktıklarını bazı evleri de yakmaya çalıştıklarını görerek saldırganlara engel olmak istemişlerdir. Bunun üzerine saldırganlar askerlerin üzerine yayılım ateşi açarak biraz uzaklaşmışlardır.

Cezaevi müdürü ve ailesi bindikten sonra askeri araç hareket etmiş, 100 metre kadar ilerde Hatice aracı durdurarak “bizi burada bırakmayın” diye yalvararak araca binmiştir. Hatice “kocamı da alın nolur” demiş ise de askeri araç durmayarak yoluna devam etmiştir.

Musa aracın peşinden koşmuş, tam araca bineceği sırada saldırganlar Musayı tutarak geri çekip araca binmesini engellemişler, ardından da yolun ortasında kurşuna dizmişlerdi.

Haticenin yaşadıklarından tutanaklara yansıyanlar:

‘... Sakarya Mahallesi Martılar sokakta oturduklarını; pazar günü öğleden sonra sokağa giren saldırganların Hacıemin’in evini yakmaya başlayınca civar komşulara sığınmak istediklerini, fakat hiç kimsenin kendilerini kabul etmediğini; o sırada karşılarında oturan cezaevi müdürünün evinin önüne içinde askerler olan bir askeri araba gelince kapıyı açarak askerlere yalvararak çocuklarının ve kendisinin de bu arabaya bindiğini; bu sırada arabanın etrafının topluluğun sardığını; kocası Musa’nın da tam arabaya bineceği sırada saldırganların kocasını aşağıya çekerek yere düşürdüklerini ve üzerine ateş ettiklerim; o sırada askeri arabanın hareket ettiğini...’

Yenimahalle Refet Efendi Caddesi Zeytin Sokak ve Sakarya Mahallesi Dereköy Sokaktaki Alevi evleri günler öncesinden işaretlenmiş, bu sokaklardaki Alevi evlerinde önceden planlanarak gerçekleştirilen saldırılarda 14 can katledildi.

Resmi belirlemelere göre ‘Sakarya ve Yenimahallede 23.12.1978 Cumartesi günü saat 18.00’e kadar hiçbir askeri tertibat alınmamış, mahalledeki Aleviler kendi kaderleriyle başbaşa kalmışlardı.’

TUTANAKLARA YANSIYANLAR

...Cumartesi günü saat 09.00 sıralarında ev sahiplerinin hanımının gelerek “evden çıkacaksınız, çıkmazsanız evimizi bombalayacaklar, sizi öldürürler, giderseniz kurtulursunuz” dediğini; evden çıkmadıklarını; saat 10.00 sıralarında ellerinde silah, taş, sopa, üç hilalli bayrak olan kalabalık bir grubun “komünistler Moskovaya, katil iktidar” diye bağırarak evlerine geldiklerini sünni olan ev sahiplerine ‘Hacı emmi güzel hoş ama, evinde Alevileri oturtuyor, bu gavurlar müslüman sırtında yaşıyor, bunları müslüman Maraştan kovalım, komünistler dışarı, Aleviler dışarı” diye bağırarak, taş atarak evin camlarını kırıp gittiklerini... (Elif / Ali)

...cuma günü akşamı 19.30-20.00 sıralarında kalabalık bir topluluğun mahalleye gelerek “komünistler Moskovaya, müslüman. Türkiye” diye bağırarak evlerinin etrafını çevirdiğini; kendisinin, amcasının ve amcaoğlunun evlerini taşıyarak camlarını kırdıklarını... (Akın)

...cuma günü akşamı çoğunluğu komşulardan oluşan bir grubun saat 18.00 sıralarında “müslüman Türkiye, komünistler Moskovaya, tek yol İslam” diye bağırarak evinin önüne geldiklerini; dükkanı açık bırakarak eve kaçtığını ve yukardan “dükkana ne isterseniz yapın, yukarı çıkarsanız sizi vururum” diye bağırdığını; saldırganların dükkanı yağma ettiklerini fakat eve çıkmadıklarını, cumartesi günü üç oğlu ile beraber dama çıkarak saldırganlara taş yığdıklarını; öğleye doğru bir grubun gelerek eve saldırmak istediğini; bunları “yaklaşmayın vururum” diye tehdit ettiklerini; bunun üzerine saldırganların “bunlar nasıl olsa avucumuzun içinde” diyerek kendilerini bırakıp gittiklerini; bu fırsattan istifade ile çocuklarını ve ailesinin kaçtıklarını... (Mehmet)

...cuma günü akşamı “vurun komünistlere, öldürün bu gavurları, yok edin” diye bağırان bir grup tarafından evlerinin taşatutulduğunu; daha sonra bu saldırganların Mehmet’in kahvesine saldırıp orayı tahrip ettiklerini... (Bozay)

... 23.12.1978 günü hava karardığında Yenimahallede görev aldığını; mahalleye vardığında herşeyin bitmiş olduğunu ölülerin sokakta durduğunu; yaralıları saklandıkları yerden alarak hastaneye sevk ettiğini ve yanan evleri söndürdüğünü... (Yüzbaşı Şükrü)

... geceleyin itfaiyenin bulunduğı yerin arkasındaki mahallede bir evde yangın olduğunun bildirilmesi üzerine itfaiye ile yangın mahalline gittiklerini; bir elektrik direğinin yanan eve dayanmış olduğunu, evin önünde yerde biri kadın, ikisi erkek, 3 cesedin bulunduğunu; evdeki yangının itfaiye tarafından söndürüldüğünü... (Yüzbaşı Sedat)

...Yadigar sokakta oturduklarını; pazar günü öğleden sonra Çınarlı camii tarafından çoğunun elinde gaz bidonu, benzin şişesi, sopa, taş ve silah olan saldırgan bir grubun gelerek “Burası alevi evidir, yakın alevilerin evini, yakın bu kızbaşların evini” diye bağırarak önce evlerini taşladıklarını; ön kapıyı kırarak içeri girdikleri sırada arka kapıdan arabaya binip kaçtıklarını; daha sonra saldırganların evlerini yakarak eşyalannı yağmalamış olduklarını... (Döndü)

...pazar günü öğleye doğru evine saldırgan bir grubun gelerek şflah aradıklarını; “Yok” diyerek Kuran üzerine yemin ettiğini; “Saldırganların sen nasıl olsa bizim avucumuzun içindesin” diyerek bırakıp gittiklerini... (Selman)

İSADİVANLI MAHALLESİNDE ALEVİLERİN KANI HELALDİR

İsadivanlı Mahallesi Maraş Valiliğinin hemen arkasında bulunuyordu. Mahallede sakinlerinin büyük çoğunluğu Sünnilerden oluşuyor, Aleviler ise mahallenin değişik sokaklarında münferiden oturuyorlardı.

Cumartesi sabahı ellerinde taşlar, bıçaklar, kırma tüfekler, eski zaman palaları olan yüzlerce kişi "Müslüman Türkiye, Allahsız Komünistler, Komünistler Moskova'ya, Katil Ecevit, Başbuğ Türkeş, Kahramanmaraş Alevilere mezar olacak, Ecevit gelsin sizi kurtarsın, Allah Allah" diye bağırarak Sarayaltı Caddesi'nden gelip Kiraz Sokak'tan geçerek Yenimahalle'ye doğru gitmişlerdi.

Bu saldırganlar önceden tesbit ettikleri Kiraz sokakta oturan öğretmen Mehmet ve kiracısı Negür'ün evini taşlamışlardı. Öğretmen Mehmet ailesi ile evlerinin mutfağına saklanmışlardı. Akşam karanlığı basınca saldırganların dağılması üzerine Şeker ve Negür aileleri evlerini terk ederek, önce polis karakoluna oradan da vilayet binasına sığınmışlardı.

Aynı gün öğleden sonra 13.00 -14.00 sıralarında Polat Sokağına gelen 150- 200 kişilik bir topluluk bu sokakta oturan Özdemir'in evinin önünde "Komünistler, Aleviler, çık dışarı öldüreceğiz" diye bağırıp çağırarak bir süre evi taşladıktan sonra gitmişlerdi.

Yine Cumartesi günü öğleden sonra, ellerinde üç hilâli bayrak ve et satırı, keser, balta, tabanca, tüfek, bıçak ve sopa olan 400-500 kişilik bir grup "Başbuğ Türkeş, Katil Ecevit, Komünistler Moskova'ya, Komünist Aleviler, sonunuz geldi" diye sloganlar atarak Sarayaltı Caddesinde yürüyüş yapmışlardı.

GIDIYORLAR... Varoluşta derin bir acı. Geceyi, baskınlardan yarak yarak bekliyorlar. Bir de meki kuyrukları katıyor. "Geliyorum" diye en terbiye verildikten sonra bir an için, MHP'nin elinde... 500'ü var diye düşünürler. Maraş'ta aydınlar... kimin? Ne anı sonrasına biliyorlar...

OLAYLAR SONRASI...

FOTOĞRAFLAR AYDINLIK

Kahramanmaraş

GOZÜ YAŞLI ANA... Bu gök yaşlı kadın, kim bile hangi yoldan kaçmış olabilir. Bu kadın, bu kadın, bu kadın... Ama, bu kadın, bu kadın... O'na derin bir duyulmuş ağlayış. Anlatırsanız... için yapıyor, yarıdan yarıya arıyor ve berya ve şim...

DEMİR KEPENKLER BİLE ÇARŞIYI KORUYAMADI...

Maraş'ta çarşıya kadar demir kepenklerle bile çarşıya sokulmuştu. Bütün depremde çarşıya sokulmuştu. Bütün depremde çarşıya sokulmuştu. Bütün depremde çarşıya sokulmuştu.

DEPREM SONRASI MI?

Bu fotoğraflar, bu fotoğraflar, bu fotoğraflar... Bu fotoğraflar, bu fotoğraflar, bu fotoğraflar... Bu fotoğraflar, bu fotoğraflar, bu fotoğraflar...

İSTE TAMAMEN

YANMIŞ

BİR BİNA

Bu bina, bu bina, bu bina... Bu bina, bu bina, bu bina... Bu bina, bu bina, bu bina...

GERİYE KALAN

KADINLAR VE

ÇOCUKLAR

Ne kadar bir deprem... Ne kadar bir deprem... Ne kadar bir deprem... Ne kadar bir deprem... Ne kadar bir deprem...

K.MARAŞ'TA MHP VE ÜGD YAZILARININ SIRRI...

Maraş'ta ÜGD ve MHP yazıtları... Bu yazıtların, bu yazıtların... Bu yazıtların, bu yazıtların... Bu yazıtların, bu yazıtların...

MARAŞ OYATLARI DOLAYISIYLA ARA VERDİĞİMİZ ÇİN DİZİSİ 6. SAYFADA

Saat 17.00 sıralarında saldırganlar Cihan Sokakta bulunan Serin ailesinin evinin önüne gelmişler ve “çıkaın komünistler, Aleviler artık sonunuz geldi, kahrolsun komünistler, sizi Moskovaya süreceğiz, Alevilere ölüm, Maraş ovası Bozkurt yuvası” diye bağırarak taşlayarak evin camlarını kırmışlardı. Evdekiler aradaki tenekeleri kırarak içerden ev sahibinin evine geçmişler, kızlar ev sahibinin mutfağına, erkekler de yatak odasına girerek saklanmışlardı. Serin ailesinin içerden ev sahibi Halil’in evine geçtiğini anlayan saldırganlar bu defa Halil’in evini sarmışlardı. Bu sırada Selver çarşaf giyerek evden çıkıp vilayete gitmiş, ailenin damadı Hüseyin de Sarayaltı caddesinden geçmekte olan bir askeri araca binerek kaçmıştı.

Saldırganlar ev sahibi Halil’e “Senin evinde Alevi varmış, bize teslim et” demişlerdi. Halil’in bitişikteki dükkanlarını tahrip ettikten sonra evine yönelerek kapıyı kırarak içeri girmişlerdi. Ellerindeki tabancalarla yatak odasına doğru ateş etmeye başlamışlardı. Ev sahibi Halil ve karısı “o adamlar müslümandır, durun, etmeyin, yapmayın” diyerek Serin ailesini kurtarmaya çalışmışlar ve saldırganları evden dışarı çıkarmışlardı.

Evsahipleri bu durumdan yararlanarak kendilerine sığınan kiracıları Ali ve yeğenleri Murtaza’ya çarşaf giydirerek bunları arka kapısından kaçırmıştı.

Saldırıları devam edince Serinlerden Talih, Döne ve küçük Ali oğlu saklandıkları mutfaktan salona çıkmışlar; kızlar saldırganlara “kardeşler isteğiniz ne, bizim suçumuz ne” diye sormuşlardı. Saldırganlar “sizin suçunuz Alevi olmak, Halk partili olmak, siz komünistsiniz, siz müslüman değilsiniz, sizi öldüreceğiz” diye cevap vermişlerdi. Ev sahibi Halil’in karısı “Hayır onlar müslümandır, namazlarını kılıyorlar” diyerek bir Kur’an getirmiş, Döne bu Kur’anı öpüp başına koyarak okumuş ve Kelime-i şehadet getirmişti. O zaman saldırganlar

“bunlar müslümanmış, bunları bırakın, birşey yapmayalım, inandık” diyerek evin önünden ayrılmışlardı.

Bu olaylar devam ederken daha önce evden kaçmış olan Selver vilayetten allığı polis ve jandarma ile evin önüne gelmiş, fakat polis ve jandarma daha da fazlaşmış olan kalabalıktan dolayı eve girme imkânı bulmadığından geri dönmüşlerdi. Daha sonra Serin ailesinin kızları arka kapıdan kaçarak evi terk etmişlerdi.

Pazar günü sabahı saat 09.00 sıralarında Kiraz sokaktaki öğretmen Mehmet’in evi ellerinde baltalar, bidonlar, değnekler, silahlar olan büyük bir kalabalık tarafından tekrar kuşatılmıştı.

Saldırganlar arasında yer alan bir şahsın ‘ben orayı satm aldım, canlan kırmayın, ben müslümanım’ demesi üzerine saldırganlar “öyleyse evin eşyasını dışarıya çıkarıp arsada yakalım” diye bağırarak evden içeri girmişler, eşyaları evin arka tarafındaki arsaya çıkarıp yakmışlardı.

Yine saldırganlar öğretmen Mehmet’in daha önce karşı komşuları Aşılak’ın evine bıraktığı motosikletini de arsaya getirerek yakmışlardı. Bu olaylar sırasında saldırganlara “gavur malı mı yakıyorsunuz, yazık, günah, yakmayın” diye bağırarak karşı komşu Gülüzar’a saldırganların içinde bulunan Dereli köyü muhtarı Polat “Aleviler Ulucamiyi yakmışlar, kızların başma çökmüşler, ırzına geçmişler, memelerini kesmişler, niye onları kayırıyorsun- sun’ diye cevap vermişti.

Saldırganlar bu defa da yakındaki İğneci Leyla’nın evini taşıyarak yağma etmişlerdi.

Öğretmen Mehmet’in evinin eşyasını yaktıktan sonra saat 10.00 sıralarında ellerinde taşlar, sopalar, gaz şişeleri, dinamitler, baltalar, gaz bidonları olan saldırganlar bu defa Saray sokağa gelerek İbrahim ve kiracısı Sabiha’nın oturdukları karşı eve saldırıya geçmişlerdi. Saldırganlar evi ateş altına al-

mışlar, eve taş, sopa, dinamit ve içinde gaz, benzin bulunan şişeler atarak camlan kınp evi ve evin girişinde bulunan iki araba ile plâkası tesbit edüemeyen bir motosiklet ile yol kenarındaki bir arabayı ateşe vermişlerdi. Sabihalar üst kattaki ev sahibinin evine çıkmışlar ve evin mutfağında toplanmışlardı. Aşağıda bulunan arabalara bakmak için mutfak penceresinden başım uzatan İbrahim saldırganların ateşi sonucu boy-nundan yaralanmıştı. Saldırı sırasında saldırganlar evin ya-nındaki İsadivanlı camiinden “Müslüman Türkiye, ordu mil-let el ele, Alevilere ölüm, komünistlerin kökünü kazıyalım, bir Alevi öldüren hacca gitmiş sayılır” diye anons yaptırıyor-lardı.

Saat 12.00 sıralarında Sabiha arşaf giyerek evden çıkıp önce yakındaki karakola ve oradan da vilayete giderek yardım is-temişti. Boynundan yaralanan İbrahim de bir fırsatını bulup evden çıkıp, önce yakındaki arşı karakoluna, oradan da vila-yete sığınmıştı.

Saat 13.30 sıralarında bir anbulans ve bir askeri araçla Sabiha eve gelmiş ve evde bulunanları kurtararak vilayete götür-müştü.

Saat 14.00 sıralarında yangın yerine gelen itfaiyeye civarda bulunan saldırganlar ateş açmışlar, bu nedenle itfaiye yangını söndüremeden geri dönmüş ve askeri birlikle beraber tekrar yangın yerine gelmişti. İtfaiye ekiplerine ve askeri birliğe saldırganlar tarafından yeniden ateş edilmiş ise de askeri bir-lik etrafı kordon altına almış ve itfaiye de yangını söndür-müştü. Üç katlı betonarme evin tamamı ve içindeki eşyalar, bahçede bulunan iki otomobil, bir motosiklet ve yol kenarın-daki bir otomobil tamamen tahrip edilerek yakılmıştı.

şeker apartmanı Sakarya mahallesinin İsadivanlı mahallesine bitişik Zeynep hanım ve Yarpuz sokakları arasında bulun-maktaydı. Apartmanın doğu bloku Yarpuz sokağa, batı bloku

Zeynep hanım sokağa bakıyordu ve her blok beşer katlıydı. Anadolu sokak üzerinde bulunan Anadolu hamamın arka kısmı Şeker apartmanının Zeynep hanım sokaktaki blokuna bakmaktaydı. Apartmanın sahipleri Alevilerdi.

Pazar günü saat 10.00 sıralarında ellerinde üç hilalli bayraklar, uzun namlulu ve makaralı silahlar sopalar, et satırları, şişeler, taşlar bulunan kalabalık bir grup “Müslüman Türkiye, kahrolsun komünistler, vurun Alevilere, şahit kalmasın, vurun komünistlere, şahit kalmasın, katil Ecevit, Ecevit sizi kurtarsın, ordu millet el ele” diye bağırarak Şeker apartmanına doğru yürümüşlerdi. Bu grubun önünde bulunan 30-40 kişilik bir topluluk apartmana yaklaşmışlar ve çevredeki evlere dağılmışlardı. Bu saldırganlara çevre evlerden sopa ve silah da dağıtılmıştı. Saldırganlar dört taraftan apartmanı ateş altına almışlardı. Özellikle apartmanın batı blokunun karşısındaki Anadolu hamamının üzerinden karşıdaki Ökkeş’in evinin üzerinden apartmanın bitişiğindeki Şekerciler’in evinden, bu evin arka tarafındaki Zeytinlikten, sol taraftaki evlerden yoğun ateş edilmekteydi. Bu atışlar sırasında kuzey taraftaki bir camiden sesle atış komutları verilmekte, apartmanın bitişiğindeki Şekercilerin evinden “Şişe at, dinamit at” denildiğinde apartmana patlayıcı madde atılmaktaydı. Şeker apartmanından da özellikle Yarpuz sokağına bakan bloktan da saldırganlara mukabil silah atışı yapılmaktaydı.

Saldırganlar apartmanın önce Yarpuz sokağına bakan blokun zemin katını tutuşturmuşlar, bunun üstündeki katın cam ve çerçevelerini de kırarak tahrip etmişler, burada çıkan yangın saat 13.30 sıralarında olay yerine gelen itfaiye tarafından söndürülmüştü.

Apartmanın Zeynep Hanım sokağına bakan blokuna saldırılar devam etmiş, saldırganlar bu blokun birinci katma önce patlayıcı madde atmışlar ve daha sonra şişeler içinde yanıcı maddeler atarak birinci ve ikinci katları yakmışlardı. Bu blok-

ta oturan aileler üçüncü kattaki Ateş ailesinin oturduğu dairede toplanmışlardı.

Saat 14.00 sıralarında yardım için telefon etmek isteyen Navruzoğlu karşıdaki Anadolu hamamından açılan ateşle başından ve göğsünden yaralanmıştı.

Saat 14.30 sıralarında itfaiye araçları apartmanın önüne gelmişti. Zeynep Hanım sokağa bakan blokun birinci, ikinci ve üçüncü katları tamamen ve diğer katların da balkon ve çerçeveleri alevli bir şekilde yanmaktadı. İtfaiye, söndürme çalışmalarına başladığı sırada civarda bulunan saldırganlar itfaiye personeline ve araçların üzerine ateş etmişti. İtfaiye ekibi güçlükle geri dönmüş, bu defa kariyerlerin ve kariyerlerde bulunan askerlerin himayesinde tekrar yangın yerine gelerek söndürme çalışmalarına başlamışlardı. Civarda bulunan saldırganlar tarafından yine itfaiye araçlarına ve askerlerin üzerine ateş açılmış, itfaiye personeli ve erler bitişikteki inşaata ve hendeklerin içine girerek mevziilenmişlerdi. Saldırganların ateşi üzerine apartmanın önüne gelmiş olan kariyerler ve erler de havaya ikaz atışı yapmışlardı. Saldırganlar apartmanın çevresinden çekilmeye başlamışlar, bu sırada da ellerindeki bidonlarda bulunan benzinleri apartmanın önündeki iki otomobüe dökerek yakmışlardı. Kariyerler ve askerler apartmanın çevresini kordon altına almışlardı. Bir yandan itfaiye yangını söndürmeye çalışırken diğer taraftan apartmanda mahsur kalanlar aşağıya inmişlerdi. Civarda bulunan saldırganlar Şeker apartmanından çıkanların üzerine tekrar ateş etmişler, bu sırada yaşlı annesini sırtında kaçırmakta olan Koco'yı korumakta olan bir asker yaralanmıştı.

Apartman sakinlerinin bir kısmı kariyerlerin içine binmiş, bir kısmı da askerlerin himayesinde olay yerinden uzaklaşarak vilayete sığınmışlardı.

Saldırganların içinde büyük silahları ellerinde bulunduran şahısların yüzleri maskeliydi. Grupların ortasında bulunan bazı kişiler saldırganları devamlı tahrik ve teşvik etmekteydiler.

Saldırganlar 13.00-14.00 sıralarında Polat sokağa gelerek Kemal'in evini kuşatmışlardı.

Evde Kemal'in kızları Fatma ve Şehriban bulunuyordu. Kızlar mutfak penceresinden önceden tanıdıkları Hamo'yu göreyerek yardım istemişler. Hamo ise evinin damından onlara ateş etmiştir. Evin önünde bulunan saldırganlar "vurun Alevilere, Alevilerin kanı helaldir, Allah Allah" diye bağırırmaktaydılar. Karşı komşu Gülüzar "Ellemeyin onlar, yetimdir" diyerek saldırıyı önlemeye çalışmış ise de saldırganlar evin önündeki bahçe duvarını yıkmışlar, demirden yapılmış dış kapıyı, eve giriş kapısını ve Kemal'in dairesine giriş kapısını kırmışlar ve eve silahla ateş etmişler ve patlayıcı madde atmışlardı. Saldırganların salon kapısını kıracakları sırada Kemal kapıyı açarak "tamam, ben sizinle geliyorum, çocuklarımı ellemeyin, ne yaparsanız bana yapın" demişti. Kemal'in kollarından tutarak aralarına alan saldırganlar kızları Fatma ve Şehriban'a "anneniz varmı" diye sormuşlar, annelerinin olmadığını öğrenince kızlara dokunmamışlardı. Karşı komşu Gülüzar kızları alarak evine götürmüştü. Kızlar, Gülüzar'ın evinde bulundukları sırada saldırganlar Kemal'i alnı kanlı bir vaziyette evinden dışarı çıkarmışlardır. Kemal saldırganlara "yavrularımı, çocuklarımı gösterin" demiş ve Gülüzar'ın balkonuna çıkan kızlarına bakmıştı.

Saldırganlar Kemal'i alarak ileriye doğru götürmüşler ve öldürmüşlerdi.

Fatma'nın yaşadıklarından tutanaklara yansıyanlar:

"İsadiyanlı Polat Sokakta oturuyoruz. Cumartesi günü öğleye doğru 100-150 kişilik bir grup bahçe kapısına geldiler. 'Komünistler, Aleviler çıkın dışarı, öldüreceğiz' diye bağırıyorlardı. Biz evin içinde saklanmaya çalışıyorduk. Babamı dışarıya çağırdılar, babam çıkmayınca evin kapısını ve pencerelerini taş ve sopalarla zıngıldıyordu. Biz de evin içinde bir-

birimize sarılmış ağlaşıyorduk. Bir süre sonra saldırganlar uzaklaştılar, korkumuz azaldı.

Ertesi gün pazardı. Öğleye doğru yine sokaklanan gelen bağırtılar, silah sesleri her tarafı çınlatıyordu. Korkumuzdan evin damına çıktık. Komşumuz Sabiha'nın evine saldırdılar, evi ateşe verdiler. Bir süre sonra askerler geldi, Sabiha'nın evdeki çocuklarını alıp götürdüler. Artık sıranın bize geldiğinin korkusu içindeydik ki bize doğru yöneldiler. Hemen içeriye girdik. Mutfak penceresinden bakmaya başladık. Hamo Dayıyı görünce 'imdat' diye bağırdık. Ama Hamo Dayı, elindeki uzun menzilli bir silahla kendi evinin damından bize doğru ateş etti. Saldırganlar ise, 'Vurun Alevilere. Alevilerin kanı helaldir. Allah Allah'diye bağıryorlardı. Evin önüne geldiler; biz içeride bağıryor ve ağlaşıyorduk. Korku içindeydik. Karşı komşumuz Gülizar, 'Ellemeyin onları, onlar yetimdir' diye bağıldılar. Saldırganlar ise evin önündeki bahçe duvarını yıktılar, demir kapıyı, sonra apartmanın giriş kapısını ve dairemizin kapısını kırdılar. Evimize patlayıcı madde attılar. Babam, bizi banyoya sokarak saklamaya çalışıyordu. Evin iç kapısını zorluyorlanlı ki, babam kapıyı açtı. 'Tamam, ben sizinle geliyorum, çocuklarımı ellemeyin, ne yaparsanız bana yapın' dedi. Babamın kollarından tutarak aralarına aldılar. Bize de, 'Anneniz var mı?' diye sordular, yok dedik. Bize dokunmadılar. Karşımızdaki komşumuz Gülizar bizi evlerine götürdü. O sırada saldırganlardan bir kısmı arkadan bize saldırdılar. Gülizar kapıyı zorla örttü. Pencereden baktık; evimizin önünde babamın alın kanı içindeydi. İki saldırganın arasında dışarıya çıkardılar. Babam, 'Yavrularımı, çocuklarımı gösterin' diye bağıryordu. Dayanamadık ve balkona çıktık, babam bize bakıyor ve ağlıyordu. O sırada babamızın kolundan çekerek ileriye doğru götürdüler. Saldırganların hepsinin elinde gaz şişesi, sopa, torbaları silah vardı. Biz Gülizar'ın evinde hep ağlıyorduk. Akşam karanlığı çöktüğünde babamızı aramaya çıktık. Evimizin 30 metre uzağın-

da bulunan sokakta cesediyle karşılaştık. Göğsünden vurmuşlardı. Kafasının ve yüzünün yaralan daha kötüydü. Korkuyorduk, kaçarak askeri birliklere sığındık. Orası yaralı, çocuk ve kadınlarla doluydu. Babalarını, kardeşlerini ve evlerini kayıp etmişlerdi...’

İsadivanlı mahallesinde pazar günü meydana gelen olaylarda 32 ev, bir işyeri, 4 oto yakılmıştı.

Mahallede muhtelif yerlerde çıkan yangınlara müdahale etmek isteyen itfaiye ekiplerinin üzerine saldırganlar tarafından ateş açılmış, itfaiye araçları durdurulmuş ve geri gönderilerek yangınlar söndürülmemişti.

Salırganlar 25.12.1978 pazartesi günü çıkan yangınları dahi itfaiye ekiplerine müdahale ettirmemişti.

İsadivanlı mahallesinde ancak 24.12.1978 pazar günü öğleden sonra önlem alınabilmişti.

DURAKLI MAHALLESİNDE BU KIZILBAŞ HALA YAŞIYOR

Duraklı Mahallesi Yenimahallenin doğusunda vilayete yürüyüşle 15-20 dakika mesafedeydi. Çoğunluk sünnüler oturuyordu, Aleviler ise muhtelif sokaklara dağılmışlardı.

Mahalleli birbirini tanıyor, siyasi görüşünü, inancını yakından biliyordu.

Cuma günü cenaze törenine saldıranlar arasında yer alan Duraklılar tolu olarak 20.00 sıralarında Mustafa Doğan'ın evinin bulunduğu Haymana Sokağına gelmişler ve evinin kapısı önünde "komünist Ecevit çık dışarı, Aleviler komünistler dışarıya çıkın" diye sloganlar atarak kapıyı tekmelemişlerdi. Mustafalar evdeki lambaları söndürerek sessizce beklemişlerdi. Saldırganlar da "Başbuğ Türkeş, Komünistler Moskova'ya, Müslüman Türkiye" diye bağırarak gitmişlerdi.

Cumartesi sabahı Mustafa, evinde bulunan kardeşi Hacı ve amcaoğlu Ali evde kalmanın tehlikeli olacağını düşünerek hep beraber evi terketmişlerdi.

Aynı gün akşam saatlerinde Ali mahallede ne olup bittiğini merak ederek gizlice evlerine dönmek istemişti.

Saldırganlar mahallede nöbette ve tetikteydiler.

Alinin birikethane civarından gizlenerek evlerine doğru gittiğini görmüşlerdi. Saldırganlar içerisinde yer alan komşuları hemen tanıdılar onu. İşte bir Alevi! Av kendilerine doğru geliyordu. Bir ceylanı avlar gibi av tüfeklerini kaldırıp nişan alıp ateşlediler.

Sırtından vurulmuştu Ali, henüz 18 yaşındaydı ve Alevi olmaktan başka hiçbir suçu yoktu.

Saldırganların işi bitmemişti. Pazar günü sabah saatlerinde çoğunluğu civar köylerden gelen silahlı, sopalı, ellerinde yanıcı maddeler bulunan kalabalık bir grupta Duraklı'ya mahalledeki saldırganlara katılmışlardı.

Önceden belirledikleri ve yakinen tanıdıkları Mustafa'nın evini kuşatarak

"bu evin sahibi komünist dışarıya çıksın, Alevileri, komünistleri, solcuları öldürün, din elden gidiyor" diye bağırarak evin kapısını tekmelemeye başlamışlardı.

Bir yandan da "evi yıkalım artık" diye bağırıyorlardı. Evi yakma teşebbüsüne kalkmaları üzerine Mustafa korkarak eline Kur'an alarak karısı ve çocukları ile birlikte dışarı çıkmıştı. Saldırganlar Mustafa'ya bazı dini sorular sormuşlar cevap verince de, bir kısmı "Aleviler, solcular, komünistlere vurun, dinsizlere vurun" diğer bir kısmı da "artık yeter" diyerek aralarında tartışmışlardı.

Bu arada Mustafa'nın evine giren iki saldırgan ortalığı araştırmış, bir tanesi duvarda asılı bir sazi alıp götürmek istemiş, diğerinin engel olması üzerine yere atıp parçalamıştı. Daha sonra, saldırganlar "mademki sen Müslümansın da niye evde yatıyorsun, Türksen, sağcıysan, biz kan döküyoruz, can veriyoruz, bizimle gel" demişler ve Mustafa'yı da yanlarına alarak sokak başın-

daki daha kalabalık bir gurubun bulunduğu yere götürmüşlerdi. Saldırganlar arasında Mustafa'yı görenlerden bazıları onu öldürmek istemişler, ancak diğer bir kısmı buna engel olmuştu.

Mustafa'yı da aralarına alan saldırganlar Namık Kemal Mahallesi'ne doğru gitmişlerdi. Saldırganlar kendilerinden önce bu mahallede ellerinde bayraklarla gezen, yakıp yıkan büyük bir kalabalığa katılmışlar, yakma, yıkma, adam öldürme eylemlerine devam etmişlerdi. Saatlerce saldırganların elinde esir kalan Mustafa onların gerçekleştirdikleri vahşi saldırılara tanık olmuştu. Uygun bir ortam bulduğunda ise kaçıp canını kurtarmıştı.

Polat iki gece yakınlarında kalmış Pazar günü öğleden sonra askerlerle birlikte Mustafa Reşit Paşa Sokak'taki evine bakmaya gelmişti. Mahalle komşuları olan saldırganlar "bu komünisti bu namussuzu öldüreceğiz, burada kimse elimizden alamaz" diyerek askerlerin arasında bulunan Polat'a saldırmışlardı.

Askerlerle birlikte evinden uzaklaşırken bu kez aşağıdan gelen bir başka saldırgan gurupla karşılaşmışlar, içlerinden Polatı tanıyanlar "bu da komünisttir ne geziyor" demişler üzerine hücum etmişler onlara yine askerler engel olmuştu. Polat askerler arasında daha sokaktan ayrılmadan evinin kapı ve pencerelerini kırmışlar, eşyalarını dışarı çıkararak yakmaya başlamışlardı.

Duraklı Mahallesi'nde bir can katledilmiş, Alevilere ait evlerin tamamına yakını ise yakılıp tahrip edilmişti.

NAMIK KEMAL MAHALLESİNDE

BİR ALEVİ ÖLDÜREN

Namık Kemal Mahallesi, Duraklı ve Sakarya Mahallelerine komşu idi. Mahallenin kuzey kesiminde Bağlarbaşı, altında batıda Çerkezler, doğuda Afetevleri bentleri güneyde Karamaraş Senti yer alıyordu.

Mahallenin doğusundan geçen kanalın doğu yakasında Kanalevleri, bunların doğuya doğru devamında da Erkenez Çayı bulunuyordu.

Bağlarbaşı ve Çerkezler Semtlerinde Sünni kökenliler çoğunlukta idi.

Kanalevleri ve Karamaraş şehrin kenar kısımları olup buralardaki gecekondularda Alevi kökenliler oturmaktaydı.

SOKAKTA İŞARETLİ EVLER

Namık Kemal'de yaşanacakların işareti Cuma gününden verilmişti. Hem de Bağlarbaşı cami imamı tarafından aleni olarak.

İmam Mustafa cuma namazından önce verdiği vaazında ortada hiçbir vesile yokken

“oruç tutmak namaz kılmakla hacı olunmaz, bir alevi öldüren beş sefer hacca gitmiş gibi sevap kazanır” şeklinde konuşarak açıkça cemate Alevi düşmanlığı öğütlemişti.

Aynı gün namaz çıkışında ise Mirza adlı bir şahısın yanında bulunan 8-10 kişiye hitaben

‘solculara vurun, sizi polis durdurursa dönün polisi vurun, asker durdurursa dönün onu da vurun” şeklinde talimatlar verdiği duyulmuştu.

Diğer mahallelerde olduğu gibi Namık Kemal’de oturanlar da birbirlerini yakından tanıyor, huyunu suyunu biliyorlardı.

Buna rağmen mahalenin Tombul, Aydın ve Alan Sokaklarında tesbit edilen Alevi evleri özel olarak işaretlenmişti.

Cumartesi günü ise başlarında muhtar Mehmet’in bulunduğu 25-30 kişilik bir grup mahalledeki bazı Alevi evlerine cebir ve şiddet kullanarak girip silah araması yapmış, buldukları silahlara el koyarak toplamışlardı.

Geceleyin ise mahallede oluşan çeşitli gruplar “komünistler Moskova’ya, Alevilere ölüm” diye sloganlar atarak sokak aralarında dolaşmışlardı.

ÖLÜM PAZAR GÜNÜ KAPIYI ÇALACAKTI

Güvenlik birimleri Pazar günü Alevilerin yaşadığı Karamaraş semtine saldırı yapılacağı ihbarı almışlardı.

Ne var ki askerler gelip Aslanbey İlkokuluna karargah kurduklarında vakit öğleni aşmıştı.

Taburun yerleşmesi, kritik yerlerin tespiti ve gerekli önlemlerin alınmaya başlanması öğlen saatlerini bulmuştur.

Saldırganlar ise işlerine erken başlamışlardı.

Saldırganlar ellerinde sopalar ve silahlar ile Bağlarbaşı camii-ne sabah namazına gelmişlerdi.

Çok aceleleri vardı. Bağlarbaşı cami imamı Mustafa sabah namazının sünnetini kıldırmadan farzını kıldırmıştı. Sonra da hızlıca ayağa kalkıp cemaate:

“Burada kılınan namaz caiz değildir. Memleketimizi Ebucehirciler ve imansızlar işkâl ettiler. Cuma günü Ulu Camiyi yaktılar. Başımızda komünist ve imansız bir hükümet var. Bütün din kardeşlerimiz hükümete ve komünistlere, dinsizlere karşı ayaklanmalıdır. Çevremizde bulunan Alevi ve CHP’li sünni imansızları temizleyeceğiz” diye adeta seslenerek saldırıya geçmeleri talimatı vermişti.

Sabah namazını takiben Bağlarbaşı Cami civarında toplanmaya başlamışlardı.

Camiden çıkan muhtar Mehmet evine gidip bir elinde bayrak diğer eline otomatik silah alarak saldırganların başına geçmişti. İmam Muustafa ile birlikte muhtar saldırganların başını çekiyordu.

‘Vurun, Sütçü İmam aşkına vurun, din elden gidiyor diyerek yürüyüşe geçmişlerdi.

Saldırganlar ilk olarak ‘komünistler Moskovaya, Maraş ovası ülkü yuvası’ sloganları atarak Yavuz Selim Caddesi üzerinde bulunan Hasan’ın kahvesini sonra da kahvenin arkasındaki evini tahrip ederek yakmışlardı.

Şimdi saldırı sırası Alemdar sokaktaki Alevi evlerine gelmişti. Kahveyi yakan gurup Bezirgan sokak üzerinden, Bağlarbaşıdan gelenler ise sokağın diğer başından sokağı kuşatacaklardı.

Saldırganların ellerinde bayrak, silah, sopa, et satırı, balta, gaz bidonları bulunuyordu. Saldırganlar hep bir ağızdan “vurun komünistlere, Alevilere vurun, onları yaşatmayın, evlerini yakın, Allah Allah” diye bağırarak sokaktaki Alevi evlerine karşı saldırıya geçtiler.

Saldırganlar ilk olarak Ali Uzunpınar'ın evini kuşatmışlardı. Önce taşlamaya başlamışlar, evin tüm camlarını kırmışlardı. Ali pencereye çıkarak evini önce taşıyan saldırganlara, "Kardeşim ne istiyorsunuz" diyerek sitem ediyordu. Saldırganlar Ali'ye "salavat getir sana birşey yapmayacağız" diye cevap vermişlerdi.

Bir taraftan da evin arkasından bahçe duvarından atlayıp ve bahçe kapısından içeriye girerek evin kapısını zorlamaya başlamışlardı.

Ali kaçmak istemişti. Daha bahçe duvarını aşmıştı ki saldırganlar onu sırtından vurarak katlettiler.

Kapıyı kırıp içeri giren saldırganlar ise 'kafirlerle ölüm, Alevilere ölüm' diye bağırarak evdekilerin üzerine kurşun yağdırmışlardı. Hasan ve Abidin oracıkta yaşamlarını yitirmişlerdi.

Tutanaklara yansıyanlar, Elif anlatıyor:

'... Bağlarbaşı semti Alemdar sokakta oturduğunu; pazar günü sabahleyin fırından ekmek ahp geldiği sırada sokağın alttarafında bir topluluk gördüğünü bunların küçük çocuğu ile kocasına gönderdiği yemekleri kontrol ettiklerini; öğlene yakın bir zamanda yukanrı taraftan ellerinde bayrak, silah, sopa, kesici aletler bulunan binlerce kişilik saldırgan bir grubun daha "vurun komünistlere" diyerek gelmekte olduğunu; gerek bu grubun gerekse sokağın başındaki diğer bir grubun, biri sokağın bir başında, diğeri sokağın öbür başında "Alevilere vurun, onları yaşatmayalım, evlerini yakalım, Allah Allah" diye bağırarak evleri yakıp yıkmaya başladıklarını; kendi evinden 3 ev ileride bulunan kayını Ali Uzunpınar'ın evine saldırarak içeri girdiklerini, evin içinden silah seslerinin geldiğini; o sırada kaçmaya çalışan Ali'yi öldürdüklerini; ondan sonra birkaç evi daha yakıp yıkarak kendi evinin önüne geldiklerini ve ateş ettiklerini; camları kırdıklarını; "müslüman Müslümana kıymaz" diye bağırdığını; saldırganların

sünni olan Cuma'yı görünce “dur” emri vererek “Cuma sen burada mı oturuyorsun” deyip eşyalarını, çoluğunu çocuğunu dışarı çıkardıklarını, ondan sonra evi ateş altına aldıklarını; o sırada askerler gelince saldırganların tarlalara doğru kaçtığını; askerlerle beraber gittikten sonra saldırganların evini yakarak yağma etmiş olduklarını,

KATİLLERİN ÖZENİ

Cuma sünni kökenli bir insandı. Ev sahibi Elif ise Aleviydi. Saldırganlar farkındaydı bu durumun. Sloganlar atarak Elif'in evini kuşattıklarında özenle sünni kiracı Cuma'nın eşyalarını tek tek Dışarı çıkarmışlardı. Taşıma işi bitince de evi tümünden ateşe verip tahrip etmişlerdi.

SÜTÇÜ İMAM AŞKINA VURUN

Saldırganlar yollarına devam ediyorlardı. Elllerinde silahlar, sopalar, bayraklar bulunan binlerce kişi Muhtar Mehmet öncülüğünde sokak sokak Alevi avına çıkmışlardı. Sıra Bayrampaşa sokaktaki Alevi evlerine gelmişti. “Şu komünistleri bırakmayın. Allah yoluna kesin. Allah Allah. Vurun kırın, din elden gidiyor. Sütçü İmam aşkına vurun. Komünistlerin kökünü kazıyacağız. Büyük küçük demeyin kafasını ezin. Alevilere ölüm!” diye bağırarak saldırıya geçmişlerdi.

Önce Mustafa'nın evini ateşe verip tahrip ettiler. Sonra bu evin karşısında bulunan Kalender Toklu'nun evini kuşattılar. Taşlarla pencere camlarını kırdıktan sonra bu kez de kapıyı kırarak evi bastılar. İçerideki ev ahalisi feryat içindeydi. Ellerindeki sopalarla, aletlerle önüne gelene vuruyorlardı.

Saldırganlar evin erkeği Kalender'i sürükleyerek evinin içinden bahçeye çıkardılar.

Karısı Maviş, muhtar Mehmet'i tanıyordu. Çaresizdi. "Muhtar elini ayağını öpeyim, kocamı öldürmeyin, çoluk çocuğumu meydanda komayın" diye yalvarıyordu.

Muhtar "Çoluk çocuğunu götür Karaoğlan beslesin, kocanı Karaoğlan'ın yoluna kurban kesiyorum" diye terslemişti kadını.

Maviş anlamamıştı muhtarın ne demek istediğini "Karaoğlan kimdir" diye sormuştu.

"Ecevit" diye cevap vermişti muhtar.

Saldırganlar bahçeye çıkardıkları Kalenderi karısının feryatları ve gözleri önünde katletmişlerdi.

Maviş koşup kocasına sarılmıştı. Kana bulanmıştı ikisi de.

Saldırganlar bu kez de Kalender amcasının oğlu Hüseyin'in evini basmışlardı. Hüseyini döverek evden dışarı çıkarmışlardı.

Hüseyin'in annesi acı içinde muhtara yalvarmıştı: "Etme eyleme, Hüseyinimi öldürme" diye. Hiçbir söz katil muhtara kar etmemişti. "Hüseyin de Karaoğlan uğruna kurban gidiyor" diyerek anasının feryatları arasında oracıkta katletmişlerdi oğlunu.

Maviş Toklunun yaşadıklarından kalanlar:

'... Cumartesi günü gelen bir topluluğun evlere girerek silah topladıklarını; bu arada Döne'nin evinden bir av tüfeğini aldıklarını,

Pazar günü saat 10.00 saralarında başlanndâ bir elinde bayrak, bir elinde silahla muhtar Mehmet ve Fevzi olduğu, halde, saldırganların "Allah Allah, komünistlerin kökünü kazıyacağız, komünistlerin büyüğü küçüğü demeyin kafasını ezin" diye bağırarak batı taraftan gelip evlerine hücum ettiklerini; kapıyı kırarak içeri girdiklerini ve odada bulunan kocası Ka-

lender'i alıp bahçeye çıkardıklarını; kendisinin de arkalarından dışarı çıktığını; muhtara "aman etmeyin, eylemeyin, kocamı öldürmeyin, çoluk çocuğumu meydanda koymayın" diye yalvardığını da, muhtarın "çoluk çocuklarını götür, Karaoğlan beslesin, kocanı Karaoğlanın' yoluna kurban kesiyorum" dediğini; "Karaoğlan kimdir" diye sorunca da "Ecevit" diye cevap verdiğini; kocası Kalender'i gözünün önünde öldürdüklerini; öldürülürken kocasına sarıldığını, üstünün başının hep kan olduğunu; "aman muhtar etme eyleme, sen ne diyorsun" dediğinde "pişirdik, pişirdik komünistler gelsinler hep yesinler" dediğini; saldırganların bu defa yakında oturan kardeşi Hüseyin Tokulu'nun evinin etrafını sardıklarını; kardeşi Hüseyin'i içeriden çıkardıklarını; orada da muhtara "etme eyleme, kocamı öldürdün, kardeşim Hüseyin'i öldürme" deyince, muhtarın "Hüseyin de Karaoğlan yoluna kurban gidiyor, sen daha Hüseyin'i arıyorsun" diye cevap verdiğini; diğer saldırganlara da kardeşi Hüseyin'i öldürmemeleri için yalvardığını, onların da "Hüseyin de Karaoğlan yoluna kurban, gidiyor, biz Karaoğlan yoluna bu sene kurban keseceğiz bayram günü gelmiş" dediklerini ve kardeşi Hüseyin'i de öldürdüklerini;

saldırganların daha sonra karşı taraftaki bir gözü görmeyen yaşlı kadın Cennet Çimen'in evine gittiklerini; bu kadını "gel nene, gel nene" diye dışarı çıkardıklarını; Cuma ile Nuri'nin bu kadının gözünü tornavida ile oyarak silah sıktıklarını ve öldürdüklerini; yakındaki hela çukuruna baş üzeri atıp, oradaki at arabasını karının üzerine devirdiklerini;

saldırganların daha sonra oradaki bütün evleri, bu arada kendi evini de yaktıklarını; saldırganlardan Fevzi'nin "yürü hadi seni kurtarayım" deyince onunla beraber bir süre gittiğini, fakat kalbinin bozuk olduğunu anlayınca geri dönerek evine geldiğini; onbeş dakika kadar evde kaldıktan sonra askerlere sığınmak için giderken, yolda Mustafa'yı bir eli ile İbrahim Usta'nın boynuna sarılmış, bir elinde de tabanca olduğu halde

yanında kanını evime akıtmayın diyen bir başka şahısla toplumun içine götürdüğünü gördüğünü; İbrahim'i da orada öldürdüklerini; o zaman kaçarak canını kurtardığını...'

Güllünün yaşadıklarından kalanlar:

'...Pazar günü kocası Hüseyin Toklu ve çocukları ile beraber evde otururken, kalabalık bir grubun evin önüne gelerek ateş ettiklerini, kapıyı kırarak içeri girdiklerini, kocası Hüseyin'i yakalayarak dışarı çıkıp ateş ederek ve ellerindeki aletlerle vurarak öldürdüklerini; kaynanasının muhtara "muhtar ne yapıyorsunuz" deyince muhtarın da "Karaoğlana kurban kesiyoruz" diye cevap verdiğini; çocuklarını alarak olay yerinden kaçıp bir eve sığındığını ve daha sonra da askerlerin yanına kaçtığını...'

80'LİK CENNET ANANIN KATLİ

Katiller kana doymak bilmiyordu. Hiçbir Aleviyi sağ bırakmak niyetinde değillerdi.

Bu defa hedeflerinde Cennet Çimen'in evi vardı.

Cennet ana 80 yaşında bir gözü sağlam, diğer gözü ise çok az görüyordu. Saldırganların geldiğini söylemişti oğlu Hasan. O da sen kaç oğlum, ben yaşlıyım, kadını bana bir şey yapmazlar diyerek oğlunu kaçırtmıştı.

Saldırganlar evi bastıklarında Cennet anadan başka kimseyi bulamadılar. Yaşlı kadını evin içinden "gel nene, gel nene" diyerek dışarı çıkardılar. Cennet ana saldırganların niyetlerini anlamıştı. Yaşlı kadın "beni kurtarın" diye feryat etmeye başlamıştı. Onun feryatlarına aldırmayarak ayaklarından tutup sürükleyerek yakındaki hela çukurunun başına getirdiler. Orada katil Cuma yaşlı kadının az gören gözüne elindeki tornavıdayı saplayarak vahşice oymuştu. Diğer saldırganlar da silahlarını ateşleyerek Cennet anayı katletmişlerdi.

Saldırganlar bu kadar vahşetle de yetinmeyerek katlettikleri yaşlı kadını baş aşağı hela çukuruna atmışlar ve üzerine bir at arabasını devirmişlerdi.

KAZANDA KAYNATILAN ÇOCUK

Saldırganlar o çevrede bulunan tüm alevi evlerini yakıp yıkmışlardı.

Aynı sokakta evi bulunan Döne Tıraş, saldırganların geldiğini görünce Karamaraş'a doğru kaçmaya başlamıştı. Bir süre sonra oğlu Ali'de saklandığı yerden çıkarak annesinin arkasından gitmişti. Afetevleri semtinde bir grup saldırgan Ali'yi yakalayıp götürmüşlerdi. Ali'nin cesedi 4 gün sonra karşı komşuları Dilber'in evinin bodrum katında bir kazan içinde yakılmış vaziyette bulunmuştu.

Annenin yaşadıklarından kalanlar:

'...Pazar günü sabahleyin oğlu Ali ve kızı Ayşe ile beraber kahvaltı yaptıkları sırada bir grubun "komünistler Moskova'ya, komünistlere ölüm" diye bağırarak geldiklerini görünce kapıyı kilitleyerek yakındaki komşu Keyfo'nun evinin odunluğuna saklandıklarını; saldırganların evlerini ateşe verdiğini, evini yakan saldırganların kanal tarafına gitmesi üzerine, saklandıkları yerden çıkarak komşuların yardımı ile evindeki yangını söndürdüklerini;

bu defa başlarında elinde Türk bayrağı olduğu halde muhtar Mehmet'in bulunduğu bir grubun "Alevilere ölüm, sizin yeriniz Moskof" diye bağırarak geldiklerini ve tekrar evini yakmaya başladıklarını; bu grubun arkasında bir de plakasız kamyon bulunduğunu ve saldırganların bir taraftan bu kamyonu çıkardıkları benzinle evleri yaktıklarını, bir yandan da evlerden aldıkları kıymetli eşyaları bu kamyonu yüklediklerini;

oğlu Ali ile beraber aşağıdaki afetevlerine doğru kaçtıklarını; yolda rastladıkları diğer bir saldırgan grubun oğlu Ali'yi ya-

kaladıklarını, kendisinin Karamaraş'a kaçtığını; öğleden, sonra oğlunu aramak için mahalleye geldiğinde, Kalender Toklu ve Hüseyin Toklu'nun cesetlerini evlerinin önünde gördüğünü; olaydan dört gün sonra askerlerle beraber mahalleye tekrar geldiğinde oğlu Ali'nin cesedini yakılmış olarak kazan içinde bir vaziyette evinin karşısındaki Dilber'in evinin bodrum katında bulunduğunu...

KIZILBAŞIN KANINI EVİME AKITMAYIN

Diğer bir grup saldırgan da aynı sokakta Bekir'in evinde kiracı olarak oturan Alevi olduğunu saptadıkları İbrahim Usta'nın evini kuşatmıştı. Saldırganlar arasında ev sahibi Bekir de bulunuyordu.

Yanlarına bakkal Mustafa'yı da alarak İbrahim'in kapısının zilini çaldılar.

'Aç kapıyı biziz, korkma" diye seslenerek İbrahim'i aşağıya çağırdılar. Merdivenden inerek kapıyı açan İbrahim'i aralarına alarak dövmeye başladılar.

Ev sahibi Bekir "durun evimi yakmayın, Kızılbaş'ın kanını evime akıtmayın, dışarda akıtalım" diye bağırarak saldırganları durdurdu. Muhtar, ev sahibi, bakkal dışarı çıkardıkları İbrahim'in başına silah dayayıp, boynundan tutup zorla ileride beklemekte olan topluluğa götürdüler. İbrahim saldırganlara "beni nereye götürüyorsunuz, Adana'dan yeni geldim kimseyi tanımıyorum, kimseyi bilmiyorum" diye bağırıyordu. İbrahim kimseyi tanımıyordu ama saldırganlar on tanıyor, Alevi olduğunu biliyorlardı. Ve bu nedenle de İbrahim'in feryatlarına aldırmadan sokağın ortasında katlettiler onu.

Fatmanın yaşadıklarından kalanlar:

'...Gökbel Sokağın köşesinde bulunan Gavur Bekir'in evinde kiracı olarak oturduklarını; olaydan bir ay kadar önce bazı kişilerin gelerek, evde kaç nüfus olduğunu sorduğunu; fakat aynı şeyi komşulara sormadıklarını;

Pazar günü saat 09.00-10.100 sıralarında ellerindeki değnek, sopa, taş, silahlarla mahalleye saldıran grubun diğer yerleri yaktıktan sonra oturdukları eve baskın yaptıklarını; saldırgan grup içinde suratını mendille bağlamış kimseler olduğunu ev sahibi Bekir'in saldırganlara, “durun evimi yakmayın, kızılbaş kanını evime akıtmayın, dışarıda akıtın” diyerek bakkal Mustafa ile beraber kocası İbrahim'i kapının zilini çalarak aşağıya çağırdıklarını; kocası İbrahim'in evin kapısından bu ikisi tarafından karşıdaki topluluğa doğru götürüldüğünü görünce, çocuklarını alarak, Karamaraş'a kaçtığını...'

Bayram Paşa sokağın doğu kısmındaki Alevi evlerine saldırılar devam ederken, Yavuz Selim Caddesinden doğuya doğru yollarına devam eden diğer bir grup saldırgan kanalı geçerek Kanal evlerinde bulunan Alevi evlerine saldırıya geçmişti. Orada bulunan diğer bir kısım sünni saldırganların da yardımını ile bu semtteki tüm Alevi evlerini yakıp tahrip etmişlerdi. Saldırganların geldiğini gören Alevi aileler toplanarak doğu tarafındaki Erkenez çayına doğru kaçmışlardı.

ASKERLERİN KARŞILAŞTIĞI MANZARA

'Askerler Namık Kemal mahallesine geldiğinde erken saatlerde başlamış olan saldırılar devam etmekteydi.

Bağlarbaşı ve Afetleri semtinde birçok ev, dükkan yanmaktaydı. Bazı evlerin eşyaları da sokağa atılarak yakılmıştı.

Mahallede yanan evlerin civarında ellerinde av tüfekleri ve sopalar olan 100-200 er kişilik saldırgan gruplar bulunmaktaydı. Bu gruplar “gavurlara ölüm, komünistlere ölüm, cihad” diye bağırarak Alevilerin evlerini yıkıp yamakta, bu evlerde yakaladıklarını öldürmekte veya yaralamaktaydılar.

Her taraftan silah sesleri gelmekteydi.

Saldırganlar bayraklar, sopalar, taşlar, av tüfekleri, bıçaklar, satırlar, gaz şişeleri ve tahrarlar taşımaktaydı.

Askeri birlikler küçük ekipler halinde sokaklara dağılarak öncelikle yanan yerelere müdahale etmişlerdi. Askeri ekipelerin girdiği sokaklarda bazı evlerin duvarlarında kırmızı yazı ile “bu ev satılıktır” diye yazılar, bazıları da kırmızı bez veya bayrak bulunmaktaydı. Bu gibi işaretlenmiş evlere dokunulmamıştı.

Evin sahibi sünni, kiracısı Alevi ise saldırgan gruplar evi yakmamış, Alevi kiracıların eşyalarını sokağa çıkararak yakmışlardı.

Sokaktaki saldırgan gruplar, üzerinde yazı olmayan bazı evleri yakmaya çalınmakta ve bu evleri askere göstererek “gavurlar burada, komünistler burada” diye bağırmakta ve bu evlerde silah olduğunu, ateş edildiğini söyleyerek askerleri yanıltmaktaydı.

Askerler bu şekilde gösteriler evlere girmişler, silah bulamamışlardı. Saldırgan bir grupla da karşılaşmamışlardı. Aksine bu evlerde bulunanlar, öldürüleceklerini, can emniyetlerinin bulunmadığını söyleyerek kurtarılmalari için, askerlerden yardım istemişlerdi.

Saldırgan gruplar kariyerler ile parçalara bölünerek dağıtılmaya çalışılmıştı.

Bu sırada elerinde kanlı sopalar olduğu halde yakalan üç saldırgan silahlı bir grubun askerlere saldırısı sonucu kaçmayı başarmışlardı.

Evlerde mahsur kalan vatandaşların tahliyesi sırasında, saldırgan gruplar da çoğalmışlar ve saldırılarını arttırmışlardı.

Bu gruplara ellerinde Türk bayrağı taşıyarak elebaşılık yapan şahıslar vardı.

Bunlardan birisi olan Ömer kendilerine engel olmak isteyen askerlere “asker ne duruyorsunuz, beş asker öldü, bir sürü yaralı var, hucum edin beceremezseniz bana da bir silah verin gavurları temizleyelim” diyerek askerleri kışkırtmaya çalışmıştı.

**BAKANLAR KURULU,
SIKIYÖNETİMİ
GÖRÜŞÜYOR**

[illegible]

Aydınlık

SALI
26
ARALIK 1978

300 KUPUS

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN

Kuruluş yılı: 1971
Kuruluşu: SETEK HİSAR

Saldırganlar bir an duraklamakta, geriye çekilmekte sokak aralarında tekrar toplanarak Karamaraşa doğru yürümekteydirler. Mahallenin kuzey kesiminden başlayarak evleri yakıp yıkarak Karamaraşa geçmeye başlamışlardı.

Saldırgan topluluk “komünistler, gavurlar, bu gün cihad günüdür öldürelim, bir alevi öldüren Cennete gider, komünistlere ve Alevilere ölüm” diye bağıryorlardı.

SİLAHIYLA ASKERE YARDIMCI OLUYORMUŞ

Bir saldırgan askerlerce silahıyla birlikte yakalanmış saldırganlar askerlere yönelerek “Onu bırakın, o sizinle beraber komünistlere karşı savaşıyor” diyerek yakalanan sanığın sünni olduğunu ve silahıyla askeri birliklere yardımcı olduğunu ileri sürmüşlerdi.

Bağlarbaşı ve Afetevlerinden güneye doğru yollarına devam eden saldırganlar bu defa Karamaraş semtine kuzeyden saldırınlarını sürdürmüşlerdi. Saldırganların geldiğini gören Karamaraş halkı çoluk çocuk toplu bir halde yakındaki YSE müdürlüğüne doğru kaçmaya başlamışlardı.

Saat 19.00’a kadar Namık Kemal mahallesindeki cesetler ve yaralılar toplanarak hastaneye götürülmüştü. Bunları götüren kariyelere etraftan devamlı olarak ateş edilmişti. Mahallede çıkan yangınları söndürmeye gelen itfaiye ekiplerine diğer mahallelerde olduğu gibi, yine ateş açılmış ve itfaiye araçları yangın yerlerine gidememişti.

KATİL KÖYLÜLER

Kanal Evlerine yapılan saldırı üzerine evlerini terk ederek doğudaki Erkenez çayına doğru kaçan ailelerin yolu kuzeyden Dereliköy yönünden kırmızı bir traktörle gelen 30-40 kişilik silahlı bir grup tarafından Erkenez çayı civarında kesilmişti.

Traktörden inen bu saldırganlar kendilerini görerek, geriye dönüp tekrar Maraş'a doğru kaçmakta olan aileleri kovalamışlardı.

Saldırganlar Hasan Cengiz, Hüseyin Cengiz ve Hüseyin Ceren'i kurşun yağmuruna tutmuşlar bu can sırtlarından vurularak katledilmişti.

Türkan Cengiz'in yaşadıklarından kalanlar:

'...Kanal evlerinde oturduklarını;

pazar günü sabahleyin Bağlarbaşı tarafından gelen grupların evlerine saldırıya geçmesi üzerine, komşularla beraber Erkenez çayına doğru kaçtıklarını; o sırada Dereli köyü tarafından kırmızı bir traktörle gelen ve ellerinde çeşitli silahlar bulunan 40-50 kişilik saldırgan bir grubun önlerini kestiğini; bunun üzerine tekrar Maraş'a doğru kaçmaya başladıklarını; arkalarından yetişen saldırganların "Kendilerini silahla tehdit ederek" teslim olun diye bağırımları üzerine teslim olduklarını; saldırganların kocası Haşan Cengiz, Hüseyin Ceren ve Bayram Bil'i öldürdüklerini, Fatma Bil'i yaraladıklarını; kadınlardaki bilezik ve yüzükleri, kocasının elindeki teybi alarak kaçtıklarını, geceleyin arazide kaldıklarını...'

Elif Cerenin yaşadıklarından kalanlar:

'... Bağlarbaşı Semtindeki Kanalevlerinde oturduklarım;

pazar günü sabah 09.00 sıralarında silah sesi ve bağırımlar duyarak kapıdan baktığında ellerinde bayrak, silah, sopa ve baltalar olan bir topluluğun "Vurun Komünistlere" diye bağırarak ateş edip ev yakarak kendilerine doğru geldiğini görünce, birçok aileyle beraber Erkenez çayına doğru kaçmaya başladıklarını; o sırada kocası Hüseyin Ceren'in YSE'nin arkasındaki Yeni Sanayide bekçilik yaptığı yerden kendilerinin

kaçtığını görünce kurtarmak için yanlarına geldiğini; Dereli köyü yönünden kırmızı bir traktörle gelen saldırganların traktörden inerek yollarını kestiğini; bunun üzerine geri dönerek tekrar şehre doğru kaçmaya başladıklarını; saldırganların da arkalarından ateş ettiğini, kocası Hüseyin Ceren'i silahla vurarak öldürdüklerini; saldırganların ayrıca Bayram Bil ve Hasan Cengiz'i öldürdüklerini, Fatma Bil'i de yaraladıklarını...

Katil köylüler Erkenez Çayı çevresinde pusu kurmuşlardı. Çokyaşar köyünden çıkarak Kahramanmaraş'a doğru gelmekte olan Kemal Yıldız, Ahmet Yıldız ve İbrahim Eltutan'ın içinde bulunduğu araç silahlı saldırganlarca durdurulmuştu.

Sünni olan İbrahim'i serbest bırakmışlar, Ahmet'i öldürmüşler, Kemal ise ellerinden yaralı olarak kurtulmuştu.

Yaralı Kemal'in yaşadıklarından kalanlar:

'...Kahramanmaraş Çokyaşar köyünde oturduğunu; pazar günü sabahleyin amcasının oğlu Ahmet Yıldız ve arkadaşları İbrahim Eltutan ile birlikte Kahramanmaraş'daki yakınlarının durumunu öğrenmek için yola çıktıklarını saat 11.00 sıralarında Erkenez Çayına geldikleri sırada önlerine Yusufçacı köyünden 5 kişinin çıktığını "Nerelisiniz, nereden geliyorsunuz, Alevi misiniz – Sünni misiniz" diye sorduklarını; kendisinin ve amcası oğlu Ahmet Yıldız'ın "biz elektirikçiyiz", İbrahim Eltutan'ın ise "ben sünniyim" dediğini; saldırganların İbrahim'i su kanalının öbür tarafına götürerek konuştuklarını ve onu bıraktıklarını; saldırganların bu defa ellerindeki silahları kendisinin ve amcası oğlu Ahmet'in üzerine çevirerek elbiselerini çıkarttıklarını; üzerlerinde sadece külot kaldığını; saldırganlardan birisinin kendisini kanalın alt tarafındaki tepe bir yere ana avrad küfür ederek götürdü-

günü; arka taraftan üç el silah sesi ve amca oğlu Ahmet'inn feryadını işittiğini; kaçmaya başladığını; saldırganların arkasından ateş ederek kendisini omuzundan yaraladıklarını...'

TUTANAKLARA YANSIYANLAR

'...Mahallede göreve başladıklarında Bölük Komutanları ile beraber mahalledeki kritik yerleri keşfe gittiklerini; o sırada birden bire her taraftan olayların patlak verdiğini, 20-30 kadar evin yanmaya başladığım, bazı evlerin de eşyaları sokağa atılarak yakıldığını; öncelikle küçük ekipler halinde yangın bulunan yerlere müdahale ettiklerini; bu yerlerin civarında ellerinde sopa ve av tüfekleri olan 100-200 er kişilik grupların olduğunu; yanan evlerde mahsur kalan insanları kurtararak Aslanbey İlkokuluna getirdiklerini;

Namık Kemal mahallesinde bazı evlerin işaretlenmiş olduğunu; örneğin bazılarında "bu ev satılıktır" diye yazı olduğunu, bazılarında kırmızı bez veya bayrak bulunduğunu; bu gibi evlerin yakılmadığını; evin sahibi sünni, kiracısı alevi ise saldırgan grupların evi yakmayıp eşyaları sokağa çıkararak yaktıklarını; buna dair tutanak tuttuklarını;

olay günü birçok ceset topladıklarını; cesetlerin bir kısmım yanan evlerde, bir kısmım sokakta, bir kısmının da tarlalarda bulunduğunu;

saldırgan grupların saldırı sırasında saldırdıkları şahıslara "gavur" diye bağırdıklarını;

yanan evlerin civarında gazyağı şişeleri bulunduğunu; gün saldırgan grupları dağıtmakta çok zorluk çektiklerini...' (Binbaşı Talat)

'...saat 10.00 sıralarında mahalleye geldiklerini; mahallede gruplar halinde toplanmış olan saldırganların "gavurlara ölüm, komünistlere ölüm, cihad, cihad" diye bağıarak Alevilere ait evleri yakarak bu evlerde yakaladıklarını öldürerek veya yaralayarak Karamaraş semtine doğru yürümekte olduk-

larını, silah seslerinin geldiğini; topluluktaki şahıslarda bayraklar, sopa, taş, av tüfekleri, bıçak, satır, tahralar olduğunu; toplulukta bulunanların yanmakta olan evleri göstererek “gavurlar burada, komünistler burada” diye bağıldıklarını; ellerinde gaz gişelerinin de olduğunu; gruplara Türk bayrağı taşıyarak elebaşılık yapan şahısların olduğunu; grupların bir an duraklayıp, tahrikler sonucu tekrar harekete geçtiklerini...’ (Yüzbaşı İhsan)

‘...Namık Kemal mahallesinde olayların erken saatte başlamış olduğunu; mahalleye gittiklerinde bir çok erin yanmakta olduğunu; yanan evlerin bulunduğu sokaklara yayıldıklarında, saldırı havası içinde eli sopalı kalabalık gruplarla karşılaştıklarını; girdikleri sokaklarda bazı evlerin duvarlarına kırmızı yazı ile “bu ev satıhtır,!, diye yazılmış olduğunu; bu evlerde hasar olmadığını, yanan evlerde bu şekilde bir yazının olmadığını; sokaklardaki saldırganların bazı evleri yakmak istediklerini ve üzerinde yazı olmayan evleri göstererek bu evlerde silah olduğunu, ateş edildiğini söylediklerini; bu şekilde gösterilen evlere girdiklerinde saldırgan bir durumla karşılaşmadıklarını ve silah da bulamadıklarını, bu gibi evlerde bulunanların öldürüleceklerini, can emniyetlerinin olmadığını söyleyerek kurtarılmayı istediklerini; bunları reolarla Aslanbey İlkokuluna taşıdıklarını; evlerdeki şahısları taşıdıkları sırada, dışarıdaki eli sopalı grupların da çoğaldığını ve taşkınlığının arttığını; bunların gösterdikleri evlerde bulunan şahısların gavur olduklarını, hepsinin öldürüleceğini söyleyerek “gavurlara ölüm, cihad” şeklinde slogan attıklarını; evlerdeki şahısların tahliyeleri bitince sokaktaki grupları dağıttıklarını; ancak bu grupların geriye çekilerek sokak aralarında tekrar toplandıklarını; bu grupların Namık Kemal mahallesinin güney tarafındaki Karamaşa semtine geçmek istediklerini; kendilerinin de bu geçişi önlemek için barikatlar kurduklarını; havaya ihtar atışı yaptıklarını; buna rağmen saldırgan

grupların etraftan dolaşarak Karamaraş semtine geçtiklerini; bu sırada Karamaraş bölgesinden silah seslerinin geldiğini; bu grupların elinde taşlar, sopalar olduğunu ve yollarda giderlerken kışkırtıcı sloganlar söylediklerini, hatta askerleri bile kışkırttıklarını ve “Karamaraş bölgesinde gavurlar askerleri öldürdü” diyerek kendilerini yanlış yöne sevk etmek istediklerini; grupları sözle teşvik ve tahrik eden, komuta eden kişilerin olduğunu; Namık Kemal mahallesinde iken bazı kadınların gelerek kocalarının, yakınlarının öldürüldüklerini söylediklerini ve bunlarla birlikte evlerine gittini, üç evden toplam 7 ölü çıkarttığını olay yerine gidene kadar yangın, yağma ve saldırıların yapılmış olduğunu...’ (Yüzbaşı Ahmet)

‘...Namık Kemal mahallesinde görev aldıklarını; bu mahalledeki bir ilkokula yerleşerek mahalleye dağıldıklarını; mahalledeki çeşitli grupların “cihad, komünistlere ölüm” gibi sloganlarla baza evleri yaktıklarını ve önlerine gelenleri de öldürdüklerini, veya yaraladıklarını saldırılan ve yakılan evlerin işaretlenmiş olduğunu; Türk bayrağı asılı olan veya “bu ev satılıktır” diye yazan evlerin yakılmadığını; Karamaraş’a doğru gittiklerini; oradaki 67 nolu eve 300 kişi kadar bir topluluğun silahla devamlı ateş etmekte olduğunu; 67 nolu evden de bu gruba ateş edildiğini; 67 nolu evin etrafındaki bu grubun “bu gün cihad günüdür, öldürelim; bir Alevi öldüren cennete gider, komünistlere Alevilere ölüm” diye bağırдыkları; saldırgan grupta tabancalar, baltalar, tahralar bulunduğunu, özellikle av tüfeğinin çok olduğunu; grupların önünde “binbaşı vuruldu” diye yalan haber yayan bir şahsın bulunduğunu...’ (Asteğmen Abdullah)

‘... Namık Kemal mahallesinde görev aldığını; girdiği bir sokakta 10-15 kişilik silahlı bir grubun bir evden çıktıklarını gördüğünü, iki er ile beraber kaçan bu gruptan ellerinde kanlı sopalar bulunan 3 kişiyi yakaladıklarını; arkadan gelen man-

ganın diğer erleriyle beraber bu silahlı grubun biraz önce çıktığı ve dumanlar yükselen eve (Uzunpınar ailesinin evi) koştuklarını; içeriye girdiklerinde 8-10 yaşlarında bir çocuk cesedi, 35 yaşlarında bir erkek cesedi, bir gözünden yaralı 15 yaşlarında bir çocuk, 25 yaşlarında kolundan, boyun ve ense-sinden yaralanmış bir genci bulduklarını; yanmakta olan evden acele ile cesed ve yaralıları alarak o sırada gelen kariyere koyduklarını; o arada yandaki evlerden 5-6 kişilik kadın ve kız grubunun çıkıp ağlaşıp yanlarına geldiğini, bunlardan birisinin cesed ve yaralı çıkardıkları evin kendi evi olduğunu ve yaralıların çocukları olduğunu söylediğini; yakaladığı 3 kişiyi erlere teslim ederek Bölük Karargâhına gönderdiğini; bunların yolda silahlı bir grubun saldırısına uğrayan 3 erin elinden kaçmayı başardıklarını, akşam karargâha döndüğü zaman erlerden öğrendiğini; yan sokakta yanlarına gelen kadın ve kızların biraz önceki hadiseyi yapan gruptan olduklarını söylediği 2 kişiyi yakaladıklarını; daha sonra o muntıkada 2 cesed daha bulduklarını...’ (Asteğmen Rasih)

‘... karamaraş bölgesinde görev yaptığını; bu bölgede bidon içinde 13-14 yağlarında bir çocuk cesedi (Ali Traş) bularak hastahaneye götürdüğünü; saldırgan grupların “Müslüman Türkiye, kahrolsun kızıl komünistler, ordu millet el ele” şeklinde sloganlar söylediklerini; bu grupların elinde silah, sopa, taş, özellikle uzun namlulu ve makaralı silahlar, bidonlar gördüğünü; bu gruplara karşı ihtar atışı yapıldığını; özellikle büyük silahları ellerinde bulunduran kişilerin maskeli olduğu; grupları teşvik ve tahrik eden kimseler olduğunu, bunların daha ziyade kalabalığın ortasında bulunduklarını...’ (Astsübay Hüseyin)

‘...pazar günü evinde bulunduğu sırada komşularının öğleye doğru kaçmaya başladıklarını; nereye kaçıyorsunuz ne var diye sorduğunda, Namıkkemal mahallesinde sağ-sol çatışma-

sı var, bundan korkup kaçıyoruz dediklerini; bu komşular mahalleyi terk etmeden önce Namık Kemal mahallesi tarafından büyük bir topluluğun gelmekte olduğunu; bu topluluğun evinin ön tarafındaki odanın penceresinin önüne yığıldığını; burada üzerinde yazı bulunan evleri yakın, diğer evlere dokunmayın diye ses geldiğini; bunu söyleyenin kim olduğunu bilmediğini; olay öncesinde evlerin duvarlarında böyle yazılar gördüğünü...' (Korkulu)

‘... Olaydan 20-25 gün önce eve gediğinde duvarın dış tarafına kırmızı, kalemle işaret. koyduklarını görerek, çocuklara sorduğunda belediyeden gelen 2 kişinin yazdığını söylediklerini...' (Subaşı)

‘... Olaydan 15-20 gün önce 3 memurun gelerek kapılara tebeşir ile işaret vurduklarını; kendilerine nedenini sorduğunda “ilerde mektuplarınız gelince sizi kolay bulsun” diye yazıyoruz dediklerini; ertesi gün bu defa 4 kişinin geldiğini, üçünün önceki, 4 ncünün ise yabancı olduğunu; bunlardan bazılarının yazı yazdığını, bazılarının da evde kaç kişi var diye sorduklarını...' (Ökkeş)

‘...olaylardan tahminen bir hafta önce iki kişinin gelerek belediye tarafından görevlendirildiklerini ve kapı numaralarını değiştireceklerini söyledikleri ve değiştirdiklerini...' (Sultan)

‘...Namıkkemal Mahallesinde Tombul Sokakta 12, Aydın Sokakta 5, Alan Sokakta 12 evin kırmızı boya ile numaralanmış olduğu; bu numaralama işini 25-30 yaşlarında tanınmayan 3 sivil şahıs tarafından yapılmış ve en fazla da bu gibi numaralanmış evin yanmış, yıkılmış ve tahrip görmüş olduğu...' (Hasar raporu)

‘...24.12.1978 pazar günü sabahleyin başlarında muhtar Mehmet’in bulunduğu silahlı bir grubun Yavuz Selim Caddesinden, diğer bir grubun da yukarı taraftan gelerek mahalleyi sardıklarını; ateş ederek, evleri yakarak ilerlemeye başladıklarını; canını kurtarmak için bahçenin köşesindeki tavuk kümesine girerek saklandıklarını; oradan evlerinin karşısında oturan Maviş ile annesinin “muhtar elini ayağım öpeyim ne yapıyorsun bunları, çocukları kim besleyecek” diye yalvardıklarını, muhtarın da bunlara “Ecevit’e kurban kesiyorum, Karaoğlanınız, kara Ecevitiniz sizi kurtarsın, Ecevit’iniz beslesin” diye cevap verdiğini; sesinden tanıdığı Bekir kapının önünde “muhtar ne ettin, işler başarılı geçiyor mu” dediğini, muhtarın da “hay hay tamam, başarılı geçiyor” diye cevap verdiğini; Bekir ‘in nerede başarı, bunların kodamanı İbrahim benim evimin üst katında oturuyor, onu temizlersek biz bunların hepsini temizlemiş oluruz diye cevap verdiğini; saldırganların evini yaktıklarını...’ (Kara Mustafa)

‘... pazar günü sabahı en önde bir elinde bayrak, bir elinde silahla muhtar Mehmet olduğu halde, saldırgan grupların evlere saldırdıklarını; saldırganların kendi evlerini yaktıklarını; daha sonra evin karşısında bulunan Kalender Toklu’nun evine saldırdıklarını; kendisinin zaman zaman bahçe kapısının aralığından baktığını; Kalender’in karısı Maviş’in “kocamı öldürme, çocuğum var, kim bakar” diye muhtara yalvardığını, muhtanın da “yok kızım yok, ben öldürmüyorum, Karaoğlana kurban kesiyorum” dediğini; Maviş’in “Karaoğlan kim” diye sorunca da muhtarın “Ecevit besler, götürün Karaoğlan beslesin” dediğini; saldırganların Kalender’i evinin önünde öldürdüklerini, oradan üst taraftaki bir gözü görmeyen Cennet’in evine doğru gittiklerini; o taraftan Cennet’in bağırtılarını ve silah seslerini duyduğunu; saldırganların bu arada Döne Tıraş’ın evinide yaktıklarını ve Hüseyin Toklu’yu da öldürdüklerini; sonradan askerlerin geldiğini ve askerler gelince saldırganlarla aralarında çatışma olduğunu, saldırganların kaçtığını...’ (Fatma)

‘...Pazar günü sabahleyin Namık Kemal Mahallesi Bağlarbaşı semti tarafından toprak atılsa yere değmeyecek şekilde kalabalık bir topluluğun kırarak, bağırarak bulundukları yere doğru gelmekte olduklarını; komşusu Mustafa’ya “Mustafa bu nedir, ne var” diye sorduğumda “ne var daha çekeceğiniz var” diye cevap verdiğini; çoluk çocuk hep beraber mahalleden çıkmak üzere toplandıklarını; bir kısmının ayrılarak yazıya doğru kaçtıklarını, kendisinin de Haşan Bil ile beraber evinin arkasındaki kanala saklandığını; saldırganların kanalı geçerek o bölgedeki 15 Alevinin evini yakıp yıktıklarını ve çekip gittiklerini; kendisinin de Hasan ile beraber kanaldan yavaş yavaş Karamaraş’a kaçtıklarını...’ (Subaşı)

Namık Kemal Mahallesi ve Erkenez Çayı civarında 12 can katledilmişti. Bunlardan biri çocuk biri ise kadındı. Alevilere 147 ev ise yakılarak tahrip edilmişti.

RESMÎ GÖZÜN GÖZLEMLERİ

23.12.1978 günü Yörükselim, Mağralı, Serintepe, Yusufkar, Dumrupınar, Sakarya ve Yenimahalle’de saldırı ve katliam devam ederken, şehrin diğer kısımlarında da özellikle şehir merkezinde kalabalık saldırgan gruplar tarafından tahribatlar yapılmaya başlanmıştı.

Saat 09.00 sıralarında Vilâyet ve Adliye'nin bulunduğu Trabzon Caddesi'nin üzerinde yürüyen, ellerinde taş ve sopalar bulunan 150-200 kişilik saldırgan bir grup, adliye binasının karşısındaki bina ve dükkanları tahrip etmişler, üzerinde DİSK yazılı bir binaya girerek binanın camlarını kırmışlar ve bütün malzemeleri dışarı atarak binayı ateşe vermişlerdi.

Eski Belediye Meydanından Uzunoluk Caddesi'ne doğru ellerinde taş ve sopalar olduğu halde, sloganlar atarak çıkmakta olan saldırganlar yolun üzerinde bulunan iş yerlerini yakıp yıkarak tahrip etmişlerdi.

Boğazkesen Caddesi'nde de, çoğunluğunu gençler ve çocukların oluşturduğu bir grup, caddenin her iki tarafında bulunan ev ve iş yerlerine şüursuzca saldırarak tahrip etmişlerdi. Kıbrıs Meydanının üst tarafında oluşan kalabalık bir grup vilâyet binasının arka tarafındaki Şeyh Adil Caddesi'ne doğru ilerlemiş, bu grubun bir kısmı da Trabzon Caddesi üzerinden İtfaiye Meydanı'na doğru yürümüşü. Her iki grup da taş ve sopalarla Şeyh Adil Caddesi ve civarındaki dükkanları tahrip ederek yakmışlardı.

Şehrin merkezindeki saldırganların ellerinde sopa, bıçak, tahra, saplan çıkarılarak kılıç haline getirilmiş tırpanlar bulunmaktaydı.

Araçları durdurarak içinde Alevi olup olmadığını kontrol etmekteydiler.

Hâkimiyet tamamen saldırgan topluluklara geçmişti.

Saat 09.00-10.00 sıralarında, ellerinde sopalar ve yer yer Türk Bayrakları bulunan binlerce kişi, korkunç bir bağırışma ile Çarşı Karakolu'ndan eski hükümet konağına doğru yürüyüşe geçmişti.

Yangınları söndürmeye giden İtfaiye araçları bu saldırganlar tarafından durdurularak yangın yerine gönderilmemiş, sopalara yangın araçlarının tamponlarına vurarak geri döndürülmüştü. Geri dönülmediği takdirde, arazözlerin tahrip edileceği bildirilmişti. İtfaiye araçları ancak askeri birliklerin nezaretinde ve binbir güçlükle yangın yerine gidebilmiş, yangın söndürme çalışmalarına başladıktan sonra dahi, yine saldırgan gruplar itfaiye personeline yangını söndürtmemişler ve yedekte bekleyen itfaiye araçlarını yangın yerine sokmamışlardı. Yangın sonrasında itfaiye tarafından yapılan araştırmada yanan bir kısım yerlerde benzin ve gazyağı kokan küçük teneke kutular bulunmuştu.

Bir kısım dükkân ve iş yerlerinin önce tahrip edildiği, sonra yakıldığı, bazılarında içerideki eşyaların dışarı çıkarılarak yakıldığı anlaşılmıştı.

Yangını söndürmeye giden itfaiye araçlarına zaman zaman ateş açılmıştı.

Saldırgan Sünni gruplar, Ali Doğan'a ait çırçır fabrikasının etrafını sararak ateşe vermişlerdi. Fabrikanın ev olarak kullanılan ikinci katına sığınmış olan Alevilerin diri diri yanması için durmadan av tüfekleri ile ateş ederek taşlamışlar, olay yerine giden itfaiyeyi yangın yerine sokmayarak ateş etmişlerdi.

Evde mahsur kalan 38 kişi, olay yerine gelen askeri birliklerin ateş açarak saldırganları uzaklaştırmasından sonra, geri geri yanaştırılan askeri araçların üzerine ikinci katın balkonundan atılmak suretiyle yanmaktan kurtarılmışlardı.

GİZLİ

GİZLİ

9

KAHRAMANMARAŞ TOPLUMSAL OLAYLARI

1. Balıoğlu gibi KAHRAMANMARAŞ Toplumsal olaylarına neden olan 15 ARALIK 1978 tarihinde ÇİÇEK Sinemasına bomba atılması, 20 ARALIK 1978'de AKIN Kiraathanesinin taranması, 22 ARALIK 1978'de Hacı ÇOLAK ve Musa YÜZBAŞI adlı iki öğretmen öldürülmesi sonucunda KAHRAMANMARAŞ ilinde 22 ilde Sıkıyönetim ilan edilmiştir.
- Resmi kayıtlara göre 111 kişinin öldürüldüğü, 1029 kişinin yaralandığı, 558 ev (93 Milyon TL), 306 işyeri (68 Milyon TL) ve 22 aracın (3 Milyon TL) hasar gördüğü (Toplam 164 Milyon TL hasar) KAHRAMANMARAŞ Toplumsal olayları davası 8 AĞUSTOS 1980 tarihinde sonuçlanmış olup 835 sanıktan 37'si idama mahkum edilmiş, bunlardan 14'ünün ömür boyu, 1'i nin de cezası 20 yıla indirilmiştir, 304 sanık 5-24 yıl hapis cezasına çarptırılmış, 411 sanık beraat etmiştir. İdama mahkum edilenlerden 2'si memur, 5'i esnaf, 5'i işçi, 4'ü işsiz, 3'ü çiftçi, 1'i muhtar, 1'i bekçi ve 1'i de müezzindir.
2. KAHRAMANMARAŞ Toplumsal olayları sanıkları karar sonrası GAZİANTEP Cezaevine nakledilmiş ve halen orada bulunmaktadır.
3. Gerekçeli Hüküm'ün sanıklara tebliği AĞUSTOS 1981'de tamamlanmış ve uzun süre çalışma sonucunda elde edilen belgelerle karar Komutanlıkça temyize gönderilmiş bulunmaktadır.
4. Gerekçeli Hüküm'ün tetkikinden görüleceği gibi Toplumsal olayların başlamasına sebep teşkil eden ÇİÇEK Sinemasına bomba atılması, AKIN Kiraathanesinin taranması ve iki öğretmenin öldürülmesi olaylarının failleri yakalanmadan ve yapanların ideolojik görüşleri belli olmadan sanıklar Devlete isyan suçu ile yargılanmış ve çoğunluğu sağ görüşe mensup sanıklar mahkum edilmiştir. Gerekçeli Hüküm'ün tebliğini müteakip bu olayların faillerini ortaya çıkarmak için uzun ve titiz bir çalışmaya başlanmış ve bunun sonucunda söz konusu olayların THKP/C-DEV-SAVAŞ mensuplarıca gerçekleştirildiği tespit edilmiş ve ARALIK 1981 tarihinde operasyon ve soruşturmalar tamamlanarak yurt dışına kaçanlar hariç olayların sanıkları yakalanıp adalete tevdi edilmiştir.

ASLİLER

(SAYFA İKİ)

KEREMANMARAS :

Sıkıyönetim ilanını neden olan K.Maraş olaylarına Komutanlığın 3.1.1979 günkü Ad.Müş:1979/32 sayılı soruşturma emri ile başlanmıştır. 4.1.1979 günü K.Maraş C.Savcılığından 78 tutukluya ait 41 hazırlık soruşturma dosyası alınmıştır.

K.Maraş'ta meydana gelen olayların mahiyeti ve cereyanı nazara alınarak soruşturma mahallelere ayrılmak suretiyle yapılmaya başlanmış, bir kaç mahalle birleştirilmek suretiyle mahalleler 5 gruba bölünerek yardımcı Askeri Savcılara verilmiştir.

K.Maraş'ta 19-25 ARALIK 1978 tarihleri arasında meydana gelen olaylar n deni ile resmi tesbitlere göre 109+2=111 kişi hayatını kaybetmiştir.

Halkı isyana teşvik ve tahakkuk ettirmek, yağma, adam öldürme, ızdır, 6136 sayılı Kanununa aykırı hareket etmek suçundan beliren bu olaylar nedeni ile halen 1122 sanık hakkında soruşturma yapılmaktadır.

K.Maraş olayları nedeniyle Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi tarafından 482, Adliye Mahkemeleri tarafından 79 kişi cem'an 561 sanık hakkında tutuklama kararı verilmiştir. Bu sanıklardan 321 tanesi halen Adana Kapalı Ceza ve Tutukevinde, 49 sanık Adana Askeri Ceza ve Tutukevinde, 164 sanık Kahramanmaraş'ta bulunan Ceza ve Tutukevinde dirler. 27 sanık hakkındaki gayabi tutuklama müzakerelerinin infazına çalışılmaktadır.

Sanıklardan bir kısmı firari olup, bir kısmında bölgenin özelliği itibarı ile lakapları ile tanındığından bunların kimlik ve adreslerinin tesbitine çalışılmaktadır.

Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi tarafından Adana, C.Antep ve Urfa'dan bu güne kadar Sıkıyönetim ilanına neden olan olaylar ile Sıkıyönetim faaliyetleri dolayısıyla cem'an 95 sanık hakkında tutuklama kararı verilmiştir. Bu sanıklarda 85 tanesi halen Adana Askeri Ceza ve Tutukevinde bulunmaktadır.

Kahramanmaraş'taki soruşturma özelliği ve 5 yardımcı Askeri Savcının gece ve gündüz sürekli çalışmaları nedeniyle soruşturma dosyaları halen Askeri Savcılık esas defterine kaydedilmemiş olup evrak numarası ile işlem yapılmaktadır.

ASKERİ MAHKEME ÇALIŞMALARI :

15 ŞUBAT 1979 tarihi itibarı ile Askeri Mahkemede Sıkıyönetim Askeri Savcılığının iddianamesi ile gelen 23, muhtelif yer Adliye Mahkemelerinin Görevsizlik kararları ile gelmiş 57 adet cem'an 10 adet dava dosyası mevcuttur. Bu dosyalarda 296 sanık hakkında duruşma yapılmaktadır.

Bu güne kadar Askeri Mahkemeden 4 mahkumiyet ve 7 Görevsizlik kararı verilmiştir.

Arz ederim.

ASLI CİDİDİR
20.2.1979

Aysel KINKARA
T.Katibi

Ömer ÖZİR

Hakim Albay

SIKIYÖNETİM ASKERİ SAVCIISI

VALİLİK BİNASINA SALDIRI

Pazar günü sabah saatlerinde Orman dairesi civarında oluşan elleri sopalı 1000-1500 kişilik bir saldırgan topluluk Andırın caddesi üzerinden yürümeye başlamıştı.

Saldırganlar “Ordu ordu çok yaşa, Müslüman Türkiye, Vali İçişleri Bakanı Maraş’ı terk etsin” diye slogan atıyordu.

Saldırganlar Dumlupınar polis karakolu civarında Gaziantep 5.Zırhlı tugayına mensup askerler tarafından durdurulmaya çalışılmış ise de saldırganlar askerleri aşarak yürüyüşlerine devam ederek Kıbrıs meydanına ulaşmıştı.

Saldırganlar bu meydanı tamamen doldurmuş, hatta bir kısmı Arasa caminin civarına taşmıştı.

Bir süre sonra saldırganlar Kıbrıs meydanından “Ordu millet el ele, Hükümet istifa, Vali-İçişleri Bakanına ölüm.” diye bağırarak Trabzon caddesine girmiş ve Vilayet binasına doğru yürümeye başlamıştı.

Trabzon caddesi üzerinde bulunan Kahramanmaraş Vilayet binasının çevresi, sabahtan emniyet altına alınmış ve vilayet binasının yanındaki adliye binasının köşesine ve Trabzon caddesi üzerine kariyerler ve bu kariyerlerin önüne de askerler dizilerek yol kapatılmıştı.

"Kahrolsun Komünistler, Müslüman Türkiye, din elden gidiyor, Vali istifa, İçişleri Bakanımın kellesini istiyoruz" şeklinde sloganlar atarak yürümekte olan bu saldırganların askeri barikatı yardığı takdirde Vilâyet'e girmesi muhakkaktı.

O sırada Vilâyet binasında İçişleri Bakam, Vali, Jandarma Genel Komutanı, Emniyet Genel Müdürü, 2.Ordu Komutanı ve diğer devlet ve hükümet yetkilileri bulunmaktaydı. Saldırgan topluluğa, Hükümet binasına 75 metre ve caddeyi kapatan kariyerlere 40 metre kala önce sözle, dağılmaları için uyarıda bulunulmuştu. Saldırganlar bu uyarıyı dinlemeyerek yürüyüşlerine devam etmişti.

Bunun üzerine, kariyerlerdeki uçaksavar ve erlerdeki piyade silahlarıyla havaya ikaz atışı açılmıştı. Saldırgan topluluk

buna rağmen ilerlemesine yine devam etmiş, kariyerlere iyice yaklaşmıştı. Bunun üzerine görevli erler piyade silahlarıyla tekrar havaya ikaz atışı yapmışlardı. Bu atışlar üzerine, saldırgan topluluk duralamış, bu sırada topluluktan 5-6 kişi fırlayarak kariyerlere 7-8 metre kadar yaklaşmıştı. Bunun üzerine erler tarafından yere ikaz atışı yapılmış, seken mermilerden 7-8 kişi yaralanarak hastahaneye kaldırılmıştı. Bu arada saldırgan topluluktan ayrılmış olan sakallı bir şahıs, yolun ortasında tabancasını çekerek, kariyerlere doğru ateş etmiş, civar binalardan da askerin üzerine ateş açılmıştı. Havaya ikaz atışı yapıldıktan sonra, topluluktan birkaç kişi "katil asker kime ateş ediyorsun" diye bağırıyorlardı. İkaz atışları üzerine, saldırgan topluluk geriye dönerek kaçmaya başlamış ve üzerlerine kariyerler sürülerek dağıtılmıştı. Bu topluluğu tahrik ve teşvik eden, komuta eden kimseler topluluğun ortasında yer almışlardı. Küçük gruplar dağıtılırken, kariyerlere dinamit atılmış ve makineli tabanca ile ateş edilmiş, seken mermilerden biri görevli erin kasaturasını parçalamıştı.

Saldırganlar tarafından
Trabzon Caddesi'nde 18,
Uzunoluk Caddesi'nde 25,
Şeyh Adil Caddesi'nde 41,
Adliye arkasındaki Barış Apartmanında 16,
Şeyh Adil Caddesi'ndeki Döngel Sitesinde 45,
Adliye civarında 32,
Hükümet caddesi üzerindeki Enurya Apartmanında 11,
Boğazkesen Caddesi'nde 7,
şehrin diğer yerlerinde 99 olmak üzere toplam 294 ev ve iş yeri ile ayrıca 3 oto yakılmak suretiyle tahrip edilmişti.

GÜNAYDIN

+ PERŞEMBE 28 ARALIK 1978 + 300 KURUŞ

Kahramanmaraş katliamını yaratanların...

Cezaları idam!

Tutuklanan sanıkların sayısı 77'ye yükseldi. Soruşturmayı 12 savcı yürütüyor. 6 ilde sıkıyönetim mahkemesi kuruldu

TUTUKLAMALAR DEVAM EDİYOR

Kahramanmaraş katliamı ile ilgili soruşturma, 13 ilde faaliyetlerini sürdürüyor. Tutuklanmalar sayısı 77'ye yükseldi. 200 sanığın olduğu tahminin altında. İçişleri Bakanlığı tutuklu ve tahliye. Soruşturmayı 12 savcı yürütüyor. 6 ilde sıkıyönetim mahkemesi kuruldu.

Katliamda kullanılan silahlar

Kahramanmaraş katliamı sırasında kullanılan silahlar, 13 ilde faaliyetlerini sürdürüyor. Tutuklanmalar sayısı 77'ye yükseldi. 200 sanığın olduğu tahminin altında. İçişleri Bakanlığı tutuklu ve tahliye. Soruşturmayı 12 savcı yürütüyor. 6 ilde sıkıyönetim mahkemesi kuruldu.

Ölümler bitti, gözyaşları düzmedi

Kahramanmaraş'ta ölümler bitti, ama acılar devam ediyor. Katliamda hayatını kaybedenler büyük bir acıdır. İçişleri Bakanlığı tutuklu ve tahliye. Soruşturmayı 12 savcı yürütüyor. 6 ilde sıkıyönetim mahkemesi kuruldu.

• Savcılar, katillerin baskınlaştıkları sanıkların idamını kurtulmalarını bekliyor. Katliamın 10. yıldönümünde, 100 gün sonra idamla sonuçlanacak.

• Öldürülenlerin göğüs, başları ile ilgili tıbbi raporlar, 100 gün sonra idamla sonuçlanacak. Bu yüzden kimlik tespiti yapılmıyor. Sakatlıkların raporları, numuneleriyle ilgili olarak gönderilecek.

(Yazın 10. sayısında)

Erzurum ile Kars'ta grev ve lokavt izne bağlandı

• Erzurum ve Kars'ta, 13 ilde faaliyetlerini sürdürüyor. Tutuklanmalar sayısı 77'ye yükseldi. 200 sanığın olduğu tahminin altında. İçişleri Bakanlığı tutuklu ve tahliye. Soruşturmayı 12 savcı yürütüyor. 6 ilde sıkıyönetim mahkemesi kuruldu.

• Ankara, Samsun, Kahramanmaraş ve Uşak'ta, 13 ilde faaliyetlerini sürdürüyor. Tutuklanmalar sayısı 77'ye yükseldi. 200 sanığın olduğu tahminin altında. İçişleri Bakanlığı tutuklu ve tahliye. Soruşturmayı 12 savcı yürütüyor. 6 ilde sıkıyönetim mahkemesi kuruldu.

RESMÎ DEĞERLENDİRME

Olay tarihlerinde Türkiye’de demokratik anlamda sol çizgide bir program izleyeceğini öne süren bir siyasal kadro TBMM den güvenoyu alarak iktidar olmuştur. Bu siyasal görüşü benimsemeyen aşırı sağ siyasal görüşteki kuruluş ve kişilerin, iktidarı anayasal yollarla değil de şiddet eylemleriyle zayıflayıp yıpratarak sonuçta istifasını sağlamak için, sade vatandaşları tahrik ve teşvik ettikleri bilinen bir gerçektir. İşte uzun süreden beri yapılagelen bu tahrik ve teşvik sonucu Kahramanmaraş ilinde 23.12.1978 cumartesi günü sabah erken saatlerden itibaren binlerce sünni vatandaş sokaklara dökülmüş, 25.12.1978 günü akşamına kadar Kahramanmaraş’ta devlet güçleri zaafa uğratılmış ve şehre sokaktaki güçler hakim olmuştur.

Saldırgan grupların eylemleri bir yandan zamanın icra organına yöneliktir. Bu husus öncelikle saldırganlar tarafından söylenen sloganlarla belirlenmektedir.

“Müslüman Türkiye, Komünistler Moskova’ya!

Komünistlere ölüm!

Milliyetçi Türkiye!

Hükümetiniz gelsin sizi kurtarsın!

Yaşasın Türkeş Yaşasın MHP!

Solcu evi gösterin, Alevi gösterin...!

Bizim liderimiz içimizde, sizinki nerede, Ecevit gelsin sizi kurtarsın,

Katil iktidar!

Türkeş burada, Ecevit nerede’

Git karaoğlanını çağır gelsin size yardım etsin, bizim Türkeş’imiz yanımızda!

Kara itiniz nerede!

Kimden medet umuyorsun, Ecevitini çağır, Türkeş karşındadır!

Başbuğ Türkeş, Katil Ecevit, Müslüman Türkiye!

Komünist Ecevit çık dışarı!

Kocanı karaoğlana kurban ediyoruz!
Vali, İçişleri Bakamı Maraş'ı terk etsin!
Hükümet istifa!
Vali'ye, İçişleri Bakanına ölüm!
Vali istifa, İçişleri Bakanının kellesini isteriz”

Sağ görüşlü vatandaşlar:
erken saatlerde yapılan hoparlör yayınları
taşınan Türk Bayrakları, üç hilalli bayraklar,
grupların başında bulunan maskeli şahıslar tarafından yayılan
çeşitli aldatmacalar ile tahrik ve teşvik edilip, saldırgan yığın-
lar haline getirilmişlerdir.

“Alevilere ölüm,
Evinde silahı, bıçağı, tahrası olan durmasın,
Alevileri öldürelim, memleketten temizleyelim,
Allahım seven Peygamberini seven yürüsün, komünist Alevi-
leri öldürün, Alevileri yaşatmayın,
Bunları öldüren cennetlik olur,
Vurun kızıl komünistlere, bunlara yaşamak haramdır,
Alevi komünist dışarıya çık,
Maraş alevilere mezar olacak,
Komünistler Moskovaya, Müslüman Türkiye,
Aleviler Moskovaya, alevilerin yeri burası değil, alevileri
sürgün edeceğiz,
Alevilere hücum, Eceviti çağının sizi kurtarsın,
Suçunuz Alevi olmak, halk partili olmak,
Bir Alevi öldüren hacca gitmiş sayılır,
Komünistleri bırakmayın Allah yoluna kesin, Sütçü İmam
aşkına vurun,
Bugün cihad günüdür, bir Alevi öldüren cennete gider,
Milliyetçiler neredesiniz, ne duruyorsunuz, Maraşta Alevile-
rile sünniler birbirini kırıyor, orağınızı, nacağınızı, baltanızı
alın gidelim...!”

PLANLI PROGRAMLI ÖRGÜTLÜ

Saldırgan grupların eylemleri kollektif ve planlıdır.

Yörükselim, Mağaralı, Sakarya, Yenimalle ve Namık Kemal mahallelerinde alevilere ait evler önceden işaretlenmiştir.

Namık Kemal mahallesinin bazı yerlerinde ise bunun tersi yapılarak herhangi bir saldırıya uğramaması için sünnilere ait evler işaretlenmiştir.

Çekilen fotoğraflarda da görüldüğü üzere, üzerinde “MHP, ÜGD, Katil Ecevit yazıları yazılmış olan veya “Üç hilâl” çizilmiş olan işyerlerine dokunulmamıştır.

Mahallelerde ise işaretlenen alevi evleri yakılmış ve tahrip edilmiştir.

Saldırganlar, işyerinin asıl sahibi sünni, kiracısı alevi ise malları ve eşyaları dışarıya çıkararak yakmışlar; işyeri veya evin sahibi alevi, kiracı sünni ise içerdeki mal ve eşyaları salimen dışarıya çıkardıktan sonra evi ve işyerini yakmışlardır.

Saldırıları rastgele değil, belli plan dahilinde yapılmıştır.

Saldırı öncesinde belirli yerlerde toplanılmış, ondan sonra saldırıya geçilmiştir.

Saldırganlar bazı yerlerde önce alevileri kaçırtmışlar, daha sonra gelerek evleri yakmışlardır, Patlayıcı madde atılırken topluluk geriye çekilmektedir.

Lider “Saldırın” deyince” saldırmakta. slogan atınca topluluk slogan atmakta, lider “susun” deyince topluluk susmaktadır.

Saldırıya katılmak istemeyen veya gruptan ayrılmak isteyenler diğer saldırganlar tarafından tehdit edilmektedir.

İnsanlar rehin alınarak belli evlere götürülmektedir.

Saldırganlar tarafından geceleri nöbet tutulmaktadır.

Saldırganlar arasında tıpkı askerlikte olduğu gibi parola sistemi kullanılmıştır.

Köylerden insanlar getirilmiştir.

Bir kısım elebaşlarda maske bulunmaktadır.

Cesetler arasında anne ve babasını arıyor

Kahramanmaraş'ta balta ve satırarla öldürülenlerin cesetleri tanınmayacak durumda. Yakınlarını kaybedenler cesetlerin arasında teşhis yapmaya çabalanıyor. İşte anne ve babasını cesetlerini bulmaya çalışan telihiz bir çocuk ...

Kahramanmaraş'ta 60'tan fazla cesedin kimliği saptanamadı

- Katliam soruşturmasını yürüten Savcı Saner, evlerden çıkarılan cesetlerin satır, balta ve kazma gibi kesici aletlerle parçalanmış olduklarını, sokakta bulunan cesetlerin ise uzun menzilli silahlarla vurulduklarını söyledi. Cesetlerin çoğunun yüzleri parçalandığından onları aileleri bile tanıyamadı.

(Yaman 10. Sayfada)

SALDIRGANLARIN EYLEMLERİ DÜŞMANCADIR

Saldırganların eylemleri düşmancadır. Yine fotoğraflarda görüldüğü üzere insanlar en acımasız şekilde ve hunharca öldürülmüşlerdir.

Büyük - küçük, kadın - erkek, genç - ihtiyar denilmeden insanlara saldırmıştır.

İnsanlar öldürüldükten sonra bir de yakılmıştır.

Birçok evden cesetler yanmış halde çıkarılmıştır.

Tahribatlar ve yangınlar yine en acımasızcadır.

Bütün bunlar “Milliyetçilik” adına yapılmıştır.

Saldırıları devamlı ve genişleyen bir tarzdadır.

23.12.1978 Cumartesi günü Yörüksehim, Mağarah, Serintepe, Yusufklar, Dumlupınar, Yenimahalle, Sakarya mahalleleri ve şehrin ticaret merkezinde;

24.12.1978 pazar günü İsaivanlı,

Sakarya ve Namık Kemal mahallelerinde;

23-24-25 Aralık 1978 günlerinde ayrıca köylerde saldırılar olmuştur.

Saldırganlarda, dinamit lokumları, av tüfekleri, uzun namlulu silahlar, tabancalar, tahrallar, bıçaklar, kılıç haline getirilmiş tırpanlar, şişler, tornavidalar, baltalar, balyozlar, zincirler, demir sopalar, tahta sopalar, kürekler, et satırları, benzin ve gaz bidonları ve şişeler bulunmaktadır.

HATIRLA BUNLARI

KARARMİŞ BİR VİCDAN: DEMİREL

23 Aralık 1978 Cumartesi günü Maraşta onlarca Alevi ve solcu katledilmişti. Saldırganlar açıkça üç hilalli bayraklar taşıyarak ve milliyetçi Türkiye diye sloganlar atarak masum insanları öldürmüşlerdi.

Pazar günü Ankara'da AP genel Başkanı Süleyman Demirel gazetecilerin karşısına geçmişti.

Gazeteciler Maraş'ta yaşananları anımsatarak kendisinden bir değerlendirmeye yapmasını istemişlerdi. İşte o an Demirel kararmış bir vicdana dönüşmüştü.

Maraşta katillerin ellerinden henüz kan damlarken şu cevabı

vermişti gazetecilere:

«Bana sağcılar ve milliyetçiler cinayet işliyor dedirtemezsiniz»

İçişleri Bakanı İrfan Özyaydın'ın isteğiyle hazırlanan ve içeriği gizli tutu-

lan rapor ise katliamı kimlerin planladığını, nasıl yürürlüğe konulduğunu açıkça yazarak Demirel'in söylemekten kaçındığını net olarak ifade ediyordu.

'18 Aralık 1978 günü, Ülkücü Gençlik Derneği Kahramanmaraş şubesi ikinci başkanı Mustafa Kanlıdere, Ökkeş Kenger ve üçüncü başkan Mustafa Tecirli'ye Halkı kışkırtmak, tahrik etmek ve isyanını sağlamak için solcuların attığı süsü verilmek kaydı ile, tahrip gücü az bir dinamit atılmasını" emretmiştir. Atılacak dinamit için Başkan Mehmet Leblebici ile görüşür ve bir köye gelir, aynı gün birinci başkan Leblebici Ankara'ya hareket eder.

15 gün öncesinden itibaren, gelecek program olarak Zeynel ile Veysel filmi gösterilecekken Adana Kahramanmaraş Ülkücü Gençlik Derneği şubesine gelen iki şahsın getirdiği Güneş Ne Zaman Doğacak filmi 16 Aralık'ta aniden gösterime sokulmuştur.

Patlama sesinden sonra ilk kaçan Salman Ilıksoy'un peşine düşülür. 40 metre sonra yakalanır ve çarşı karakoluna götürülür. Bu sırada patlama olayını ve bombayı atanı gördüğünü ve tanıdığını ifade eden Cuma Avcı isimli şahıs da karakola getirilir... Salman Ilıksoy, polis memuru Mahir Güney ve polis memuru Hasan Aydın, "Bombayı atanı tanırım" diyen Cuma Avcı'nın karşısına çıkarılır. Cuma Avcı ortada bulunan polis memuru Hasan Aydın'ı göstererek, tanıdığını bildirir. Emniyet Müdür Yardımcısı Hüsnü Işıklı'nın ikazı üzerine ikinci kez polis memuru Hasan Aydın'ı göstererek tanıdığını bildirir. Teşhise katılan dışarı çıkartılır. Konu için zabıt tutulmaz. Bu arada tanık Cuma Avcı'ya, "O polis memuru idi. Suçlu o değil. Bombayı atanlar parkalı olur. Onlar uzun bot giyerler, sakallıdırlar, bıyıklarına dikkat ettin mi?" gibi şeyler söylenir. Sonra Salman Ilıksoy yine amir odasına teşhis için alınır. Ve tabii Cuma Avcı bombayı atan şahsı ısrarla tanır ve teşhis eder. Son olarak, Emniyet Müdürü Kamuran Korkmaz'ın emriyle aynı karakolun bir başka odasına geçilerek, dosyada bulunan teşhis zaptı düzenlenir.

Olaylardan önce, Ankara ili Bahçelievler, Karşıyaka ve Keçiören semtlerinde oturdukları bilinen Hüseyin Yıldız, Ünal Ağaoğlu, Haluk Kırıcı, Mustafa Özmen, Mustafa Dülger, Remzi Çayır, Mustafa Demir, Bünyamin Adanalı, Ahmet Ercüment Gedikli, Mustafa Korkmaz, İsmail Ufuk ve Mehmet Gürses isimli şahısların Kahramanmaraş iline gittikleri öğrenilmiştir. Yine İskenderun Demir Çelik İşletmesi'nde Fabrika Stok Kontrol Müdür Muavini olan Hayri Kuşçu, Çelik-İş Sendikası yetkililerinden Tuncay Terekli... isimli şa-

hısların olaylardan önce ve olaylar sırasında Maraş'a gittikleri öğrenilmiştir.

19-25 Aralık 1978 tarihleri arasında Kahramanmaraş ili otellerinde kalan kişilerin günlük kayıtlardaki isim listesine göre (...) aynı isme sahip kimi kişilerden, meslekleri bir seferinde terzi, bir seferinde çiftçi gibi değişik kayıtlar alınmıştır. Bunun dışında raporda, o günlerde herkesin dikkatini çeken Milli Piyangocularla ilgili ilginç bilgiler vardı. Adıyaman ilinden gelerek Çelik Palas Oteli'nde 19-20 Aralık 1978 günlerinde yatan ve kendilerini Milli Piyangocu olarak tanıyan 26 değişik isimli şahısların Milli Piyango İdaresinden alınan, 26 Ocak 1979 gün ve 013/653 sayılı yazıları ve ekinde bulunan belgelerden, ne sabit ne de seyyar bayii olmadıkları anlaşılmıştır. Yine ekte bulunan 013 sayılı yazıdan, yalnız 9 ve 31 Aralık günlerinde çekiliş yapıldığı anlaşılmıştır. Kahramanmaraş ilinde de yeteri kadar Milli Piyango bayii vardır. Ve 19-22 Aralık günlerinde çekiliş olmayacağına göre, sahte meslek göstererek kalan bu kişilerin, olaylardan haberdar olarak gelmiş militanlar oldukları kanısı uyanmaktadır.

Milli Piyangocuların Kahramanmaraş'a doluştuğu bu günlerde bazı evler ve işyerleri üç hilal çizilerek, bazıları ise üzerlerine çarpı konularak işaretleniyor, şehirde çeşitli yerlerde solcular, Aleviler ve hükümet aleyhine slogan yazılıyordu.

22 Aralık 1978 günü Kahramanmaraş'ta olaylar patlak verdiğiinde iki ayrı telefon görüşmesi yapılır.

İskenderun Demir-Çelik İşletmesi'nde çalışan Alaattin Eryaman isimli şahıs, Kahramanmaraş İli 3050 numaradaki şahıs ile konuşurken, 3050 numaradaki kişinin, "Benzinlikte toplandık, mahallelere saldırdık" dediği öğrenilmiştir.

Adana ilinden bir şahıs, Malatya Özel Doğu Kliniği Doktoru Muhittin Turgut'u telefonla aramıştır. Yapılan bu telefon konuşması sırasında, Adana'daki şahıs, "Kahramanmaraş'tan oraya yaralılar gelecek, dikkatli olun." der. Muhittin Turgut ise "Orasını bana bırakın. Malatya olaylarında bir açık ver-

dim mi ki bunda vereyim? Malatya olaylarında ne şekilde çalıştığımı siz de bilirsiniz.” karşılığını verir.

ECEVİTE SUNULAN MİT RAPORU

Başbakan Bülent Ecevit’e Maraş katliamından hemen sonra 3 Ocak 1979 tarihinde sunulan bir bilgi notunda da katliamı planlayanları kimlikleri kendisine açıkça bildirilir:

‘CHP İktidarı devraldıktan sonra, vuku bulan büyük olayların (Malatya, Sivas ve Kahramanmaraş) çıkacağına dair bir iki ay evvelinden haber verilmediğinden yüzlerce vatandaşımızın can ve milyonlarca mal kaybına sebebiyet vermişlerdir.

Önceden haber vermeleri bir tarafa, üstelik olayın yaratılmasında en etkin rol oynamışlardır. Nitekim yeni vuku bulan Kahramanmaraş olayı, başta Türkeş, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yusuf Ö. olmak üzere, MİT'ten Şahap H., Ali K., Mehmet K., Avukat Metin E., Nart K.'ın müşterek planlamaları ile çıkarılmış.

Selahattin Y.'un ayrılmasıyla MİT Adana Bölgesini ele geçiren Türkeş, derhal oraya Şahap M.'in tavasutuyla Nazif A.'u tayin ettirerek Güney Bölgesini ele geçirmiş ve Kahramanmaraş olayını rahatlıkla tertip ettirmiştir. Eğer MİT olayın içinde olmasaydı, muayyen merakları olan Kahramanmaraş'tan her türlü istihbaratını aylar evvel alır ve olayın zuhur etmesine meydan vermezdi.

MHP'nin bir organı haline gelen MİT, CHP zamanının meydana gelen büyük olayları, yapan ve yaptıran MHP'lilere ait hiçbir istihbarat ve bilgi verilmeyip saklanmış, sadece sola ait bilgiler aktarılmak suretiyle olayı sola mal etmiştir.

BİR TAŞLA İKİ KUŞ

Toplumsal ortamı terörize ederek darbe koşullarının oluşmasını bekleyen darbeciler Alevilere yönelik katliam organizasyonlarında bir taşla iki kuş vurmuşlardır.

- a)Alevi katlederek toplumsal muhalefetin tarihsel dinamiği olan Alevileri sindirmiş, onlara hadlerini bildirmiş, canlarını yakarak sinip otorite önünde secde etmesini, iktidarlara boyun eğmelerini istemişler,
- b)Böylece de kargaşa ortamı yaratarak darbeye zemin hazırlamışlardır.
- Burda yine genel politikanın bir parçası olarak tarihsel Alevi düşmanlığı devreye girmiştir.

Hürriyet 27 Ocak 1989 Çarşamba

13 İLE ALTI KOMUTAN ATANDI

SIKIYÖNETİM UYGULAMASI BAŞLADI

Partiler sıkıyönetimde birleşti

Kabul: 537 Çekimsiz: 1 Ret: 1 Katılmayan: 87

AP, MSP ve MHP toplandı
başlamadılar. İktidarın sıkıyönetim kararlarını kabul etmeyeceklerini açıkладılar

CHP grubunda 63 üye
sıkıyönetime "Hayır" diyinceceğine karar alarak çıkarttı oy sağlandı

Sunay, Kılıç, Tunc oylamaya
katılmayanlar arasında

YAZIKI..
CUMHURİYETİN 60. YILINI KUTLADIK. 60 YILDIR ki bu topraklar üzerinde yaşamaktayız. 60 YILDIR ki bu topraklar üzerinde yaşamaktayız. 60 YILDIR ki bu topraklar üzerinde yaşamaktayız.

YAKINLAŞTI
Diyarbakır, büyük olay olmadı için sıkıyönetim dışı kalmadı

Biri vapurda diğeri bir otomobilde iki ceset bulundu
Diyarbakır, 27 Ocak

Avrupa Basını ve TV'si Türkiye'deki olayları ilk haber olarak veriyor
Diyarbakır, 27 Ocak

Türkiye'de ilk sıkıyönetim 1909'da ilan edilmişti
Diyarbakır, 27 Ocak

101 ölü ve bir harap şehir
Kahramanmaraş'ta son durum

YAKINLAŞTI
Diyarbakır, büyük olay olmadı için sıkıyönetim dışı kalmadı

Biri vapurda diğeri bir otomobilde iki ceset bulundu
Diyarbakır, 27 Ocak

Avrupa Basını ve TV'si Türkiye'deki olayları ilk haber olarak veriyor
Diyarbakır, 27 Ocak

Türkiye'de ilk sıkıyönetim 1909'da ilan edilmişti
Diyarbakır, 27 Ocak

DARBE İÇİN KURBAN EDİLEN ALEVİLER

Darbe zeminini olgunlaştırma sürecinde Alevilere yönelik katliamlarda yüzlerce Alevi katledilmiştir.

Söz konusu olacak olan egemenlerin iktidarlarını yürütmesi için gerekli olan darbe ise yüzlerce Alevinin kurban edilmesinde herhangi bir mahsur yoktur.

Namık Kemal Mahallesi muhtarı katlettiği Hüseyin'in annesine, 'oğlunu ecevite kurban kesiyorum' derken aslında darbecilerin bir talimatını yerine getirmiştir.

KATİL MÜFTÜ

Cumartesi günü günü saat 14.00 - 15.00 sıralarında saldırganları yatıştırması ve evlerine dönmesini sağlamak amacıyla valilik tarafından emekli müftü Halil görevlendirilmiş, belediyeye ait 46 AF 179 plaklı anons arabası kendisine tahsis edilmişti.

Müftü araçla halk arasında dolaşarak kendisine verilen görevi değil kendi zihniyetinin gereğini yapmış, saldırganları bir kez daha katliama teşvik etmişti:

“Kahraman kardeşlerim bu olayı siz başlatmadınız,
kızıl komünistler evlatlarımıza işkence ettiler,
onların silahlan almana kadar devam edeceğiz,
biz zamanında kafası kopası zenginlere
halkın katili olacaksınız bize yardım ediniz dedik dinletemedik,
hastaneler ölü yaralı dolu,
yaralanmayın vurun, kırın”
Alevilere karşı tarihsel kötülük müftünün şahsında bir kez daha hortlamıştı.

KÖTÜLÜĞÜN HER TONU

Veli YSE’de şöfördü. Cumartesi günü erken saatlerde Döngele köyündeki şantiyeye yol yapım şefi Hacı Bekir’i götürmüştü.

İşlerini bitirip üç iş arkadaşıyla geri Maraş’a döndüklerinde, yollarını kesen kimi şahıslar kendilerine ‘Şehirde Alevi, Sünni çatışması olduğunu, Alevilerin sulara zehir attığını, pek çok kişinin bunlar tarafından öldürüldüğü’ söylenmişti. Vel’nin Alevi olduğunu bilen iş arkadaşları yıllardır birlikte çalıştıkları Veliyi arabayı durdurarak önce araç içinde dövmeye başlamışlar, sonra da araçtan indirip silahlarını çekerek üzerine ateşlemişlerdi. Öğle yemeğini birlikte yemişlerdi oyas. Veli’nin suçu yalnızca ve yalnızca Alevi olmasıydı.

ÇELTİKÇİLİK YAPTIĞI ARKADAŞINI

Cumartesi günü saat 13.00 sıralarında saldırganlar tarafından yaralanan komşularını arabaları ile hastahaneye götüren Selman, Ali ve Mehnet’i Devlet Hastahanesinin kapısına geldiklerinde daha önce birlkte çeltikçilk yaptıkları Avşar tanımıştı. Bu şahısları orada bulunan kalabalık gruba göstererek “Bunlar da Alevidir vurun komünistleri öldürün arabalarım yakın” diye bağırması bunun üzerine saldırgan gurup içindekileri öldürmek üzere arabaya saldırmıştı.

Avşar’la yıllardır birlikte çeltikçilk yapmışlar, en küçük bir sorun yaşamamışlardı.

Oysa şimdi Avşar Alevi olmaları sebebiyle katledilmelerini istiyordu.

KATİL ve HIRSIZ

Zeki Cumartesi günü içinde bulunduğu saldırgan gurupla birlikte Alevi Solma’ya ait Terzi dükkanını tahrip eder. Dükkandan bir adet Gurindic marka 6.000 Tl. değerinde C. 6000 numaralı teyp’i ve bir adet haki renkli çocuk pardüsüsü çalarken suçüstü yakalanır.

...Şeref cumartesi günü saat 16.00 sıralarında elinde iki adet dolu, 7 adet boş av tüfeği fişeği, bir adet beratta tipi tek kırma av tüfeği, bir adet kerpeten, 6 adet çatal, 9 adet kaşık, 2 adet tornavida, 1 adet çakı bıçağı, yarım kg. 9 numara saçma, 6 adet teyp bantı, 1 adet üzeri kanlı erkek gömleği, 1 adet siyah sarı renkli erkek gömleği, 1 adet kürklü meşin kadın gocuğu, 1 adet kahverengi erkek gocuğu olduğu halde, jandarmaca şüphe üzerine yakalanmış, Şeref'in saldırılara karışıp hırsızlık yaptığı ikrarıyla tesbit edilmiştir.

İŞBİRLİKÇİ AKRABA

Cumartesi günü saat 15.30 sıralarında elleri sopah ve silahlı saldırgan bir gurup Fevzipaşa mahallesi Sarayköy sokaktan sloganlar atarak geçerler. Bu sırada, sağ görüşlü Turuncu evinden koşarak çıkıp, saldırganları durdurur. Saldırganlara komşusu ve akrabası olan ve çevrede sol görüşlü olarak bilinen Yasemin'in evini, el ve baş işaretiyle gösterir. Onlarla konuştuktan sonra tekrar evine döner. Saldırganlar bu konuşma ve işaretlerden sonra dönerek Yasemin'in evini taşılayıp kapısını kınp içeri girerler. Eşyaların bir kısmını ev içerisinde tahrip eden saldırganların bir kısmını sokağa atıp yakarlar.

BURDA BİR ALEVİ VAR GELİN ÖLDÜRELİM

Maraş Afşin arasında Münibüsü ile dolmuşçuluk yapan Mitat Bozkurt cumartesi günü Maraş'a dönerken benzin almak üzere Üngüt köy yolu ayrımında bulunan her zaman yakıt aldığı Shell benzin istasyonuna uğramıştır. İstasyonda işçi olarak çalışan Süleyman benzin bulunmadığını ayrıca Maraş'ta çarpışmalar olduğunu ve şehre girişin de yasak edildiğini kendisine söylemiştir. Bunun üzerine Mitat Alevi olduğu için baş-

ka bir yere gidemeyeceğini, petrolde kalmasına müsaade edilmesini istemiş, geceyi petrolde geçirmiştir.

Pazar sabahı Kılavuzlu köyünden Yahya adlı taksi şoförü kırmızı murat aracıyla petrol istasyonuna geldiğinde önceden tanıdığı ve Alevi olduğunu bildiği Mitat'ı kast ederek petrol istasyonu işçisi Süleyman'a "burada alevi mi saklıyorsun" diyerek çıkışarak dışarı çıkmış ve oradan geçmekte olan Ha-sancıklı köylülerinin oluşturduğu silahlı ve sopalı bir toplulu-ğun içinde bulunduğu traktörün önüne geçip, 'Nereye gidiyorsunuz burada komünistleri taşıyan bir Alevi var gelin öldürelim" diyerek traktörü durdurmuştur.

SÜNETLİ Mİ DEĞİL Mİ

Traktörden inen elleri silahh bazı şahıslarla birlikte Yahya istasyon önünde bekliyen Mitat zorla topluluğun yanına geti-rilip

"Bilin bakalım bu Alevi mi değil mi?" demiş ve arkasından da şimdi Alevi olup olmadığını sünnetli olup olmadığından anlarız diyerek Mitat'a pantolonunu çıkarttırmıştır.

Mitat'ın sünnetli olduğunun görülmesi üzerine oradakiler ayrılıp Maraş'a doğru gitmişlerdir. Yahya "Askerde de insanı sünnet ediyorlar bunun Müslüman olduğuna inanmayın" di-yerek Mitat'ı döverek o da diğerlerine katılmak üzere ayrı-mıştır.

Petrolcü Süleyman'ın Mitat'a şehir girişinde Jandarmalar olduğunu onlara gidip kendini kurtarabileceğini söylemesi üzerine yaya olarak önden giden köylü topluluğunun arkasın-dan şehre doğru ilerlemiştir. Mitat'ı Maraş'a doğru yürürken gören Yahya bu kez de ona arkadan arabayla çarparak öldür-mek istemiştir. İlerde arabasını durdurarak Maraşa doğru gitmekte olan silahlı topluluğa yeniden "nereye gidiyorsunuz şuradan bir alevi geliyor gelin öldürelim" diye bağırmıştır.

Saldırının üç günlük bilançosu

MHP'LİLERİN BINALARINI SAPASALAM

"İktidare karşıt düşüncelere göre yıkılan binaların yıkıldığı" iddiaları arasında 1987'de Marash'ta saldırı, tüzme ve hırsızlık işleri olduğu. Marash'ta saldırıların yasadışı olduğu iddiaları da bulunuyor.

BAGRI YANIK ANA

Konutlarının girişinde katlihanın girişinde yitirdi. Saldırılardan birincisi 1984'de oldu. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Bu yılın sonlarında binaların yıkılması başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı.

YIKILMIŞ EVLER... YAĞMALANMIŞ DÜKKANLAR... YÜZLERCE ÖLÜ... 1000'İ AŞKIN YARALI...

ASKERLER

SALDIRGANLARIN HEDEFLERİNDEN BİRİ

Konu binaların yıkılmasıdır. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı.

"EN GÜVENLİLİ YER"

SALDIRIDAN SONRASI

Saldırılardan önce ve sonradan binaların yıkılması. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı.

ÇANLARINI ZOR KURTARDILAR

Konutlarının yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı.

OTOMOBİLLER HURDA OLDU

Saldırılardan önce ve sonradan binaların yıkılması. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı.

KUNDALANAN BENZİNLİK

Saldırılardan önce ve sonradan binaların yıkılması. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı.

KAHRAMANMAHA'SI OLAYI KIRILTI İSTİFİ - ÇIN RÖPORTAJI

Saldırılardan önce ve sonradan binaların yıkılması. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı. Saldırılar binaların yıkılmasıyla başladı.

Araçlarından inen bir gurup saldırgan Mitat'ı çevirerek yol kenarında sopalarla dövmeye başlamışlar, bazıları da onu yol kenarından tarlaya doğru sürükleyerek bayıltıncaya kadar dövdükten sonra üzerine av tüfekleriyle ateş ederek oradan uzaklaşmışlardır.

Aldığı yaralar sonucu sürünerek yol kenarına gelebilen Mitat eliyle bulunduğu yerden geçmekte olan bir otobüse işaret etmiştir. Yolcular tarafından fark edilerek otobüse alınarak Devlet Hastahanesine götürülmüş ancak kurtarılamayarak hayata veda etmiştir.

DİNİNE İMANINA ALEVİ MİSİN SÖYLE

Pazar günü Maraş merkeze bağlı Cüceli köyü toprak yüklü kamyonun elindeki silahı ile yolunu kesen köyün muhtan Yaşar kamyonlardan indirdiği şoförünün yakasından tutup sarsarak “dinime imanına sen alevisin” diye bağırmıştır.

Kamyon şoförü korkudan büzüşmüş bir şeküde “sen ne isen bende oyum” diyerek cevap vermiştir. Şöförü bırakan muhtar orda biriken köylülere yüksek sesle “Müliyetçiler ne duruyor-sunuz, şehirde belediye başkam silah dağıtıyor, orağınızı, baltanızı alm gelin” diyerek çağrıda bulunmuştur.

BU BİR SOYKIRIMDIR

Maraş katliamının yaşandığı günlerde durum değerlendirmesi yapmak üzere meclis kürsüsüne çıkan başbakan Bülent Ecevit yaşananlar için ‘bu bir soykırımdır’ demişti.

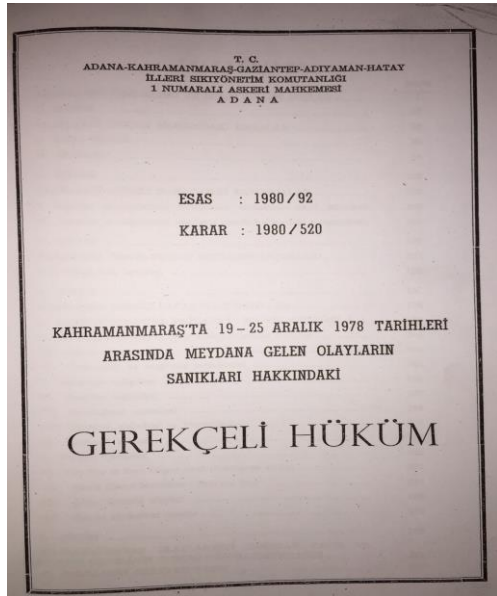
Maraş valisi de şu değerlendirmede bulunmuştu:

‘Durum gelişen bir toplumsal olaydan ziyade SOYKIRIM niteliği taşımaktadır.

Soykırım hukukta genel olarak ‘ırka, dine, siyasi görüşe veya etnik kökene bağlı özelliklere dayanan bir grubun bilerek ve isteyerek, düzenli bir biçimde ortadan kaldırılması’ şeklinde tanımlanmaktadır.

Maraş katliamında Aleviler açısından bu unsurların tamamı bulunmaktadır.

Hukuksal açıdan bakıldığında Ecevit ve valinin soykırım değerlendirmeleri öylesine söylenmiş sözler değildir. Ve sonuçları itibariyle iktidar sahiplerine yönelik çok ciddi yaptırımlar öngörmektedir.

GENEL MÜDÜRLÜK MAKAMINDA

ÖN RAPOR

Kahraman Maraş'ta meydana gelen olaylarla ilgili olarak, 28.12.1978 tarihli Bakanlık onayı gereği mahallinde yapılan tahkikat ve soruşturma sonucunda :

1/ 16.12.1978 günü özel olarak getirtilen ve program dışı sinemacıya yapılan baskı sonucunda oynatılmaya başlanılan " Güneş Ne Zaman Doğacak " filmi- nin oynatılması , denetlenmesi , sinemanın korunması ve elde edilen gelirin kontrolü ile ilgili organizatörlüğün , Ülke Ocakları Derneği (ÜGD) üyesi Ökkeş KENGİR ve onun yönettiği kişiler tarafından yapıldığı,

2/ Ökkeş KENGİR'in ; ETKO OLAYI ile ilgili olarak yakalananan İSMET ÇALIŞIR'ın ifadesinde " TEŞKİLATTA PATLAYICI MADDE TEMİN EDEN KİŞİ " olarak geçtiği,

3/ 19.12.1978 günü Kahraman Maraş Çiçek Sinemasında meydana gelen patlamadan önce ve sonra Ankara ÜGD ye ait 29 43 51 numaralı telefonla konuştuğu,

4/ Ökkeş KENGİR 'in ; Çiçek Sinemasında meydana gelen patlamadan hemen sonra , sanki bu patlama bekleniyormuş gibi , salondaki şahısları toplayarak onlara öncülük ettiği , emirler vererek slogan attırdığı , topladığı gurubu tahrik ederek dışarı çıkarttığı , bilahare bu gurubun CHP İl Merkez binasını , polis otolarını , ve diğer sol kuruluş binalarını , önceden hazır bulundurdıkları taş ve sopalarla tahrip ettirdiği ,

5/ 19.12.1978 günü Çiçek Sinemasında meydana gelen patlama olayı failinin olay günü yakalanan ve halen tutuklu bulunan Salma İLİKSOY olamayacağı , bu olay failinin teşkilatlarına patlayıcı madde temin eden ÖKKEŞ KENGİR veya ondan emir alan başka biri olabileceği ,

6/ 19.12.1978 günü sinemada meydana gelen patlama olayı başlangıç olarak süregelen olaylar için , Ökkeş KENGİR'in /Ankara ÜGD Genel Merkezinden talimat almış olabileceği ,

7/ ÖKKEŞ KENGİR isimli şahsın , Ankara Bahçelievler katliamı ile ilgili olarak çizilen sanık fotoğrafına benzediği ,

Bu nedenlerle , halen Kahraman Maraş Sıkıyönetim Komutanlığında göseltinde bulunan , Mehmet ve Ümmü oğlu, 1956 doğumlu , Kahraman Maraş merkez Kuzucağ köyü nüfusuna kayıtlı olduğu tesbit edilen ÖKKEŞ KENGİR'in Ankara'ya getirtilerek , şahsın , Ankara Bahçelievler olayı ve Kahraman Maraş olaylarının Ankara ÜGD ile bağlantısını bulunup bulunmadığı hususunda araştırma ve soruşturmaya devam edilmesi gerektiği kanısına varılmıştır.

Olay hakkında daha geniş bilgi ve doküman ihtiva eden rapor ve dosyanın bilahare sunulacağı ,

Adı geçen şahsın Ankara Sıkıyönetim Komutanlığına getirtilmesi hususunu takdir ve emirlerinize arz ederim. 28.12.1979

Kasım ULUSAY
Emniyet Müdürü

HATAY'DA GÜVENİLER BİR KAYNAKTAN GELEN BİLGİ

30 Aralık 1978

İskenderun Demir Çelik fabrikalarında bulunan Çelik İş sendikası MHP nişgünündeki örgütleyicisi ve Mali kaynağıdır. Osmaniye, Bahçe, Harun, Gaziantep, Kahramanmaraş ve Hatay illeri ile MHP nin örgütlenmesi ve bunun finansı yukarıda yazdığım sendikaya sağlanır. Bu illerdeki MHP li işçiler bu sendika yolu ile Demir Çelikte işe alınırlar. Sendika işe aldığı bu kişilerden çoğunu parti Militanı olarak kullanmaktadır.

Sendikanın Genel başkanı Şükrü Korkmazgider MHP Çankırı millet vekili adayı idi. Bu sendikadan aylık geliri 100 milyona üzerindedir. Bağımsız olduğu için hiç bir denetimi yoktur. Son değişen sendika yöneticiliği ile daha çok merkezci bir yönetime kavuşmuş oldu. Bu sendika ile Maras olaylarını düzenliyeler arasında organik bağ olduğu kanısındayım. Bu sendika militanlarındaki bazılarına durumu aşağıda yazılı olarak sunuyorum. (Demir Çelikte çalışma)

- 1-Hüseyin Demirdelen 23 Aralık'ta K.Maras'a gitti hala gelmedi.
- 2-Kemal Kaptanoğlu 22/26 Aralık arası izinalı gitti hala gelmedi.
- 3-Oruç Sezikli Olaydan önce gitti hala gelmedi.
- 4-Necati Aşık 23 Aralık ta gitti "
- 5-Mustafa Süleymaniyeli 26 Aralık'ta gitti Hala gelmedi.
- 6-Muhsin Tarım Olaydan sonra gitti ve hala gelmedi.
- 7-Mustahir Bölükbaşı 22 Aralık'ta gitti 25 Aralık öğleden sonra döndü

Demir Çelik Liman Müdürlüğünde çalışan

- 8-Ahmet Küçük Olaydan önce gitti hala gelmedi.
- 9-Mesut Kayadelen " " " " "

Demir Çelik Çelikhanesinde

- 10-Arif Özkaynak 20-12 de uğru izinalı olarak gitti ve Hala demedi.

Buna benzer daha pekçok Maras'lı militanın Demir Çelik müdürü Aykut Deras'dan sorulduğu takdirde o gün nerede olduğu saptanabilir.

Bunların dışında 26 Aralık günü, İş demir hâddecilerinde çalışan işçi Yıldırım olarak demir çelik 3782 numaradan Maras 3050 numarayı aradı. Maras'tan (ZEYTİNLİK TE TOPLANDIK MAHALLELERE SALDIRI DİK) diye bir konuşma olduğu saptandı.

Aladdin Erayman

T. C.
KAHRAMAN MARAŞ VALİLİĞİ
Emniyet Müdürlüğü

Şube : 1

Sayı : 124

Konu : Aydınlık gazetesinin yayımları Hk.

13 / 1 / 1979

GİZLİ

İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA

ANKARA

Sayın İçişleri Bakanlığının 11.1.1979 günü telefon emirlerine cevaptır;

İstanbul'da müteşir aşırı sol görüşü yansıtan TİKE min yayan organı 1 olan Aydınlık gazetesinin 11.1.1979 günü nüshasının birinci sayfasındaki "K.Maraş'ta sinemaya bomba atarak olayları bağlatan MHP li yakalandı" başlıklı yazı incelendi;

19.12.1978 günü saat 20.55 te ilimiz Göcek sinemasında sağ fikri yansıtan "GÜNEŞ NE ZAMAN DOĞACAK" adlı filmi gösterilen sırada sinemaya patlayıcı madde atılması sonucu müteakip, sinemada ilk defa çıkıp kaçan sol görüşe mensup Salman İLİKSOY adlı şahıs Belediye Zabıta memurları ve çevrede görevli güvenlik kuvvetlerince yakalanmış, görüşü tanıklarının beyanları ile birlikte adliyece tutuklanmıştır.

Ancak, sinemadan dağılan vatandaşların yakında bulunan CHP binasını kırması ve patlayıcı maddenin tahrip gücünün az oluşu bu olayın bir provakasyon olabileceği şüphelerini doğurmuş, sürdürülen incelemeler sonunda, patlama olayından bir saat önce ve patlamadan kısa bir zaman sonra Ökkeş isimindeki bir şahsın Ankara'daki bir telefona patlamadan bahseden konuşmalar yaptığı tesbit edildiğinden olay üzerindeki gelişmeler derinleştirilmiştir.

Aydınlık gazetesinde 11.1.1979 tarihli nüshasında açıklanan Ökkeş KENGER'in Ankara ile konuşma yaptığı " 29.43.51 " sayılı telefon numarasına o gün ilimiz postanesinden tesbit edilmiş ve durum 20.12.1978 gün ve Em.Şb.1.3859 sayılı yuldarım telsiz yazımızla Bakanlıkla rına arz edilmiştir.

Ankara Valiliğinin 26.1.1978 gün ve Şb.1.15207 sayılı cevabi tel yazılarında ise 29 43 51 telefon numarasının Gazi Mustafa Kemal Bulvarı 56/10 da faaliyet gösteren ÜCD Ankara Şubesine ait olduğu bildirilmiştir.

Ökkeş KENGER K.Maraş kuyucak köyü halkından Mehmet Durdu oğlu 1956 doğumlu, G.Antep Eğitim Enstitüsünden terk ve 16.4.1978 yılında

CUMHURİYET PARLAMENTARİLERDEN
OLUSAN İNCELEME HEYETİNİN
2 Ocak 1978
GENEL RAPORUNDAN 2 Ocak 1978

31

Olayın Açıklanması:

a) Olay, 19.12.1978 tarihinde, Çiçek Sinemasında tahrip gücü bulunmayan, şişeye doldurulmuş barutun patlatılmasıyla başlatılmıştır. "Güneş ne zaman doğacak" isimli ve 10 gündür beri ve toplumu bahşık edecek nitelikteki bir filmin gösterilişi sırasında, Saat 20,55'de patlayan bu cismin sol fraksiyona bağlı Selman İlksoy isminde birinin attığı söylenmektedir. Sanık, patlama olduğu sırada dışarıya çıkan ahali arasından o anda sinemada görevli bir Belzadeye Zabıta Memuru tarafından yakalanmıştır. Bu olayla bağlantılı olarak, Vilayetin raporunda da belirtilen, başka bir olayı anlatmakta yarar görmekteyiz. Vilayetin tahkikatın selâmeti bakımından şimdilik gizli tutulmasını arzu ettiği olay şudur:

Olay'dan bir saat önce PTT şehirlerarası telefonunda Ökkeş Kenger isminde Maraş Eğitim Enstitüsü öğrencisi Ankara'da 294351 numaraya telefon ederek " Ben, teşkilâttaım, yakında sinemada bir patlama olacak ben sizi yine ararım" demiş ve aynı şahıs patlamadan bir saat sonra yine aynı telefonu arıyarak, " Sinemaya patlayıcı madde atıldı, durumumuz iyi değil altı yaralımız var. Bize acele yardım gönderin" diye konuşmuştur. Bu telefonun Ankara Gazi Mustafa Kemal Bulvarı 56/10 adresinde Ülkü Ocakları Ankara Şubesine ait olduğu tespit edilmiştir. İsmi geçen Ökkeş Kenger olaylardan sonra kaçmış olup aranmaktadır. Bu şahsın Eğitim Enstitüsü yatılı öğrencisi olduğu ve keşfinin de Maraş Milletvekili. M. Yusuf Özbaş olduğu anlaşılmıştır. Maraş Valisi selou olarak tanınan Selman İlksoy'un bu işi yapmasının kuşkuğu olduğu

